LIET. BIBLIOGR. TARYBOS
DOVANA

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawa
★
SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Nr. 2 (366) TORONTO, Ontario, 1957 m. sausio (January) mėn. 10 d. Kaina 10¢

Mažoji Lietuva

Sausio 15 d. —prisiminimas Klaipėdos krašto laisvės pirmosios dienos — mus kasmet sutelkia ties Mažosios Lietuvos problemomis. Tai žemė šimtus metų minta lietuviškos pėdos ir laistyta lietuvišku prakaitu. Žemė, kurią patys vokiečiai oficialiai vadino Lietuva, kurios lietuviškumą pasauly išgarsino tų pačių vokiečių mokslininkai. Jei dar 19 amž. pirmojoje pusėje pasaulio mokslininkų sferose ir literatų salionuose buvo pradėta apie tyrojo jausmo lietuviškąją dvasią ir išviso apie lietuviškąją folklorą, tai viso šio susidomėjimo objektas buvo Mažosios Lietuvos lietuvis. Čia tartas lietuviškas žodis, čia dainuota lietuviškoji daina atidengė pasauliui lietuvių tautą bei jos dvasinį lobyną. Ne Didžiosios, bet Mažosios Lietuvis pirmiausia prisistatė pasauliui. O visdėlto šių lietuvių vaikų gyvenamas kraštas, jo didžioji dalis, nepateko į Lietuvos respubliką, atkurtą tik po keleto dešimtmečių. Pasaulio galiūnai Versalio konferencijoje rado, kad lietuviška tesanti tik šiaurinė šio krašto dalis — Klaipėdos kraštas. Donelaičio apdainuotojo buro vaikaičiai taip ir liko vokiečio valdžioje, su juo iš dalies net apsiprato. Bet dėl to vokiečiais juk nevirto, nors Reicho Geležinis Kancleris ir pastatė jiems daržines su mūro šulais ir "stubas" su skardos stogais...

Šios žemės likimas šiandien vėl svyruoja. Uždėjo ant jos savo leteną rusas, uždėjo tam, kad Lietuva atsidurtų jo saujoje, kad būtų jo visiškai apžiota. Bet Rytų Europa dar ne savoje vagoje, joje dar kaupiasi naujos jėgos, kad ir užgniaužtos, bet protarpiais jau pasiskardenančios. Vieną kartą ten viskas išjudės. Durtuvas, juo labiau svetimas, tautų amžiais netvarko. O kas tada atsitiks su Donelaičio buro žeme?

Tai ir yra problema, kuri mums šiandien privalo rūpėti, ties kuria sustoti, kuria rūpintis ir kurią spręsti mes esame įpareigoti Vydūniškųjų Prabočių šešėlių. O mes juk rimtai to klausimo dar nekėlėm. Kitiems mes tuo reikalu dar nieko nepasakėm. Dar neparūpinom svetima kalba nei vienos knygos, kuri skelbtų lietuviškąją tiesą apie šią žemę. Savo tarpe, tiesa, apie tai pasikalbame, net pasižodžiuojame, kitas žiūrėk šioje dirvoje net ir "nusikaltėlių" bei "išgamų" ar "išdavikų" kolekcijas yra pagarsinęs. Matyt, reikėjo kai ką pateplioti ar savo tyrumą iškelti, O kokia gi nauda iš tokių akmenėlių svaidomų į svetimus darželius? Ne savieji neleidžia šiai žemei sujungti savo likimą su visu lietuviškuoju masyvu. Tad nėra reikalo ir ietis į savuosius laužyti. O jei turime dar energijos, jei tikrai mums rūpi Mažoji Lietuva, pasakykime tai kitiems. Pasakykime tai plačiosioms masėms populiariais leidiniais, priminkime mokslo žmonėms nors keletu straipsnių mokslo žurnaluose. Ir pirmiausia ten, nes jei pasaulio politikai kada nors turės tą klausimą spręsti, jie pirmiausia pasiteiraus nuomonės savųjų ekspertų, savųjų mokslininkų. O tie savo atsakymus suformuluos pagal vokiečių rytų tyrimo institutų skelbiamųjų studijų tezes. Ir priekaištauti mes neturėsime net teisės, nes ne jų, bet mūsų reikalas savas tezes įvesti į mokslo pasaulį. Kiti už mus to nepadarys.

Sunkus palikimas

Rašo J. M. ŠIUGŽDA iš Niujorko

Iš ūkiško taško žiūrint visi pripažįsta, kad senieji metai nebuvo blogi. Įmonės dirbo ir uždirbo, prekyba ėjo smarkiai. Žmonės turėjo pinigų ir taupymo reikalams ir pirkiniams. Prieš šventes Niujorko krautuvės buvo perpildytos: pirko dovanas kam reikia ir kam nereikia. Restoranai darė gerus biznius. Čia skaitoma geru tonu, jei firma prieš Kalėdas suruošia savo tarnautojams gerą vakarienę ar gerus pietus.

Nauji metai žada būti irgi neblogi. Visi pramato galimybes dirbti ir pelnyti, nors pabrėžia, kad viskas pabrangs. Uždarbių ir kainų rungtynės, atrodo, niekad neužsibaigs.

Su politikos balansais

yra blogiau. Sąskaitos dar nebaigtos. Senieji metai paliko naujiems visą virtinę neišspręstų problemų.

Praeiti metai buvo sunkių gal vosūkių metai. Bolševikai, kurie buvo paėmę kitą taktiką Vakarų migdymo atžvilgiu, iš esmės nenustojo vykdę savo pagrindinių planų. Jie nesnaudžia. Priėjo jiems eilė ir prie Vid. Rytų; kilo eilė konfliktų, kurie privedė pagaliau ir prie atviro karo. Karas sustabdytas, bet reikalas neišspręstas. Bolševikiška grėsmė pasiliko. JAV-bės daro griežtą posūkį ir pasirengia net atviram konfliktui, t.y. karui su bolševikais, jei jie ir toliau vykdys savo planus arabų žemėse.

Nėra baigta ir **vengrų žaizda.** Rusai neišeina, bet ir nenuramina įsisiūbavusios tautos, nors vartoja visus Stalino metodus.

Jungtinės Tautos

gavo iš bolševikų labai neskanų ir nemalonų smūgį. Praeiti metai, nors jos dirbo kaikur labai energingai, bet santyky su bolševikais buvo nesėkmingi. Nesimatė to tvirtumo, kuris buvo parodytas kitais atvejais. Ar sugebės jos savo autoritetą atitaisyti naujaisiais metais, sunku pasakyti. Dar vienas kitas panašus antausis, ir JT autoritetas savaime bus palaidotas. Jei jos pačios nariai, tegu ir labai stiprūs, nesiskaito, kai jiems nepatinka daugumos sprendimai, tai koks gali būti po to autoritetas ir silpnoms valstybėms? Bolševikiškas chamas jau tiek įsidrąsino, kad nesiskaito su nieku. Įdomu, kaip ilgai su juo bus skaitomasi? Ar naujieji metai pakels šį įžeidimą ir ar jiems neteks daryti radikalių sprendimų? Tektų tik sveikinti drąsius žygius išvejant barbarą iš padorios draugijos.

Vakarai

savo prestižo nepakėlė. Pasirodė, kad jie neturi jokių realių programų ar planų, kaip paverg tas bolševikų tautas laisvinti. Poznanės sukilimas, Lenkijos įvykiai, Vengrijos revoliucija, neramumai Lietuvoje ir kitose Pabaltijo tautose, studentų riaušės visoj eilėj Rusijos miestų davė Vakarams gražių progų panaudoti savo gabumus kovoje su bolševikiška kiaule, kuri nori išknisti visą pasaulio daržą. Vakarai vis neapsisprendžia dėl santykių su bolševikiškais konspiratoriais. Jie bolševikus nori traktuoti taip, kaip ir kitą kurią normalią valstybę. Jie užsimerkia prieš gangsteriškus metodus. Vakarų visuomenė ir spauda po šio rudens įvykių savo ryžtumu ir nunsistatymu žymiai pralenkė savas vyriausybes, kurios niekaip negali išsivaduoti iš "gerų manierų".

Patys bolševikai

stengėsi pradžioj metų tęsti Ženevos šypsenų politiką ir apgaudinėti naivius Vakarus. Vizitas pavasary Anglijoje dar ryškiai akcentavo naują bolševikų liniją. Jų žygis su Naseriu erzino ypač Europos valstybes. Galutinai pagadino visą "biznį" vengrų revoliucija. Ant senųjų ir naujųjų metų ribos Nikita kortas atidengė, paskelbdamas, kad su imperialistais būsią kovojama senais Stalino metodais.

Kad bolševikai grįžta prie staliniškų metodų, buvo aišku ir be Nikitos žodžių. Veiksmai Vengrijoj tai ryškiai parodė. Gi atviras pasisakymas bus reikalingas ir patiems Vakarams, kurie nevisada daro sprendimus iš bolševikiškų darbų. Žmonėms sunkaus galvojimo žodžiai daro įtikimesnio įspūdžio.

Ką atneš naujieji metai bolševikams? Pati pradžia rodo, kad jie turės daug darbo suvaldyti nepatenkintas, alkanas, nuskurdusias, apgaudinėjamas savo minias. Įdomu, kad prieky visų tų nepatenkintų minių eina bolševikiškas jaunimas, jaunimas, kuris buvo rūpestingai mokomas raudonosios evangelijos ir noti. Iš kur atsirado tas noras nusikratyti vergija? Iš kur kilo naujos idėjos? Iš kur atėjo žinios, kad galima ir kitaip gyventi? Bolševikai dar turi pakankamai jėgų tą viską sutvarkyti. Čekistai kaip robotai piauna nemirkteldami, kaip piovė ir praeity. Bet jau pats faktas, kad atsirado žmonių, kurie augo taip izoliuoti ir visdėlto sukilo prieš savo auklėtojus ir mokytojus, rodo, kad sėkla yra pasėta. Žiedų ir vaisių gal dar reikės ir palūkėti.

Lietuviškuos veiksniuos

praėjusiais metais didelių naujienų nebuvo. JAV-se vyko visa eilė seimų - konferencijų įvairių lietuviškų organizacijų. Išskirtinas įvykis buvo Dainų Šventė ir Kultūros Kongresas. Politiniuose laukuose neįvyko nieko naujo, nors judėjimo ir buvo. Pasiskirstymas pasiliko toks pat. Lietuviai staigių posūkių nemėgsta. Demesio centre vis dar buvo VLIKas. Ir tie, kurie jį palaiko, ir tie, kurie jį laidoja, be VLIKo neapsieina.

Nauji Metai irgi naujo nieko (bent gero!) nežada. Galima laukti naujų įstaigų kūrimo, kurios imsis lygiagretaus darbo, jau dirbamo. Ir tai vadinsis išeivijos vardu "rezistencija"...

Veržiasi į JAV

1956 m. imigrantų skaičius JAV-bes pasiekė 350.000. Tai didžiausias skaičius nuo 1925 m. Pagal Refugee Relief Act buvo įsileista 82.000, be to, 6.500 vengrų pabėgėlių. Kadangi vizų skaičius 1956 m. buvo išsemtas, 15.-000 vengrų duoti žodiniai imigracios leidimai. 90.000 vizų buvo išduota įvairių Europos kraštų ateiviams. Trečdaliui 350.000 ateivių duotos vizos vad. nonquota kraštų ateiviams, ypač iš Meksikos. 35.000 įsileista pagal šeimų sujungimo principą nesilaikant kvotos. Nelegalių ateivių 1956 m. padaugėjo; prie sienos buvo suimta 600.

"Daily Star" pereinamoji taurė, sporto klubo "Vytis" futbolo komandos laimėta Toronto ir srities turnyre, dienraščio atstovo įteikiama "Vyčio" klubo pirm. K. Lukošiui.

Šiame Sibiro kampe gyvena 18 ištremtųjų lietuvių šeimų

Savaitės įvykiai

Didieji kraštai pertvarko savo politines linijas, nes Vengrijos ir Suezo įvykiai parodė jų silpnąsias vietas. JAV, gynusios taikingų derybų principą Suezo byloje, pamatė, kad Vid. Rytuose, kur britų - prancūzų įtaka sumenko, atsirado tuštuma, kurion veržiasi sovietai. Nors Egiptas su Syrija tvirtina, kad taip nesą, vakariečiai aiškiai mato sovietinės rankos veiksmus. JAV Prezidentas kreipėsi į kongresą prašydamas įgaliojimo panaudoti kariuomenę prieš bet kokio komunistinio ar komunistų dominuojamo krašto agresijos žygius Viduriniuose Rytuose. Pereitą šeštadienį šį savo siūlymą prezidentas kongrese parėmė ilga kalba, labai griežtai pasmerkusia Sovietų Sąjungos agresijos veiksmus. **Ta proga prezidentas griežčiausiais žodžiais pasmerkė sovietų kariuomenės panaudojimą Vengrijoje ir ankščiau Pabaltijy, sukuždant visus tik ką duotus iškilmingus nesikišimo į vidaus reikalus pažadus bei veikiančias sutartis,** priminė taip pat senas Rusijos svajones pavergti Vid. Rytus.

Prezidentas neprašo besąlyginės teisės panaudoti kariuomenę, bet tik jei užpultąjį tautą to prašys, o be to, susižinojus su kongresu ir sutinkamai su JAV tarptautiniais įsipareigojimais, JT Chartą bei jos veiksniais ir rekomendacijomis.

Kongresas šį reikalą pradėjo svarstyti atitinkamose komisijose. Manoma, kad jo atsakymas bus teigiamas, nors diskusijos bus ilgokos. Egiptas ir Syriia šiuo prezidento mostu pareiškė nepasitenkinimą.

JAV politikos planuotojai neviešuose svarstymuose betgi yra pareiškę nuomonių, kad esą atėjes laikas kalbėtis su sovietais dėl kariuomenės atitraukimo iš V. Vokietijos ir R. Europos kraštų. Ši nuomonė vengiama betgi skelbti viešumoj, nes ji esą sugriautų kancl. Adenauerio provakarietinę politiką ir iškeltų neutralumo šalininkus.

D. Britanija taip pat pertvarko savo politiką, liečiančią savo karines pajėgas Vid. Rytuose, V. Vokietijoj, Hong Konge, Libijoj, Kipre. Jų išlaikymas yra labai brangus, o Britanija tuo tarpu turi gerokai susispaudsti. Numatomi pertvarkymai palies Britanijos svorį pasaulio politikoj. Ir tai daro konservatorių vyriausybė, paprastai kovojanti už imperinę didybę. Prie jos mažinimo gerokai prisidėjo Nasseris, kurio naujausias smūgis — Suezo sutarties atšaukimas. Pagal ją, karo atveju britai turėjo teisę grįžti į senąsias Suezo kanalo bazes.

Keičia kailį

Chruščiovas, ilgokai tylėjęs ir niekur nesirodęs, pagaliau pareiškė — mes stalininkai! Stalinas esą padaręs klaidų, bet visdėlto esąs didelis marksistas - leninistas ir kovoje su imperialistais sektinas pavyzdys. Chruščiovas buvo nuvykęs į Budapeštą ir Vengrijos sovietiniam premjerui Kadar įsakė grąžinti kieto valdymo dienas. Premjeras Kadar pareiškė: Vengrijos valdžia būsianti tiktai komunistinė: rusų kariuomenė pasiliksianti Vengrijoj, nes gresiąs pavojus iš vakariečių pusės; nelojalūs darbininkai būsią atleidžiami iš darbo, o fabrikai uždaromi; tikybai būsianti duota laisvė, bet reikalaujama lojalumo iš Bažnyčios; Imre Nagy jis išvadino išdaviku.

Kiek aprimus kraštui, Kadaro vyriausybė apsisprendė įsileisti Jungt. Tautų misiją. Gen. sekr. Hammarskjold buvo siūlęsis vykti Budapeštan gruodžio 16 d., bet neįsileido. Dabar į Vengriją išvyko vienas gen. sekr. pavaduotojų Philippe de Seynes su 3 ūkiniais žinovais. Jie ten pasiliks keletą dienų ir lankymosi duomenis perduos gen. sekretoriui. Ką JT toliau darys su Vengrijos klausimu, ir jos pačios nežino. Gen. sekretorius ir JT politiniai stebėtojai būsią įsileisti Vengrijon pavasarį.

Lietuvoje ir kt. sovietų okupuotuose kraštuose grąžinami senieji suvaržymai. Budapešte įvyko Balkanų **satelitinių kraštų konferencija,** kurioje buvusi pabrėžta naujoji Kremliaus linija. Taip pat iškelta mintis vėl atgaivinti Kominformą, iš kurio buvo pašalinta Jugoslavija, ir dabar dar laikoma "heretike". Dalyvavo Chruščiovas, Malenkovas ir kiti.

Bulgarijos kompartija, jausdama masių nepasitenkinimą, paskelbė pakelsianti darbininkams atlyginimą 36% ir panaikinsianti priverstinį maisto gaminių ėmimą iš ūkininkų.

Lenkija pasirašė prekybos sutartį su Britanija, kur pirks įvairių mašinų už $42.840.000. Britanija gi pažadėjo pirkti Lenkijos maisto gaminių už 18 mil. dol. Kompartija ruošiasi rinkimams sausio 20 d. Juose dalyvaus trys partijos, bet eis vienu sąrašu.

Saaro kraštas grįžo feder. Vokietijai ir tapo 10-ta valstija. Ta proga kancl. Adenaueris apsilankė Saarbrückene. Iki 1960 m. Prancūzijai paliktos ūkinės lengvatos ir jų pinigai; turtingos anglių kasyklos bus tvarkomos mišrios prancūzų - vokiečių komisijos. Kompartija automatiškai tapo nelegalia. Jos du atstovai seimely pasiskelbė nepriklausomais.

ATBĖGĖLĖ INFORMUOJA

Su B. Bilevičiūte, laisvę pasirinkusią lektore, ilgą pasikalbėjimą turėjo Europos Tarybos Patar. Seimo Specialiosios Komisijos pirmininkas švedas K. Wistrand. Ji suteikė reikalingų informacijų apie Lietuvos padėti. Su ja pasitarti į Švediją buvo nuvykusi VLIKo Vykd. Tarybos pirm. A. Devenienė. LRD pradėjo rinkti laisvėje išleistas lietuviškas knygas, kurias iteiks B. Bilevičiūtei, kai ji atvyks į Ameriką.

Per vengrų centrinės tarybos Vokietijoje vadovą gen. Henney URT valdytojas dr. P. Karvelis pareiškė nuoširdžią užuojautą kovojančiai dėl savo laisvės vengrų tautai ir nušvietė, kaip lietuviai visokiais būdais stengiasi padėti vengrams, o ypač jų pabėgėliams.

KAS NAUJO KANADOJE?

Can. Pacific Railway bendrovės traukiniai sustojo ėję visame krašte dėl tarnautojų streiko. Pastarųjų unija priklausanti Kanados Darbo Kongresui, pasipriešino b-vės užsimojimui atleisti dalį pagalbinių pečkurių, kurie dizeliniuose garvežiuose esą nereikalingi; be to, jie pareikalavo pakelti algas 25% ir apmokėti šventadienius. Bendrovė su tokiais reikalavimais ne sutiko motyvuodama, kad negalinti laikyti darbininkų ten, kur jų nebereikia; ji sutiko pakelti algas 12%. Ginčas buvo perduotas taikomajai komisijai, kuri CPR b-vės planą atleisti pagalbinius pečkurius rado pagrįstą ir algų pakėlimą pakankamą. Unija betgi su tuo nesutiko. Dar bandė taikyti feder. vyriausybė, bet irgi nesėkmingai. Srteikas palietė 75.000 tarnautojų, nors mašinistų unija turi tiktai 3.000 narių. Prie streiko neprisidėjo telegrafo tarnautojai ir unijai nepriklausą darbininkai. Antroji geležinkelių b-vė CNR veikia normaliai. Vyriausybė planuoja išleisti įstatymą, įpareigojantį ginčo šalis priimti trpininkaujančios komisijos sprendimą Parlamentas susirenka posėdžio sausio 8 dieną.

★

Kanados užsienio reikalų ministerijos tarnyboje įvairiuose kraštuose dirba 1726 asmenys. 1939 m. jų buvo tik 74. 59 vietovėse veikia Kanados atstovybės — 33 ambasados, 8 — augšt. komisariatai, 4 — pasiuntinybės, 11 — konsulų, dvi delegacijos prie JT — Niujorke ir Ženevoje, viena delegacija prie Š. Atlanto Saj. Paryžiuje ir viena misija Berlyne. Diplomatinių tarnautojų atlyginimai $3.900 - 13.000. Iš žemesniųjų tarnautojų nereikalaujama akademinio išsilavinimo. Bet iš visų reikalaujama svetimų kalbų mokėjimo, ypač prancūzų, vokiečių, anglų ir bent šie ktiek to krašto kalbos, kur tenka dirbti.

★

Šiemet pramatomas ūkinis krašto kilimas. Pasak R. Dupuis, prekybos rūmų pirm., krašto gamyba padidėsianti 8%, asmenines pajamos — 6% ir išlaidos — 5%; padidėsią įnašai bankuose; darbininkų pajamos padidėsiančios 6%, ūkininkų — 3%; bedarbių skaičius būsiąs apie 3% visų dirbančiųjų; užsienio kapitalas krašte padidėsiąs; kainos truputį pakilsiančios.

★

Trans-Canada Airlines, viena didžiausių lėktuvų susisiekimo bendrovių, šiemet švenčia 20 m. sukaktį. Ji turi 9.000 tarnautojų ir aptarnauja ketvirtadalį žemės rutulio. 1956 m. jos lėktuvais skrido virš dviejų milijonų asmenų — 25% daugiau nei pernai. B-vė yra užsakiusi naujausio tipo 4 sprausminius lėktuvus, kurie bus pradėti naudoti 1960 m.

★

Visuotinė sveikatos apdrauda — darbininkų reikalavimas 1957 m. nr. 1. Pasak C. Jodoin, Darbo Kongreso vado, kuris atstovauja milijoną darbininkų, feder. vyriausybė ikišiol ta linkme nieko nepadariusi. Taip pat esą būtina sudaryti pramonės darbininkams pensijų planą, kurį lėšomis turėtų paremti feder. vyriausybė. Esą daugelis darbininkų, kurie dabar moka tam įnašus, senatvėje gaus visiškai nepakankamą pesniją.

★

Bešvęsdami žuvo: 48 per N. Metus, 71 per Kalėdų atostogas. Daugiausia automobilių nelaimėse; išviso — 119 per 9 nedarbo dienas. Pernai tuo pačiu metu žuvo 126.

★

Grįžęs Rusijon iš JAV prof. Makar, žemėlapių sudarymo specialistas, pasak buv. komunisto Pat Walsh, nuvežęs ir kaikurias paslaptis apie Kanados radarų liniją DEW. Kaip JAV ekspertui, jam buvę prieinami Kanados slapti dokumentai.

★

Valdmanis, buvęs Latvijos ministeris, tarnavęs Kanados prekybiniame departamente, vėliau tapęs Newfoundland prov. ūkio direktorium, nuteistas 4 metams už ėmimą kyšių iš užsienio firmų, atsėdėjęs beveik pusę baus mės, paleistas. Jis apsigyveno Montrėaly.

★

Sovietų ambasadorius D. Čuvachin ir vienas jo sekretorių N. P. Ostrovsky išvyko Maskvon; oficialiai skelbiama — atostogų, bet greičiausia — nebegrįš, nes Otavoje išbuvo arti trejų metų. Sovietų dipl. užsienio tarnyboje ilgiau tarnautojai nelaikomi toj pačio pvietoj.

★

Daug bankrutavo. Pagal Ontario teismų paskelbtą statistiką, 1946 m. bankrutavo 31, o 1956 — 540. Didžiausia bankrutavimų skaičius buvo 1932 m.— 1045. Tos rūšies teismo bylų skaičius 1955 m. buvo 5.578, o 1956 m. — 6.167. Tame skaičiuje yra daug rangovų bei statybos firmų, nepajėgusių sumokėti už statybos medžiagą. Ekonomistų aiškinimu, jie pirkę skolon daug žemės ir skubiai statę namus tikėdamiesi greito pelno ir nesiskaitydami su savo kredito pajėgumu; kiti esą bankrutavę dėl patvrimo ir kapitalo stokos.

Laikraštinio popierio kainos vėl keliamos. Viena didžiausių firmų Abitibi Power and Poper Co. pakėl ėkainą $4 tonai. Dabar Niujorke vienos tonos kaina $134; Kanadoje — Quebeco, Ontario prov. ir vakaruose iki Winnipego — $150, kitur brangiau. Kitos firmos, atrodo, netrukus irgi pakels kainas.

Juda ir sovietų darbininkai

Amerikiečių telegramų agentūra UP ir Prancūzų dienraštis "France Soir" praneša, kad plieno įmonių dabrininkai Maskvoj ir Leningrade pareiškę protestus prieš per dideles iš jų reikalaujamas "išdirbio normas", per menkas algas ir pareiškę nepasitenkinimą Vengrijoje vedama rusų priespaudos politika. Darbininkai streikavę Kaganovičiaus vardo įmonėse Maskvoje, netoli sostinės esančiame ginklų fabrike, Kirovo, buv. Putilovo, dirbtuvėse Leningrade ir kt. Kp politbiuro narė Furceva pareiškusi, kad ji gaunanti 18.000 rublių mėnesinio atlyginimo ir 12.000 įvairių priedų. Tuo tarpu vidutinis maskviečių uždarbis neprašoka 1.200 rublių.

Tėviškės Žiburiai
THE LIGHTS OF HOMELAND
Published by Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
SAVAITRAŠTIS
Redaguoja Dr. A. Šapoka ir Dr. Pr. Gaidamavičius
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Prenumerata Kanadoje ir JAV metams $4.00, pusmečiui $2.50
Kitur: metams $4.50, pusmečiui $2.50
Įmokėję nemažiau $10 laikomi garbės prenumeratoriais
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada Telef. EM. 8-6813.

Retai pas ką rasi duonos...

Viena kanadiečių šeima yra gavusi iš Lietuvos laišką išvežtą grįžtančio į Vak. Vokietiją vokiečio, atsieit, rašytą nesivaržant. Rašo brolis neseniai grįžęs iš ištrėmimo, kur išbuvo 8 metus. Didžioji ilgo laiško dalis yra asmeniškos šeimos žinios, bet yra ir bendro pobūdžio papasakojimų apie dabartinį gyvenimą Lietuvoje.

Jis pasakoja:

"...Štai 1948 m. mane areštuoja saugumo organai — arba tikriau pasakius, papuolu į baisiosios MGB rankas. Mane apkaltina prieškomunistiniu veikimu — nors tam nebuvo jokio rimto pagrindo — tuomet prieš mane pradeda vartoti žiauriausius tardymo - kankinimo būdus, kad prisipažinčiau čekistų primetamam kaltinimui. Žinoma, žmogus nori dar gyventi, nes prieš tave stovi mirtis — tad teko su viskuo sutikti. Ir to visko pasekos štai kokios: mane sunkiai sužalotą (kad dar ir šiandien turiu) už akių nuteisė 10 metų kalėjimo, nes viešas teismas teisti negalėjo, nes mano byla buvo be jokių įrodymų. Po teismo mane išgabeno į tolimąją šiaurę, kur teko daug vargo ir sunkumų patirti. Norint aprašyti visus tuos žiaurumus ir baisumus, kuriuos pergyvenau per tuos 8 metus, tektų labai daug rašyti. Aš iš tos peklos buvau paleistas š.m. liepos mėnesį, nes šiuo laiku pradėjo masiškai paleidinėti politinius kalinius — tai jau ir aš grįžau į savo tėvynę — šeimą su gerokai palaužta sveikata..."

Aprašęs tragišką likusios šeimos likimą jam esant kaliniu, pastebi, kad ir grįžęs negalįs gauti darbo, "nes kaip tokiam piliečiui kaip aš labai sunku gauti darbo, nors jo ir būtų galima rasti, bet nepriima kaip skaitomo buvusio "tėvynės išdaviko".

Toliau rašo:

"Šiaip Lietuvoje pragyvenimas labai sunkus, tiek buvusių ūkininkų, tiek ir tarnautojų. Kaimuose labai retai pas ką rasi duonos, daug kas minta tik bulvėmis, o kiti ir jų turi labai mažai. Kaime jaunimo visai mažai, visi bėga į miestus arba kur kas tik įmanydami, nes tuose kolūkiuose visiškai nieko neuždirba gaudami juokingus atlyginimus. Reik pasakyti, derliai labai blogi, ypatingai rugių. Su ducna kartais ir miestuose tenka pastovėti eilutėje, nes nėra normalaus aprūpinimo, o be to, labai išperka kaimiečiai.

Šiuo metu pas mus valstybinės kainos yra tokios: sviesto klg. 28 rub., cukraus kg. 8.30-9 rub., miltų kvietinių II rūšies 1 kg. 3.50 rb., jautienos 1 kg. 12 - 14 rb., kiaulienos kg. 20-25 rb., degtinės litras 42 rb., vyr. batai geri 600 rb., vyr. batukai 200 - 300 rb., mot. batukai 200 - 350 - 400 rb., geras kostiumas 2000 - 2500 rb., vyr. paltas rudeninis 1500-2000 rb., vyr. baltiniai vir-šutiniai 100-200 rb. Tai kainos parduotuvių. Nors kaip sviesto, cukraus, mėsos bei gerų drabužių, avalynės gauti labai sunku. Maisto produktus tenka pirkti turguje. O turguje šios kainos: sviesto kg. 30-35 rb., kiauliena 22-30-35 rb., jautiena 12-14 rb., kiaušinių 10 štukų 8 rb., rugių 50 kg. 140-160 rb. Tiesa, paprastos duonos 1 kg. parduotuvėse 1.30 rb.

Štai brangieji, kokios puikios pragyvenimo sąlygos. Palyginkite, pagalvokite ir suprasite, kai vidutinis tarnautojas gauna apie 400-500 rb. Tai jau kaip buhalteris tokiose pareigose."

Toliau, kaip ir visi prašo pagalbos, siuntinių ir vaistų, o baigdamas prisimena tėviškę kaime:

"...kaip girdėjau, mūsų triobesiai tebėra ir namuose gyvena koks tai "turtuolis" iš plačiosios tėvynės. Buvusioje seklyčioje, sako, laiko vištas.

Bendrai pasakius, retai kur ką berasi anksčiau buvusių kaimynų bei giminių, nes veik visi buvę didesni ūkininkai buvo ištremti į tolimuosius Sibiro kraštus, o dalis tragiškai žuvo tardymo požemiuose arba krito partizanų eilėse.

Aš visai neabejoju, kad jūs dabar jei pamatytumėte, tikrai nepažintumėte Lietuvos, nes reik skaityti, kad jos liko tik vardas ir ši mūsų tautos tragedija laikui bėgant bus įrašyta į istorijos lapą, o kas skaitys tuos visus pergyvenimus, skurdą, vargą, niekas nepatikės, jei tai neteko pačiam pergyventi..."

Gudiškieji svaičiojimai

Lietuviškoje spaudoje, o taip pat ir "TŽ" jau ne kartą buvo užsiminta apie gudų nacionalistų svaičiojamąsias tezes, liečiančias Lietuvą, Lietuvos istoriją ir lietuvių tautą. Atrodo bus mūsų skaitytojams naudinga, jei čia pateiksime jų pagrindines tezes ištisai persispausdindami vieną tokį jų straipsnį, pasirodžiusį lenkų laikraštyje "Gwiazda Polarna" pr. m. rugpiūčio 25 d., Nr. 34. Tai ne pirmas gudų pasisakymas šiame lenkų laikrašty. Ir anksčiau gudų klausimas tame laikrašty buvo svarstomas. (TŽ apie tai rašė Al. Gimantas). Įdomu, kad šis K. Antosiewicz'iaus straipsnis redakcijos išspausdintas vedamuoju. Lenkam jis nieko gera nežada, bet redakcijai, matyti, buvo mielas dėl to, kad lietuvius visai "sumala" į nieką. Jų esą niekad ir nebuvę. Buvę tik žemaičiai ir... gudai.

Straipsnis pavadintas "Lietuva ir Gudija" Štai jo vertimas.

Red.

*

"Tikrųjų lietuvių ir gudų artumas lėmė jų bičiulystę, praeityje davė puikių vaisių ir tebėra dabartinių gudų neatskiriama tradicija, kurie savo tautinės minties formavimą remia Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos praeitimi, kaip gudiškuoju valstybingumu. Lietuvių tautos niekad nėra buvę. Tai buvo tik valdinis terminas Žemaitijos, Gudijos ir Ukrainos jungtiniui pavadinti. Dabartinis Iranas persams juk nepakeičia jų tėvynės vardo. Taip pat Jugoslavija serbams. Terminas "Lietuva" arba "D. Lietuvos Kunigaikštija" turėjo valdinę prasmę nuo 1235 iki 1795 m., arba tikriau iki 1697 m., kai tame laikotarpy gudų kalba nebuvo išskirta iš krašto valdymo aparato. Priimtas "Lietuvos" terminas tiksliau aptarė tą valstybę negu plati "Rus" sąvoka. Tai ir dabar dar įneša nereikalingos painiavos aptariant ne tik tautybę, bet ir teritoriją.

Mūsų Gudijos istorija rodo, kad terminas "Lietuva" (Litwa) yra kilęs nuo slavų genties lutikų, gyvenusių Gardino-Naugarduko-Trakų apylinkėse. (Ištikrųjų lutikai buvo vakarinių slavų gentis, gyvenusi dabartinėje centro Vokietijoje. Jokių lutikų Lietuvos ar Gudijos plotuose jokie šaltiniai nemini. Red.). Ir anksčiau Lietuva vadinosi "Lutwa", "Lutuvos kunigaikštija". Kad tas vardas nustelbė kitas slavų kunigaikštijas Gudijoje, tai kitas reikalas. Nedaug betrūko, kad ir Lenkija būtų pasivadinusi Mazovija. Ir lygiai ji vadinosi Lechistanu.

Didž. Lietuvos Kunigaikštijos augimas paaiškinamas ir tuo, kad dabartinės Gudijos senosios gentys nuo lutikų nesišalino ir laikė juos savais žmonėmis, juo labiau, kad pagonys lutikai nemurmėdami priimdavo gudų krikščionybę. Pav. jau Mindaugas (1230-1263) Naugarduke priėmė iš gudų krikštą ir vedė Izeslaulio kunigaikštytę (ištikrųjų abi Mindaugo žmonos buvo lietuvaitės, o Naugarduko tada buvo ukrainiečių, ne gudų sferoje. Mindaugas priėmė vakarietišką krikštą, o ne rytietišką, taigi nei iš gudų, nei iš ukrainiečių. **Red.**), o jo sūnus Vaišvilkas - Romanas Laurynas prie Nemuno pastatė pravoslaviška vienuolyną, kuriame pasidarė prioru ir skleidė krikščionybę Žemaitijos gilumoje. (Nesąmonės. Red.). Gediminas (1315-41) pagal gudų rkonikas buvo kilęs iš k. Vytenio iš Polocko, o buvo vedęs Gardino kunigaikščio Dovydo dukrą (ištikrųjų G. buvo Vytenio brolis, o Dovydas gardiniškis buvo jo žentas, ne uošvis. Red.). Savo sūnus jis pasodino Guduose, o Kęstutį Žemaičiuose. Vienas iš jo sūnų Algirdas (1345-77) kariavo su totoriais ir Maskva. Vedęs Mariją Vitebskietę, o po jos mirties Julijoną Tverietę turėjo 12 sūnų. Jų tarpe Jokūbą-Jogailą (Kad Jogaila Jokūbu buvęs pakrikštytas rytų apeigomis, yra tik vėlyva pasaka. Red.). Jis turėjo 4 žmonas. Su paskutiniąja Zofija Alšėniške, lituve-gude, susituokė Naugarduke. Šios jungtuvės davė Lenkijai Jogailaičių dinastiją. Karalienė Jadvyga mirė be įpėdinių. Vytautas D. (1392-1430) buvo vedęs Smolensko kunigaikštytę (Tariamai Smolensko kunigaikštytė Vytautienė Ona ištikrųjų buvo lietuvaitė. Red.) ir buvo apsikrikštijęs Aleksandro vardu.

Tiek dėl dinastijos. Apie Žemaitiją, kuri šiandien sutapatybinama su istorine Lietuva, mūsų (gudų) istorija rašo, kad ji buvo tik dalis D. Lietuvos kunigaikštijos ir jos istorijoje nesuvaidino veik jokio kultūrinio vaidmens. Tai buvo tik teritorija. Viskas, kas D. Lietuvos k. vyko, vyko Gudijos teritorijoje, gudų kalba ir pagal jos gyventojų charakterį. Tokios šeimos kaip Polackiai, Smolenskiai, Minskiai, Turovo-Pinskiai, Gediminaičiai, Algirdaičiai, Sapiegos, Radvilos, Ostrogiškiai, Chodkevičiai, Slucko Olelkovičiai, Salomereckiai, Druckiai, Horskiai, Glinskai, Zaslavskiai, Valavičiai, Hornostapai, Tiškevičiai, Masalskiai, Čartorišskiai, Pacai, Jermolinskai, Kalinovskiai, Pronskiai ir šimtai kitų D. Lietuvos K. istorijoje rodo gudišką kilmę (Čia "Gw. P." redakcija deda prierašą: "Arba enkišką"). Seniau tas šeimas vadino rusinais arba lietuviais bet niekad nevadino žemaičiais. Taip tik jie sudarė tą valdančiųjų ir valdinių bendruomenę. O valdiniai dar labiau buvo gudai.

Gudija buvo centrinė D. Lietuvos K. dalis, o kur centras, ten ir vyravimas. Kai dabartinių lietuvisų (Taip save vadina žemaičiai) tėra ne pilni trys milijonai, tai ką kalbėti, kiek jų buvo 1250 m. Jie negalėjo sukurti tokios puikios D. Lietuvos K. organizacijos. Tai įrodo ir tai, kad Vytautas į Grunwaldą ėjo su karingaisiais Smolensko pulkais, o ne pasiėmė jų iš Žemaitijos, kurių ten gal ir nebuvo.

Ir vėliau Adomas Mickevičius ne Kauną su Šiauliais pavadino "Lietuva, mano tėvyne...", bet Naugarduką, savo gimimo vietą, kur nėra nei vieno žemaičio. Arba vėl, Juozas Pilsudskis atsakydamas Tautų Sąjungoje Voldemarui dėl jo pretenzijų į Vilnių sakė "Mes lietuviai", bet ne žemaičiai. O Pilsudskis buvo kilęs iš Vilnijos, Pabradės apskr., iš Rimšų giminės, iš kurios 16 a. buvo vienas gudų poetas. Net patys dabartiniai lietuviai savo vardą išveda iš žodžio "letuva", kas reiškia jų kalba laisvė(!), bet ne iš kilties vardo slavų-lutikų. Tai bent kiek panašu Gudiją (Batlarusiją), kuri balta vadinosi dėl to, kad buvo laisva nuo totorių jungo, kai Maskvos ir Kijivo Rusės buvo šėninės totorių provincijos.

Nepriklausomoji Žemaitija — Lietuva (1918-1940) pasiskelbė Lietuva dėl to, kad iki 1920 m spalio 9 d. Vilnius buvo žemaičių rankose (! Red.). Dėl tos pat priežasties ir šiandien Žemaitija vadinasi Lietuva, nors tas terminas yra bendras ir gudų žemėms. Gudai prieš tai protestuoti negalėjo, nes netrukus neteko nepriklausomybės, o vyriausybė tremtyje buvo žemaičių remiama ir nenorėjo tuo būdu gadinti politinių santykių. Juo labiau, kad tuo metu (1918-1920) gudų teritorijos skelbėsi "Lietuvos - Gudijos respublika" ir "Centrine Lietuva" (Tai Mickevičiaus Kapsuko ir gen. Želigowskio "valstybės". Red.), iki pasirašymo Rygos traktato.

Tiesa, žemaičiai turi skirtingą nuo slavų tautų kalbą ir tuo skiriasi nuo gudų. Raštija jų kalba pasirodė tik 1547-59 m. Karaliaučiuje—protestonų reformatorių raštai, — kai gudų raštija pasirodo kartu su krikščionybe 10 amž. Dėl to tai D. Lietuvos Kunigaikštijos administracijoje Gudijoje, Ukrainoje ir Žemaitijoje buvo naudojama slavų kalbos raštas ir spauda. Garsusis Lietuvos Statutas (1529 m.) ne tik pats buvo parašytas gudų kalba, kuri tada buvo vadinama lietuvių kalba, bet dargi įvedė nuostatą, kad žemės teismo raštininkas "rašytų rusų raidėmis ir žodžiais. (Redaktorius to statuto buvo kunigaikštis L. Sapiega). (Ištikrųjų kalbamasis nuostatas yra ne 1529, bet 1588 m. statuto. Kai 1529 m. statutas buvo redaguojamas Leonas Sapiega nebuvo nei gimęs. Red.).

Net D. Lietuvos K. herbas Vytis yra gudiškos kilmės. Dėl to jo klausimą svarstė Žemaičių seimas 1937 m., norėdamas jį pakeisti kuo kitu, tradiciniu Žemaitijai (Nesąmonė. Vytis yra ne iš gudų, bet iš Vakarų Europos skolintas. Ir niekad Lietuvos seimas nesvarstė jo pakeitimo klausimo kuo kitu. Buvo diskutuojamas tik jo formos klausimas — natūralus ar stilizuotas. Red.). Visuose senuosiuose geografiniuose žemėlapiuose Žemaitija yra vadinama "Samogitie", o gudų žemės "Lithuanie".

K. Antosiewicz".

SNIEČKAUS KALBA

Prieš Kalėdas pasaulinių spaudos agentūrų paskelbtos žinios apie nepasitenkinimą bolševikų okupacija Lietuvoje buvo paremtos pirmiausia A. Sniečkaus kalba augščiausios tarybos sesijoje. Ji paskelbta "Tiesoje" tik gruodžio 9 d.

Joje, be kita ko, Sniečkus taip byloja: "Ginkluotas reakcijos išpuolis prieš demokratinę Vengriją padrąsino reakcionierius ir mūsų krašte. Pradėjo kelti galvas buvusių priešliaudiškų partijų likučiai, išnaudotojiškų klasių atplaišos, buržuazniai nacionalistiniai elementai ir įvairūs jų pakalikai. Vieni jų dangstydamiesi kritika, kiti po tariamos demokratijos kauke, o kaikurie ir visai atvirai, — mėgina kiršinti, šmeižti, skleisti nepasitikėjimą komunistų partijos ir tarybinės vyriausybės politika Lietuvoje... Dabar buržuazniai nacionalistai, skalinantieji visokiais balsais už imperialistų dolerius, bando vaizduoti save lietuvių tautos interesų gynėjais. Bet veltui jie tikisi, jog lietuvių tauta užmiršo tuos laikus, kada Lietuvoje viešpatavo buržuazija, kuri žiauriai išnaudojo darbo įmones. Veltui mano plechavičiai, chodokauskai, vailokaičiai, karveliai ir kiti, kad lietuvių tauta leis jiems vėl sėstis sau ant sprando... Fašistiniams okupantams bėgant iš tarybinės žemės, kaikurie lietuviai inteligentai mūsų priešų veiklos įtakoje paliko gimtąjį kraštą ir šiandien gyvena užsienyje nepavydėtiną pabėgėlių gyvenimą, verčiami dažnai tarnauti antiliaudiniams imperialistų tikslams... Kartu su tuo negalima nereaguoti į tai, kad atskirais atvejais kaikurių mokslo ir kultūros darbuotojų tarpe pasireiškia nesveikos, svetimos nuotaikos ir klaidingos nuomonės, nieko bendro neturinčios su marksistine pasaulėžiūra. Po kritikos priedanga kaikurie jų mėgina atakuoti socialistinio realizmo idėjines pozicijas, tarybinio mokslo principus, partiškumo moksle ir mene principus, pasiduoda smulkiaburžuazinės ideologijos įtakoms...

T. Lietuvos augštosiose mokyklose mokosi darbininkų, kolūkiečių, inteligentijos vaikai. Jie dėkingi tarybų liaudžiai už sudarytas palankias mokymosi sąlygas. Tačiau į plačiai atvertas augštųjų mokyklų duris kartais patenka jaunuoliai, kurie, neturėdami pakankamo gyvenimo patyrimo, nesuprasdami mūsų kūrybinio darbo sunkumo priežasčių, pasiduoda klasinio priešo skleidžiamam melui. Deja, kaikurie dėstytojai, pastebėję tokias nesveikas nuotaikas studentijos tarpe, nepadeda jų išsklaidyti, aktyviai nekovoja su auklėjimo darbo trūkumais... Į augštąsias mokyklas pateko ir kaikurie svetimi tarybinei studentijai žmonės. Kaikurie iš jų nenori pasiduoti tarybų valdžios sudarytoms sąlygoms tapti gerais tarybiniais specialistais, drumsčia darbo nuotaiką studentijos eilėse. Mes manome, kad tokiems elementams negali būti vietos tarybinėje augštojoje mokykloje," — įspėjo Sniečkus tuos, kurie reiškia nepasitenkinimą rusifikacija ir Lietuvai primetama sovietine sistema. Šios Sniečkaus kalbos citatos pačios be jokių komentarų kalba už save. (E.).

MIELA IR LIŪDNA VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

TADAS RATKŪNAS

Lapkričio 24. Šeštadienis. Niūri ir šalta diena. Profesorius, atvykęs iš Amerikos Europon moksliniais tikslais, ilsisi draugo bute netoli Frankfurto. Suskamba telefonas. Paaiškėja, kad lietuvių gimnazijoje reikalingas prelegentas kalbėti Kariuomenės šventės minėjime. Svečias mielai sutinka. Jis seniai norėjo asmeniškai susipažinti su lietuvybės ugdymo židiniu tremtyje. Vakare jį gabena ten jo draugas, filosofijos daktaras su senu Volkswagenu.

Štai ir lietuviška mokslo šventovė Vokietijos nuošaliame kaime. Sustojame mokyklos dideliame kieme. Nematyti nė gyvos dvasios. Vėliau prabėga jaunas vyrukas. Draugui pažįstamas mokinys. Užkalbina:

— Kur čia turėsite minėjimą ši vakarą?

— Nieko negirdėjau apie tai, — mandagiai atsako studiozas.

— Gal jis ir nežino, — kalba palydovas. — Ieškokim vadovybės.

Prie barako, mokyklos valgyklos laiptų, pasirodo kapelionas.

— Na, tai kaip čia yra, mokiniai nieko nežino apie Kariuomenės šventės minėjimą, į kurį pakviesti atvykome.

— Man irgi nauja žinia, — atsako konfratras.

Nutariame ieškoti direktoriaus. Po valandėlės tamsiame kiemo gale pasirodo stambi žmogysta. Prieiname. Taikrai direktorius.

— Prašau susipažinti, pone direktoriau, čia lietuvis profesorius iš Amerikos. Jį atvežiau skaityti paskaitą Kariuomenės šventės minėjime, kaip prašyta jūsų kolegos mokytojo.

— Berods, lyg ir buvo tuo reikalu kalbėta, bet nieko rimto ne buvo nutarta. Mes galime mokinius sušaukti šį vakarą arba rytoj. Didžioji salė, tiesa, yra miltų maišais užversta, bet tada suruošim skaitykloje ir tik vyresnių klasių mokiniams. —

Tai pasakęs nutilo, jo galva palinko. Visus gaubė nemaloni tyla šaltai drėgname ore prie "didvyrių žemės" šviesos židinio...

Buvo susitarta, kad Kariuomenės šventės minėjimas įvyks rytoj, sekmadienį 11.30 val.

Svečiai atsisveikina su direktorium. Išeinant pro gimnazijos kiemo vartus, profesorius dar kartą atsigrįžo. Buvo vėl tylu. Lietuvybės tvirtovės vadas, stambaus ūgio žmogus, apsivilkęs storu juodu paltu ir prancūziško stiliaus birete, stovėjo vienų vienas, gal ir vienišas, kiemo gale; jį dengė niūri mėnulio šviesa. Jis atrodė kaip narsios divizijos vadas, kuris, netekęs ginklų, stovi beviltiškumo prislėgtas karo lauko krašte, ir pergyvena savo dvasioj tragišką kovą su žiauria likimo dalia.

Einant ieškoti nakvynės, gimnazijos kapelionas aiškino svečiui, kad direktorius yra tikrai geras žmogus, kad jo būdas iš prigimties esąs lėtas, kad jo asmeniškas gyvenimas jam teikia skausmo ir kad jo pareigos labai sunkios: jo šeima esanti Amerikoje jau ilgą laiką, o jis dar Europoje ne savo noru; taip pat jis turi kęsti, kaip ir mokiniai šaltuose kambariuose ir nedavalgę turi ruošti pamokas, o jo kolegos mokytojai turi drebėti iš baimės, kad sekantį mėnesį gali likti be duonos kąsnio.

Užsitikrinęs nakvynę pas gimnazijos ūkvedį, profesorius, lydimas dviejų mokinių, šeštoko ir septintoko, išėjo aplankyti senai pažįstamą mokytoją, gyvenantį privačiame bute už kilometro nuo gimnazijos. Moksleiviai buvo labai smagūs, paslaugūs ir gražiai išauklėti; jie atrodė jam geresni kaip daugelis lietuvių jaunuolių, kuriuos jis sutiko Amerikoje.

— Kaip jums čia patinka mokytis? — klausė profesorius.

— Labai patinka. Tik mes bijome, kad gimnazija gali greit užsidaryti.

— Dėl ko?

— Mokytojai sako dėl lėšų stokos.

Profesorius daugiau nebeklausė. Veikiau jis klausė pats savęs: "Nejaugi pasaulio lietuviai tremtyje tikrai nepajėgtų išlaikyti šito lietuviškumo židinio, tautiškos garbės ir laisvės simbolio? Nejaugi jie nenorėtų, kad tas židinys degtų ilgai ir stipriai?"

Profesorius rado savo senos pažinties draugą mažoje virtuvėje. Jis valgė sausą bulkutę ir gėrė liepos žiedų arbatą. Cukraus nebuvo matyti ant stalo. Jo pečius dengė senas apiplyšęs nertinys, turbūt prieš 10 metų gautas iš UNROS. Jis skundėsi, kad žmona norinti jį ištempti Amerikon.

— Aš esu senas žmogus, 30 metų išdirbęs pedagoginį darbą; aš nenoriu mirti ten, plaudamas "dishes" restorane; aš noriu dar ilgai šviesti lietuvišką jaunimą tremties gimnazijoje, — kalbėjo garsiai, beveik šaukdamas "Archimedo" autorius; jo akys blizgėjo ašarose. Mažas radijo aparatas tyliai baigė Schuberto "Unvollendete".

Svečiui teko miegoti vienam kambary su ūkvedžiu. Senas pareigūnas atsiprašė svetį, jeigu jis nakti miegos neramiai, esą, jo inkstai netvarkoj ir turįs chroninį nugarkaulio reumatizmą.

— Esu metus išbuvęs ligoninėje ir dar turėčiau gulėti lovoje ,bet negaliu — du vaikai ir žmona, kurie gyvena už dviejų šimtų kilometrų nuo čia, nori valgyti ir apsirengti. — Tada dejuodamas įžengė į siaurą ir kietą lovą šaltam kambary.

Sekmadienį valgant pusryčius barake, mokyklos valgykloje, buvo taip šalta, kad svečias negalėjo pakelti kavos puodelio prie lūpų, nes drebėjo visi jo pirštai. Pastebėjusi tai šeimininkė, moteris, matyt su humoru, prabilo:

— Jums, pone profesoriau, atrodo, einasi taip, kaip mano jaunausiam sūnui; jis irgi jaudinasi nuo pat ryto, kai jam vakare reikia dalyvauti programoje ir deklamuoti eilėraštį.

Profesorius nusišypsojo ir užsidėjo paltą.

— Ach, jums taip šalta, todėl jūsų rankos dreba. Atleiskite. Sekmadieniais mes taupome kurą, mes negalime kitaip. Sušilsit kaip nors nuo karštos kavos.

— Suprantu; sušilsiu, — sutiko svečias iš Amerikos ,draugiškai nusišypsodamas,

Pamaldos kaimo koplyčioje. Gieda visi mokiniai, pritaria ir direktorius. Jų giedojimas nėra toks galingas ir iškilmingas, kaip, sakysim, Bostono lietuvių choro, bet ne dėl to, kad jie nesugebėtų, bet greičiau dėlto, kad jie neturi Jeronimo Kačinsko. Nežiūrint to, jų paprastas giedojimo būdas išreiškia nepa-

(Nukelta į 6 psl.)

AR IŠNYKS PASAI?

Europos Taryba atsidėjusi rūpinasi, kad su laiku Europoje būtų galima keliauti visiškai be jokio paso, kaip kad yra buvę prieš 1914 metus. Europos Tarybos patariamojo susirinkimo sudarytoji pasienio formalumams pakomisė, pirmininkaujama dano Hermondo Lanungo, paskelbė komunikatą, kuriuo praneša, kad minimosios pakomisės iniciatyva dabar Europos Tarybą sudarančių valstybių piliečiams visos kelionių vizos yra visiškai panaikintos. Kitas žingsnis — rūpinamasi išgauti leidimą, kad kelionių dokumentais vietoj užsienio pasų būtų pripažįstami įprastiniai asmens dokumentai. Tokia praktika jau seniai vykdoma kelionėse tarp Prancūzijos ir Šveicarijos ir Benelux kraštų. Vokietijos Fed. Respublikoje padaryta reikalingų žygių, kad kitų E. Tarybos narių piliečiams būtų leidžiama įvažiuoti į Vokietiją parodant tik jų asmens dokumentus. Belgijos, Prancūzijos, Italijos ir Liuksemburgo vyriausybės pareiškė iš esmės sutinkančios tokius asmens dokumentus laikyti pakankamais kelionių dokumentais Europos Tarybą sudarančių valstybių piliečiams. Sudaryti reikalingi susitarimai, kad nereikėtų jokių pasų kelionėms iki 15 dienų tarp Prancūzijos ir Italijos, o tarp Prancūzijos ir D. Britanijos — prailgintas susitarimas vienos dienos kelionėms. Pakomisės pasisakė prieš komplikuotus formalumus, reikalaujamus vykstant į Vokietijos sovietinę zoną iš Vidurio ir Rytų Europos, stengiantis tuo būdu suvaržyti asmeninio pobūdžio keliones. Šiuo atžvilgiu kelionių formalumai ir galimumai tarp Europos Tarybą sudarančių valstybių yra žymiai lengvesni, negu formalumai, reikalingi atlikti norint keliauti iš Fed. Vokietijos Respublikos į sovietinę zoną. (ELTA).

Sovietai atgaivina žydų spaudą

Sov. Sąjungoj lankęsis niujorkietis H. Shokes parvežė žinių apie atgaivinamą žydų kultūrą. Jis turėjęs progos susitikti su sovietiniais žydų rašytojais: Ari Vergelis, Jokūbu Sternberg, Jošua Liubomirsky, Izraeliu Serebreny, Samueliu Halkin ir Perets Markiš žmona Esther. Jis kalbėjęs su jais sovietų rašytojų sąjungos patalpose drauge su rusų rašytojais: A. Surkov, K. Simonov, V. Ažajev. Ten paaiškėję, kad netrukus bus išleistas žydų kalba metraštis, kuris būsiąs 200 psl. ir išeisiąs 6 kart per metus. Taip pat esą numatyta atgaivinti žydų kalba laikraščiai, žurnalai. Jų raidynas tebesąs "Izvestia" spaustuvėje ir dar buvęs naudojamas "Einigkeit" laikraščiui, kuris sustojęs eiti 1948 m. Kultūros ministerijoje esanti sudaryta speciali komisija, kuri rūpintųsi atgaivinti žydų teatrą, uždarytą 1948 m.

Otava. — Pasirodo, kad Kanados svaiginamieji gėrimai yra silpniausi pasauly.

Varšuva. — Gruodžio pirmosiomis dienomis Lenkijoje atgaivinta skautų taryba — organizacija.

ŠILDYMO KONTRAKTORIUS
PARDUODU IR STATAU NAUJAS KROSNIS, OILBURNERIUS IR GAZBURNERIUS.
Duodu išsimokėjimui iki dviejų metų.
Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiatorius, vandens apšildymo krosneles ir atlieku kitokius panašius darbus
Pranešu savo naująjį adresą:
999 College St. Toronto. Tel. LE. 4-6123
ANT. JUOZAPAITIS.

Nesu toks turtingas, kad galėčiau pigią prekę pirkti, — sako anglų priežodis.
MES SAKOME: Neturėsi savo namuose niekad geros muzikos ir to tikrojo dižaugsmo, pirkdamas tik pigios vertės arba menkos kokybės radio aparatą arba muzikos kabinetą.
Kiekvienam geriausiai pasitarnaus plačiausiai pasaulyje pagarsėję RADIO APARATAI arba MUZIKOS KABINETAI tik žinomų firmų:
Saba - Koerting - Blaupunkt
JIE GAUNAMI GENERALINĖJE ATSTOVYBĖJE —
ATLANTIC EXPORT - IMPORT CO.
926 Dundas St. W., Toronto - EM. 4-1633

Čia Jūs rasite geriausį pasirinkimą TELEVIZIJOS APARATŲ prieinamiausiomis kainomis ir geriausiomis išsimokėjimo sąlygomis.
Skyriai bei Agentūros visuose didesniuose Kanados miestuose.

Pranešame lietuvių visuomenei, kad per
LIETUVIŲ ĮSTAIGĄ
BALTIC EXPORTING CO.
849 COLLEGE ST. (prie Ossington), TORONTO. Tel. LE. 1-3098
jau galite siųsti savo sudarytus apdraustus
RŪBŲ, VAISTŲ ir KITŲ ĮVAIRIŲ REIKMENŲ
SIUNTINIUS Į LIETUVĄ,
Latviją, Estiją, Ukrainą ir Sovietų Rusijos kraštus!
Muitas apmokamas mūsų įstaigoje. Gavėjas nemoka nieko. Taip pat siunčiame iš Anglijos vaistus žemiausiomis kainomis.
Vaistus iš Anglijos galima siųsti oro paštu iki 20 svarų.
MŪSŲ SKYRIAI: 105 Cannon E., HAMILTON, pas p. A. Juraitį, telef. JA. 8-6686, tuo tarpu siunčia tik vaistus ir maistą iš Anglijos
DARBO VALANDOS NUO 9 IKI 7.
Gyvenę ne Toronte gali vaistų užsakymus bei savo sudarytus siuntinius iki 19 svarų pasiųsti mums paštu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.

Lietuvių kalba Maž. Lietuvoje

Politiškai Mažosios Lietuvos istoriją galima padalinti į kelis skirtingesnius perijodus: 1) Laisvasis perijodas prieš vokiečių kryžiuočių pavergimą, 2) Kryžiuočių ordino laikai, 3) Prūsų kunigaikščių bei karalių laikai, 4) Kaizerinio reicho laikai, prie kurių galima skirti ir laikotarpį po I Pasaulinio Karo ir pagaliau 5) Dabartiniai neaiškių sutemų laikai.

Lietuvių kalbos bei lietuvybės problemos, beabejo, nebuvo senaisiais krašto laisvės laikais. Ji iškilo kryžiuočių junge, kai visi senieji krašto gyventojai virto vergais. Ordino valstybėje daugiausia reiškė ordino broliai, kuriems priklausė visa valdžia, toliau sekė ordino vasalai riteriai-baronai, kuriems ordinas buvo dovanojęs dvarų už prievolę eiti į karą, dar žemiau buvo kryžiuočiams anksti nusilenkusių ir dėl to baudžiauninkais nepaverstų senųjų bajorų maži likučiai, vad. vitingai, dar toliau sekė vokiečiai miestiečiai ir vokiečiai kolonistai valstiečiai, gyvenę ordino arba jo vasalų riterių ar bažnyčios žemėse, o žemiausia buvo senieji krašto gyventojai baudžiauninkai prūsai ir lietuviai, gyvenę visiškai atskirai nuo vokiečių valstiečių. Jie niekur negyveno sumišai su vokiečiais. Kaip nepatikimi, nuolat galį sukilti, jie buvo laikomi izoliuoti be jokių teisių, tik su prievole dirbti žemę. Su jais vokiečiams buvo uždrausta bendrauti. Nevalia buvo jų net tarnais imti. Yra žinoma atsitikimų, kad vokiečiams buvo grasinama bausmėmis, jei prakalbės į juos jų gimtąja kalba.

Ordino valstybė garsėjo gerai tvarkomu ūkiu, plačia prekyba, stipriomis pilimis, gražiais miestais, turėjusiais daug aniems laikams labai pažangių įrengimų, pav. ligoninių, garsėjo puošniomis bažnyčiomis, tačiau visa tai buvo įrengta—nors daugiausia vietos senųjų gyventojų rankomis, bet ne jiems. Visa tai buvo skirta ordinui ir vokiečiams riteriams, miestiečiams ir kolonistams valstiečiams. Istoriniuose šaltiniuose iki šiol niekas neužtiko jokios žinelės, kad tiems prūsams bei lietuviams būtų buvusi kur nors pastatyta bažnyčia ar pav. būtų buvę pamaldos jų kalba dar ordino laikais.

Šitokioje priespaudoje prūsai, kurių krašte buvo įkurdinta daug kolonistų vokiečių, iki 16 amž. suvokietėjo. Taip praėjo juk arti 300 metų. Bet ordino valstybės rytuose, į šiaurę nuo Priegliaus upės, kur iki 15 a. vyko nuolatiniai karai su Lietuva ordinas nebuvo įkūręs nei dvarų, nei kolonistų vokiečių. Kai 1525 m. magistras Albertas nusivilko kryžiuočio apsiaustą ir priėmęs Liuterio mokslą pasiskelbė Prūsijos kunigaikščiu, čia rytinėse jo valstybės srityse tebegyveno veik vieni lietuviai, beveik be jokių vokiškų priemaišų. Tai ir yra vad. Mažoji Lietuva, apie kurios lietuviškumą ne vien mes kalbame, bet yra rašę ir tai iškėlę daugybė pačių vokiečių mokslininkų.

Šio krašto lietuviškumo 16-17 amž. niekas niekad neginčijo. Ir ką yra darę lietuvybei Karaliaučiaus valdovai, tenykštis universitetas ir protestantų dvasininkai, buvo daroma dėl šio krašto ir tik iš dalies su misijiniėm pretenzijom į Žemaičius bei visą Didžiąją Lietuvą.

Šitas kraštas oficialiai buvo pavadintas Lietuva (Litauen), čia net valdžios potvarkiai dar ir 19 a. dažnai buvo skelbiami lietuviškai, valdžia skyrė stipendijas specialiai lietuviams eiti mokslus, kad šiame krašte netrūktų lietuviškai mokančių išmokslintų žmonių ir valstybei ir bažnyčiai, kuriose iki 18 a. visur pamaldos buvo tik lietuviškos. Germanizacija 16-17 a. nebuvo užsiimama. Ją būtų buvę vykdyti nelengva, nes vokiečių čia tebuvo tik dvaruose ir administracijoje, o visa gyventojų masė buvo lietuviai.

Padėtis pasikeitė po didžiojo 1709-1711 m. maro, kuris išnaikino ištisus apskritis. Mažojoje Lietuvoje liko visiškai tuščios, be jokio gyventojo, net 8.411 sodybų. O kiek dar buvo praretėjusių! Jų vieton per porą dešimtmečių buvo atgabenta arti 30.000 vokiečių kolonistų. Apgyvendinti grupėmis, sudarę tuo būdu vokiškus bažnytkaimius ir kaimus, jie buvo pirmosios vokiškos sėklos Mažojoje Lietuvoj. Valdžia juos ėmė proteguoti, daugelį bažnyčių atidavė jiems vieniems, o kitose įvedė ir vokiškas pamaldas greta lietuviškųjų. Lietuvių kalba buvo pradėta stumti ir iš mokyklų, o 1876 m. vokiečių kalba buvo paskelbta vienintele oficialia valstybės kalba.

Jei prisiminsime Donelaičio apdainuotąjį burą ir jo santykį su dvaru bei ponija, suprasime kokia buvo lietuvių pažiūra į vokiečius 18 a. pabaigoje, kada dar priespaudos lietuvybė nejuto. Per 19 a. viskas pasikeitė, ypač nuo Birmarcko laikų, kai buvo užsimota suvokietinti visus reicho pasienius ir kai ši nutautinimo politika buvo vykdoma visomis priemonėmis — su kuo tik lietuvis susidūrė išėjęs iš savo kaimo, jis buvo vokietinamas. Įpratę būti klusniais valdiniais, lietuviai dar 19 a. pirmoje pusėje daug ką laimėdavo kreipdamiesi stačiai į karalių. Berlyne, bet nuo Bismarcko laikų jau nieko nebelaimėdavo, nors po peticijomis surinkdavo ir po kelias dešimtis tūkstančių parašų. 1874 m. Berlyne švietimo ministeris Falk atvirai ciniškai lietuvių delegacijai pasakė, kad visa mokyklų sistema Mažojoje Lietuvoje nieko kito ir nesiekia kaip tik "išrauti iš šaknų lietuvių kalbą".

19 a. pabaiga ir 20 a. pradžia yra griežčiausios germanizacijos laikai Mažojoje Lietuvoje. Betgi pagal bendrą dėsnį priespauda iššaukė reakciją. Daug kas iš lietuvių šitos priespaudos neatlaikė, bet kiti liko kaip mūras ir vietoje peticijų išėjo į atvirą politinę kovą, kuri pagaliau privedė prie Mažosios Lietuvos dalies — Klaipėdos krašto — atsiskyrimo nuo Prūsijos ir įsijungimo į Lietuvos respubliką. Tebevyksta ši kova ir šiandien. Tik jau skirtingose sąlygose, nes jėgų santykis Mažojoje Lietuvoje yra iš esmės pasikeitęs ir koks jis susiformuos padėčiai aprimus, šiandien sunku pasakyti.

A.

RELIGINIAME PASAULYJE

★ **30.000 katalikų jaunimo** ateinantį rugsėjo mėnesį suplauks į Vatikaną. Kaip pareiškė šito piligriminio sąskrydžio organizatorius ir Belgijos Jaunųjų Krikščionių Darbininkų organizatorius prel. J. Cardijn kalbėdamas tuo reikalu Toronte gruodžio 28 d., tai bus pademonstravimas antikomunistinės pajėgos tuo pat metu, kai Maskvoje vyks komunistinio jaunimo sąskrydis.

Iš Kanados vyks apie 150 jaunimo atstovų. Be to, Kanada apmokės kelionės išlaidas dar kitų nepasiturinčių kraštų atstovų — vieno iš Čilės, dviejų iš Egipto ir vieno iš Libano.

★ **Sausio 18-25 d. skelbiama** krikščionių vienybės savaitė. Visame pasaulyje yra: 450 mil. katalikų, 195 mil. ortodoksų, 32 mil. anglikonų, 66 mil. liuteronų, 13 mil. kalvinistų, 89 mil. įvairiose kitose sektose. Toks suskilimas yra apgailėtinas visais atžvilgiais ir netikinčiųjų į Kristų masėms daro neigiamą įspūdį. Prieš 50 m. pradėtas vienybės sąjūdis kiekvienais metais sausio mėn. skelbia ta intencija maldų oktavą.

★ **Vengrijos kunigai,** kaip praneša Austrijos nucijus Mons. G. Dellepiana, galį pasitraukti iš savo krašto — nesą jokių bažnytinių suvaržymų, išskyrus tą, kad jie turi būti pabėgėlių grupių palydovai. Tik Gyor vysk. Kalman pataręs savo vyskupijos kunigams nebėgti. Ikišiol pasiekė Austriją 19 pasaul. kunigų ir 15 vienuolių.

★ **Uždraudė krikštyti** komunistų vaikus Capena, Italijoj, kompartijos skyriaus pirmininkas, grasindamas tokius tėvus išmesti iš partijos. Uždraudimas miestelio gyventojams buvo netikėtas ir dabar laukiama pirmo tokio naujagimio.

★ **Max Pribilla,** garsusis vokiečių jėzuitas, mirė Pullache prie Muencheno. Jis ilgus metus buvo "Stimmen der Zeit" redakt. ir pasižymėjo gilaus turinio teol. - filosofiniais raštais.

★ **Stalino premijos laureatas** 1952 m. Tamas Aczel, vengrų rašytojas, atsisakė komunizmo ir iš Belgrado ruošiasi emigruoti į JAV. Kompartijai jis priklausė 11 metų. Per 4 pastaruosius metus jis pergyveno dvasinę krizę: "Tai reiškė atsisukimą prieš savę patį, prieš savo darbą, prieš savo raštus. Kas sako, kad tai paprastas dalykas, meluoja," — pareiškė jis.

★ **Generolui Gruenther,** buv. Š. Atlanto Sąj. karinių pajėgų vadui, JAV Notre Dame un-tas įteikė "Laetare" medalį kaip vyriško dvasinio gyvenimo katalikui ir kariui. Ta proga jį sveikino prez. Eisenhoweris, pavadindamas jį "ryžtingo tikėjimo ir lojalumo amerikiečiu" .Kard. Spellman savo sveikinime jį vadino "patrijotu amerikiečiu ir pavyzdingu kataliku".

★ **Konc. stovykla vienuolėms** Lenkijoj panaikinta, o vienuolėms leista grįžti į savo vienuolynus. Anksčiau valdžios konfiskuoti vienuolynai būsią joms grąžinti arba išmokėta kompensacija.

★ **Kardinolų kolegija,** manoma, netrukus būsianti papildyta 10 naujų kardinolų. Kalbama, kad būsiąs paskirtas pirmasis kardinolas negras, greičiausia Masuki arkivyskupas Ugandoje J. Kiwanauka, įšventintas vyskupu 1939 m. Šiuo metu kardinolų kolegijoje yra 21 italas, 7 prancūzai, 4 amerikiečiai, 3 brazilai, 3 ispanai, 2 argentiniečiai, 2 kanadiečiai, 2 vokiečiai ir po vieną iš Belgijos, Portugalijos, Sirijos, Armenijos, Australijos, Čiles, Mozambiko, Kubos, Vengrijos, Lenkijos, Jugoslavijos, Kinijos, Equadoro, Airijos, Kolumbijos ir Indijos.

★ **Betlėjaus bažnyčiose** šių metų Kalėdose piligrimų buvo labai mažai, katalikų vos apie du tūkstančius, kai kitais metais susirinkdavo apie 50.000.

★ **Kardinolą Mindszentį** aplankyti JAV ambasadoje per Kalėdas Vengrų dabartinė valdžia leido motinai ir vienam kunigui, kuris išklausė išpažinties.

★ **Dancigo vyskupas** C. M. Splett, komunistų suimtas 1945 m., nuteistas 8 m. kalėjimu, paleistas. Vokiečių okupacijos metais jis buvo paskirtas Kulmo apašt. administratorium. Šiuo metu Lenkijos vyriausybė leido jam vykti Vokietijon. Kardinolas St. Wyszynski rengiasi vykti Romon. Manoma, kad tai padės sutvarkyti santykius su komunistine vyriausybe ir palengvins kitų vyskupų padėtį.

Kanados komunistai susipainiojo

(CSc). Kanados komunistai, kaip ir jų bendraminčiai kitose vakarinėse valstybėse, šiuo metu yra pasimetę, surizgę ir susipainioję. Tai yra dalinai dėl pastarųjų įvykių už geležinės uždangos, o dalinai dėl tam tikro nesutarimo pačioje augštojoje Maskvos hierarchijoje.

Tiesą sakant, Kanados komunistų partija, kuri jau nuo 1921 metų veikia prisidengusi Labor-Progressive Party vardu, pradėjo justi vidinius sukrėtimus bei ideologinius skirtumus jau seniai, dar prieš Stalino mirtį. Pasaulio komunistų partijų tarpe kanadiečiai pasirodė su savo nepasitenkinimais vieni iš pirmųjų. Jau prieš dešimtį metų vienas iš kanadiečių komunistų vadų, buvęs Ontario prov. parlamento narys Juozas Salsberg, pradėjo reikšti savo nepasitenkinimą dėl žydų persekiojimų Sovietų Rusijoje. Šitas jo balsas ilgą laiką nebuvo viešas — liko partijos rėmuose. Bet dabar jis jau išėjo viešai, parašydamas tuo reikalu į žydų komunistų savaitraštį "Vochenblatt". Čia jis pareiškė nepasitenkinimą, kad Rusijoje iki šiol žydų tautybė piliečiams pažymima jų pasuose ir dokumentuose. Ta proga jis klausia: "Ar Sovietų Respublikose yra dvi piliečių rūšys?". "Šitokia vienos tautybės išskyrimo praktika", — rašo jis toliau — "priešinga elementariausiems socialistinio teisingumo dėsniams".

Mr. Salsberg, kuris daugelio pripažįstamas Kanados komunistu Nr. 1, šiuo metu yra vienas iš vadų judėjimo, norinčio išvesti užsienio komunistus iš Maskvos globos. Žydų klausimas yra vienas iš svarbiausių, bet yra ir eilė kitų dalykų, nesutinkančių su Maskvos linija.

Toronto dienrašty "The Globe and Mail" Ralph Hyman rašo: "Pasaulinė komunistų partija šiuo metu yra lyg tas boksininkas, kuris arenoje gauna vienas po kito skaudžiausius smūgius. Šie smūgiai yra: Stalino mirtis ir nuvertinimas, Sovietų pastangos primesti savo valią Lenkijai ir žudynės Vengrijoje.

Kanados komunistų Labor - Progressive Party šiandien turi mažiausią narių skaičių visoje savo 35 metų istorijoje. Nuo jos veido ne tik dingo viliojantis rožinis šydas, bet įsiviešpatavo nusivylimas net didelių marksistų tarpe, nes jie nebegali suderinti besikeičiančių Sovietų Sąjungos nuotaikų su savo ilgamečiais įsitikinimais. Kiek toji partija šiandien turi narių — nėra tikrai žinoma, bet manoma, kad tarp 5.500-7.000.

Senuosius Kanados komunistus ypatingai paveikė įsitikinimas, kad kaikuriais atvejais jie buvo Kremliaus valdovų apgauti. Tas įsitikinimas grasina sugriauti tuos pagrindus, ant kurių Kanados komunistai stovėjo ištisus 35 metus. Galimas dalykas, kad tąja proga išaugs nauja Kanados marksistų partija, visai nepriklausoma nuo Maskvos.

Ontario provincijoje daug partijos vadų pasitraukė. Stewart Smith, buvęs Toronto miesto kontrolierius, partijoje veikęs 32 metus, buvo pašalintas iš partijos Kanados krašto vadovybės ir tuoj po to pats pasitraukė iš visų darbų. Juozas Salsberg, A. A. MacLeod (buvęs Ontario Parlamento narys, išrinktas nuo Toronto Bellwoods apylinkės), Harry Binder, partijos C. Komiteto iždininkas, Norman Penner, David Kashtan, partijos veikėjai — visi dar tebėra partijos Kanados krašto vadovybėje, bet jų rogutės jau slysta į pakalnę.

Negeresni reikalai yra ir Que beke. Neperseniausiai iš karto pasitraukė net šeši provincinės partijos vadovybės nariai, jų tarpe Gui Caron, provincijos partijos vadas. Savo laiške, atspausdintame "The Canadian Tribune" laikraštyje, Caron sako: "Mano nutarimas išeiti iš partijos buvo pasiektas po ilgų ir sunkių svarstymų: priėjau išvadą, kad tolimesnė kova už socializmo įgyvendinimą Kanadoje nebeturi dabartinėje LPP partijoje nei moralinės nei politinės bazės". Toliau jis rašo: "18 metų kalbėjau žmonėms, kad netikėtų kapitalistiniams melagiams, skleidžiantiems gandus, būk Rusijoje yra priverstinio darbo stovyklos, trėmimai, pasmerkimai remiantis neteisingais kaltinimais, žudymai be teismo sprendimų ir kitokie nusikaltimai. Šiandien sužinome, kad visos tos žinios nebuvo melas, bet tikra tiesa. Jaučiu, kad ir man tenka dalis kaltės dėl tų nusikaltimų, nes juos užginčydavau, nebandęs įsitikinti ar tai nėra tiesa..."

Panašiai galvoja ir jaučia dabar daugelis komunistų Kanadoje.

Arthur Mould iš Londono, Ont., "National Affairs Monthly" laikraštyje, rašo: "Jei mes turime prikabinti savo vežimą prie žvaigždės, tai tegu tas vežimas būna pripildytas kanadiškojo marksistinio socializmo ir tegu viskas ten būna aiškinama mūsų kalba".

Stewart Smith, vienas iš stipriausių kanadiškųjų komunistų, paklaustas apie jų "šeimyninius reikalus", atsakė: "Nesu nusistatęs paaukoti savo įsitikinimus, jei aš kam nebetikiu". Toliau jis pasisakė, kad, tiesa, anksčiau jis garbinęs Staliną, bet tai daręs iš įsitikinimo, kad tarnauja socializmo idėjai. Bet toliau nebebūsiąs jokio aklo gerbimo ar neriboto pasidavimo autoritetams už Kanados ribų.

"Mūsų partija, — tęsė jis, — turi būti grynai kanadiška. Jei ji tokia nebus, kas nors užims jos vietą. Aš asmeniškai nelinkęs keisti savo nuomonę pagal reikalavimus. Jokios pašalinės jėgos manęs neprivers. Aš esu už nepriklausomą kanadiečių socialistinę partiją lygiai taip, kaip ir už nepriklausomą Kanadą".

Žinoma, dar tebėra tam tikras kiekis vadų, tebetarnaujančių Maskvai. Tokių tarpe yra Tim Buck, kanadiečių komunistų vadas, Leslie Morris, centro organizacinio skyriaus vedėjas, Stanley Ryerson, išrinktas į krašto vadovybę tuo metu, kai buvo Maskvoje ir eilė kitų, kurie mano, kad nepriklausomos partijos reikalavimas yra herezija. Buck tebeturi savo pusėje daugumą, tačiau ateina žinios, kad ateinantį pavasarį įvyksiančiame partijos suvažiavime jis gali tos daugumos ir netekti, pasilikdamas mažumos vadu.

Lenkai apie pasikalbėjimus

Oficiali egzilinių lenkų agentūra EZN taip pat paskelbė komunikatą apie gruodžio 3 d. pradėtus pasikalbėjimus su lietuviais. Pirmasis toks posėdis įvykęs Niujorke Kosciuškos Fondo posėdžių salėje, pirmininkaujant B. Wierzbianskiui, iš lenkų dalyvaujant dar B. Biegui ir Gadomskiui, į posėdį atsilankius tai ppat Niujorke viešinčiam L. Tautinės Vienybės egzekutyvo pirmininkui A. Ciolkoszui. Vėliau posėdžiuose dar dalyvausią dr. O. Pehr ir ambasadorius J. Lipski. Iš lietuvių, kaip žinome, dalyvavo V. Sidzikauskas, J. Kaminskas ir dr. A. Trimakas.

Buvę sutarta, kad kiekvienam posėdžiui pirmininkaus vis kitos tautybės atstovas. Tad sekančiam posėdy pirmininkaus p. Sidzikauskas. Būsiąs sudarytas bendras sekretoriatas — po vieną narį iš abiejų pusių.

Pasikalbėjimų tikslas esąs "išdiskutavimas abiems tautoms rūpimų klausimų ir pašalinimas kliūčių, kurios galėtų kliudyti artimą abiejų tautų bendradarbiavimą ateityje. Bus taip pat diskutuojamas politinio lenkų - lietuvių bendradarbiavimo emigracijoje klausimas".

"Pasikeitus nuomonėmis, konstatuota, kad abi pusės viena kitai pripažįsta politinių pasikalbėjimų vedimo teises. Nustatyti taip pat derybų metodai..."

Vokietija 1937 m. sienose

Klaipėdos krašto vokietininkų organas "Memeler Dampfboot" seniau daugiausia puldavo lietuvius ir vokiečių dabartinę vyriausybę, kam toji pasisakanti už Vokiejos atstatymą 1937 m. ribose. Tačiau paskiausiame prieškalėdiniame numery (Nr. 107/1956) jau užsipuolė ir vokiečių socialdemokratus, kad ir tie pasisako tik už 1937 m. sienas. Į Klaipėdos krašto vokiečio J. Labrenzo paklausimą socialdemokratų feder. parlamento (Bundestago) nariui Ohligui Labrenzas gavo atsakymą, kad "SPD stoja už 1937 m. sienas: ne kas kitas, o Hitleris įjungė Klaipėdos kraštą į Reichą". Nenorėdamas tuo tikėti, Labrenzas parašė laišką vokiečių socialdemokratų vadovybei (Ollenhauerio biurui), iš kurio gavo atsakymą, jog ir toji lygiai pasisako tik už 1937 m. sienas. Atsakyme pažymima: "Mūsų tikslas yra atstatymas laisvos, taiką mylinčios, demokratinės Vokietijos su 1937 m. sienomis". "M. D." pažymi, jog toks atsakymas gautas iš tos partijos, kuri po būsimųjų 1957 m. rinkimų tikisi tapti valdžios partija. Dabar "M.D." ragina išgauti oficialius kitų partijų pasisakymus. (E.).

Klaipėdos vokietininkai nerimsta

Klaipėdos krašto vokietininkų organas "Memeler Damfboot" Nr. 23/1956 skelbia, jog Klaipėdos mieste esą dar 5.000 vokiečių, kurie tokiais bent save laiką. Tačiau iš jų tik 50 turį vad. "be pilietybės pasą" — ir tik jie tikisi gausią leidimus išvažiuoti į Vokietiją. "Memeler Dampfboot" sakosi gavęs Klaipėdos vokiečių prašymą, kurį žada persiųsti toliau vyriausybės įstaigoms, įtaigodamas, jog Vokietijos vyriausybė galų gale atsisakytų nuo 1937 m. sienų, kiek tai liečia Klaipėdos kraštą... ir jį laikytų "Vokietijos teritorija".

Varšuva. — Bialoviežo girioje dar yra 43 zubrai. Kituose 4 rezervatuose esą dar 36 zubrai. Po karo esą gimę 8 zubrai Bialoviežo girioje ir 12 kituose rezervatuose.

LIETUVIŠKIEJI ĮVAIRUMAI

Pageidauja meniškos knygos išvaizdos. Neseniai teko aplankyti vieną lietuvių šeimą kątik įsigijusią modernų namą užmiesty. Bestebint lietuviškais motyvais pravestą vidinį namo ir kambarių sutvarkymą, išdekoravimą, šeimininkė rodydama į modernias lengvas lentynas svečių kambario viename šone prikišo mūsų knygų leidėjams, kodėl jie nesistengia lietuvišką knygą išleisti galimai gražesnę ir spalvingesnę. Vidaus išdekoravime šiuo metu itin didelį vaidmenį turi knygos. Knyga yra kambario puošmena, turi atkreipti savųjų ir svečių dėmesį. Toji lietuvė buvo teisi atkreipdama į tai dėmesį bei kviesdama iškelti spaudoje, kad lietuviška knyga yra tikrai verta, jog ir ji gautų tokį rūbą, kokį turi kitų tautų leidiniai. Atrodo, kad šį svarbų momentą tinkamai yra supratę latviai ir jų leidyklos stengiasi savuosius leidinius leisti nemenkesnės išvaizdos už angliškąją ar kurią kitą knygą. Tai, pagaliau, yra svarbu ir dėl mūsų priaugančio jaunimo, kurį gali priešingai nuteikti, kad ir labai smarkūs raginimai skaityti lietuvišką knygą, jei jau iš išvaizdos ji jam neteikia jokio patrauklumo, susidomėjimo. Aplamai konkurencija neretai yra išlaikoma ne vien tik pigumu, bet ir prekės išviršiniu vaizdu, patrauklumu.

Ar taip gaudomi skaitytojai? Vidutinio amžiaus Jungtinėse Valstybėse gimusi lietuvė, labai nuoširdi patriotė ir visuomenininkė veikloje gražiai besireiškiatni moteris, anądien atkreipė dėmesį į vieną reikaliuką, jį pavadindama neetišku bei nekultūringu, kuris ją giliai įžeidęs, sujaudinęs.

Turėdama gana gausią šeimą ir tikrai ribotas materialines galimybes, neišgalėdama prenumeruoti visą lietuviškąją periodiką, norėdama paremti kuo daugiau lietuviškų leidinių, ji, paprastai, vienus metus užsisako vienus laikraščius, sekančiais metais vėl kitus ir t.t. Neseniai, kai ji vienam mūsų žurnalui parašė laiškutį painformuodama, kad šiais metais jo negalėsianti užsisakyti, gavo tikrai stebėtiną laišką. Ji piktai išbarama, beveik iškoliojama, kad, girdi, tokia visuomenės veikėja drįsta atsakyti jų žurnalo prenumeratos. Laiškas buvo visiškai nemandagiai surašytas, jog kiekvienas perskaitęs tegali klausti ar tokiu keliu eidama ano leidinio administracija tikisi padidinti prenumeratorių skaičių?

Visa laimė, kad absoliutinė dauguma lietuviškųjų leidinių yra tvarkomi rimtų ir pajėgių asmenybių, kurios žino bei supranta saiką ir toną.

Al. Gimantas.

DVIEM RUSAIS MAŽIAU

Vilniaus radijo 1956. XI. 28. pranešimu, š.m. lapkričio 27-28 d. buvo sušauktas Lietuvos kp ck "ketvirtasis plenumas". Plenumo "darbę" dalyvavę partijos rajonų komitetų pirmieji sekretoriai, rajonų vykd. komitetų pirmininkai, eilė MTS ir sovchozų direktorių, kolchozų pirmininkų ir žemės ūkio specialistų. Plenumas "apsvarstė klausimą dėl įsipareigojimų padidinti gyvulininkystės produktų gamybą vykdymo išdavų ir dėl gyvulių žiemojimo 1956-1957 m.". Pranešėjas — Šumauskas. Svarstytu klausimu buvo priimtas atitinkamas nutarimas.

Plenumas taip pat atleido Afoniną iš Lietuvos kp ck sekretoriaus ir biuro nario pareigų. Tuo būdu Lietuvos kp ck sekretoriate būtų vienu rusu mažiau. C. Komiteto mokslo, mokyklų ir augštųjų mokyklų skyriaus vedėju patvirtintas Uogintas. Iš to pranešimo tenka daryti išvadą, jog c. komitete taip pat pertvarkomi kaikurie skyriai. Bet kaip jie praktiškai pertvarkyti — iš Vilniaus radijo pranešimų dar nematyti.

Ryšium su "LTSR AT 4 sesija" krito dar vienas rusas, būtent: "LTSR AT prezidiumo įsaku 9156. XI. 28. buvo atleistas iš eitųjų pareigų Valstybinės plano komisijos pirmininkas A. Petrovas. Vietoj jo nauju valstybinės plano komisijos pirmininku buvo paskirtas Ministerių Tarybos pirmininko pavaduotojas Jonas Laurinaitis". Tačiau, nepaisant to, vis tiek direktyvos ir toliau eis iš Maskvos, o jai klusnūs bolševikiniai kvislingai turės kaip darę, taip ir toliau duoti smulkias apyskaitas Kremliui. (E).

"Žiburių" Spaudos B-vės šėrininkams

"Žiburių" Spaudos B-vės metinis šerininkų susirinkimas šaukiamas š. m. sausio mėn. 26 d., šeštadienį, 4 val. p.p. priestato III-me augšte, 941 Dundas St. W., Toronto.

Dienotvarkė:
1. Susirinkimo atidarymas,
2. Praeitų metų visuotinio šerininkų susirinkimo protokolo skaitymas,
3. Valdybos pranešimas,
3. Revizijos Komisijos pranešimas,
5. Diskusijos dėl pranešimų,
6. 1956 m. ataskaitos ir Rev. Komisijos akto priėmimas,
7. 1956 m. pelno paskirstymas,
8. 1957 m. sąmatos priėmimas,
9. Valdybos ir Rev. Komisijos rinkimai,
10. Einamieji reikalai,
11. Susirinkimo uždarymas.

Nustatytu laiku nesusirinkus kvorumui, po valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas neatsižvelgiant į dalyvaujančiųjų skaičių.

Šerininkas, negalįs susirinkime dalyvauti, gali raštu įgalioti save atstovauti kitą šerininką.

Valdyba.

Rūda Grenlandijoje

Grenlandijos vakarinėje dalyje, tarp Gothaab ir Ivigtut statomas didžiulis uostas, į kurį galės įplaukti ir būti pakrauti iki 40.000 BRT laivai. Uosto rajonas įrengiamas toks erdvus, kad jame galės tilpti 3 milijonai tonų rūdos, t.y. tiek per metus galės per šį uostą pereiti. Rūda bus imama iš dalies čia pat iš Grenlandijos kasyklų, o be to, ir iš Labradoro. Labradoro rūdai šis uostas bus tarpinė stotis. Mat, laivai Labradorą per metus tegali lankyti maždaug 4 mėnesius, kai kalbamąją Grenlando sritį gali lankyti kiaurus metus.

Įdomu,kad apie naujojo uosto statybą ir apie didelių rūdos sluogsnių Grenlandijoje suradimą sovietų radijo stotis, kalbanti Kanados šiaurei, viską žinojo tepraėjus vos keletai dienų nuo naujojo uosto statybos planų patvirtinimo.

Vyrų ir moterų rūbų siuvėjas
A. BERESNEVIČIUS

Čia rasite visiems sezonams didžiausią pasirinkimą iš naujausių moderniškų angliškų medžiagų. Vyrų ir moterų kostiumams ir paltams. Augščiausios klasės rankų darbas Toronte. Naujausi modeliai. Žemiausios kainos.

Taip pat čia gausite siuntimui į Europą geriausių angliškų medžiagų nupigintų net iki 50 procentų.

1299 DUNDAS ST. W. - TORONTO, ONT

Tarp Dovercourt Rd. ir Lisgar.

Geriausi

Kanados premijuoti ŠALDYTUVAI ir KROSNYS Kanadoje — tik McCLARY. McClary krosnys garantuotos **3 metams.**

Pirkite geriausius — pirkite

McCLARY.

Lietuvių Baldų Krautuvėje

Mohawk Furniture Company

2448 Danforth Avenue, - Toronto
Tel. OX. 9-4444, OX. 9-0977

Siuntiniai be muito

ir į Lenkiją! Pranešame savo klijentams, kad pasidarėme autorizuotu dealeriu PEKAO siuntinių be muito. Siųskite greitai ir užtikrintai per

JANIQUE TRADING CO.

J. KAMIENSKI

TORONTO, ONT., 835 QUEEN ST. W., Tel. EM. 4-4025

Skyrius Edmontone, Alta.,
10649 — 97th Street, telefonas 2-3839

Pavergtoje tėvynėje

"Urugvajaus lietuvių delegacija", Kremliaus sukombinuota, kalbėti tariamai lietuvių vardu, iš Maskvos lėktuvu grįžo į Urugvajų. Jai okup. Lietuvoje okupantai ir jų agentai rodė tiktai, ką tarė būsiant reikalinga "delegatams" matyti ir žinoti.

Tos "misijos" tikslas padėti atstatyti vis daugiau smunkantį tarp lietuvių bolševikų vardą ir agituoti seniau iš Lietuvos emigravusius mūsų tautiečius, jog grįžtų į Lietuvą vergauti okupantams.

J. Vasinauskas, dirbęs Argentinos cirkuose, paskiau tarnavęs laivyne ir apie 10 metų išlaikytas psichiatrinėje ligoninėje Olandijoje, iš jos išvyko į sovietinę Lietuvą.

Švietimo reikalai. Bolševikai viešai nusiskundžia, kad Kybartų, Ukmergės, Kaišiadorių rajonų liaudies švietimo skyriai nesugeba mitis reikalingų priemonių, nes šiuose rajonuose daug vaikų dėl vienų ar kitų priežasčių nutraukia mokslą, neina į mokyklą ar "nubyra". Žemo lygio danai esti gimtosios ir svetimųjų kalbų, taip pat kaikurių kitų dalykų pamokos. Daug kur mokyklose ypač blogai elgiąsi komunistų vaikai. Sustiprinti "ideologinės dvasios" tik šiemet į Lietuvos mokyklas buvo pasiųsta 720 jaunų pedagogų, baigusių augštąjį mokslą ir per 300 žmonių, turinčių nepilną augštąjį išsimokslinimą. Lietuvos mokyklose dėsto nemaža dar tokiu mokytojų, kurie nėra baigę vidurinės mokyklos ir neturi reikiamų žinių. Mokyklos iki šiol neturi eilės svarbių vadovėlių, kaip Lietuvos istorijos, lietuvių literatūros, Lietuvos geografijos ir kt.

8-se ir 11-se klasėse įvedami žemės ūkio mašinų mokslo ir elektrotechnikos praktikumai, o 7-metėse mokyklose — rankų darbai ir praktiniai užsiėmimai. Beveik 3,5 tūkstančio mokyklų turi žemės ūkio ir praktikos darbams mokomuosius - bandomuosius sklypus, daugelyje mokyklų įrengtos šaltkalvių ir stalių dirbtuvės. Vis dėlto konstatuojama, kad daugelyje Vilniaus, Kauno ir kitų vietų mokyklų politechnizavimui, "dar neskiriamas reikiamas dėmesys".

Okup. Lietuvoje šiemet įsteigtos 3 mokyklos-internatai: Kaune, Klaipėdoje ir Marijampolėje, kuri dabar vadinama bolševikiškai "Kapsuku". Šiuose internatuose mokosi 840 mokinių. Mokyklos - internatai aprūpinami reikalingais įrengimais. Be šių, veikia visa eilė "pagalbinių internatų" prie bendrojo lavinimo mokyklų. Vien tik šiemet buvo atidaryta apie 70 tokių internatų.

Bolševikai skelbia per artimiausius metus įvairiose Lietuvos vietovėse pastatysią 53 paminklus. Vilniuje suprojektuota pastatyti paminklai V. Kapsukui, P. Cvirkai (Tauro kalno skvere), Žemaitei, net ir Gediminui, Kaune — Leninui ir Jablonskiui, Klaipėdoje — K. Donelaičiui ir St. Šimkui, Trakuose — Vytautui, Šiauliuose — Janoniui, Lazdijuose — O. Sukackienei, Plungėje — Vl. Rekašiui ir kt. (E)

Jėzuitas J. Paukštys pats savo noru išvyko į Sibirą, norėdamas padėti mūsų tautiečiams. Į Sibirą pasiryžęs vykti taip pat Tėvas Smilgevičius. Jonkus mirė Lietuvoje. Tėv. Gruodis, anksčiau vos įstengęs nuo išvargimo paeiti, dabar jau kiek atsigavo ir gali lankyti bažnyčią. Serga T. Masilionis. T. Danyla, Smilgevičius ir Šeškevičius dalyvavo maldininkų kelionėje ir Dievo Motinai padėkojo už savo laisvę.

Pasiekusieji Vakarus pasakoja, kad kaikurie lietuviai už susirašinėjimą su giminėmis ar pažįstamais Vakaruose yra jau nukentėję: vienų šeimos išskirtos, kiti negali gauti darbo ir t.t.

Telšių rajone buvo trys laikraščiai, iš kurių "Komunizmo aušra" ėjo tris kartus per savaitę. Drauge buvo leidžiama "Kolūkinė aušra" ir "Leninietis", du kartus per savaitę. Jų tiražas popieriuje — 750. Už 750 egz. laikraščio būdavo gaunama ir popieriaus, bet faktiškai jo spausdindavo kur kas mažiau. Kartais "Kolūkio aušros" teišplatindavo vos 100-120 egz. Gavus už vieną egz. 10 kapeikų ir skaitant, kad realiai ėmėjų vidurkis sukosi apie 150 egz., jo pajamos galėjo siekti iki 150 rb. mėnesiui. Tuo tarpu laikraščio išlaidos buvo nepalyginamai augštesnės. Redaktorius Raudonaitis, kp narys, nors tebaigęs tik keturis pradžios mokyklos skyrius, gaudavo į mėnesį algos 1.100 rublių. Sekr. Kirkilionis— 900 rublių, "literatūrinis darbuotojas" 790 rublių ir mašininkė apie 600 rublių. Tuo būdu tik redakcijos algos pareikalaudavo 3.390 rublių. Be to, reikėjo apmokėti dar spaustuvę, už popierių, paskirstymą ir būstą. Likusis popierius būdavo parduodamas žmonėms sienoms klijuoti. 1953 m. gegužės mėnesį atvažiavęs į redakciją Klaipėdos srities politinis sekr. bolševikinis "žurnalistas" smarkiai užsipuolė už valstybei daromą žalą. Uždarius MTS politinį skyrių, buvo priversti užsidaryti taip pat "Leninietis" ir "Kolūkinė aušra". Dabar teleidžiamas tik vienas rajoninis laikraštis, bet ir jo išlaikymas atsieina neparastai brangiai. Tačiau negi tai komunistams svarbu? Propagandos ir partiniams reikalams jie vistiek išspaudžia iš žmonių kiek reikiant pinigų.

BALTIC MOVERS & CARTAGE
Baldų pervežimas Toronte ir tolimomis distancijomis. ŠALDYTUVŲ pervežimo specialistai. Visas vežamas turtas apdraustas. Važiuojam kas savaitę į Montrealį, Londoną, Windsorą, Hamiltoną, North Bay, Sudbury ir kitur.
30 DEWSON ST. - - TEL. LE. 4-1403
TORONTO

GERAME STOVYJE 53 FORD TUDOR — 253x128x1 — automobilis paprastam žmogui.

AUGŠTOS VERTĖS 53 METEOR TUDOR — 124x742, Maron spalvos, tikrai puikus automobilis.

Didelis pasirinkimas kitų automobilių.

H. E. SIMPSON MOTORS

969 LAKE SHORE RD. - - TEL. CL. 9-4671
(prieš Goodyear fabriką)

Atidaryta vakarais iki 9 val.

VISUOMET ČIA RASITE GERĄ PIRKINĮ.

Siųskite siuntinius į LIETUVĄ

ir į kitus SSSR kraštus per

SAKAS PARCEL SERVICE,
sent by UKRAINSKA KNYHA

314 Barton St. East, Hamilton, Ont.

TELEFONAS JA. 9-9870
Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 7 val. vak. kasdien, išskyrus sekmadienius.

Pranešame maloniam lietuvių dėmesiui, kad gavome leidimą atidaryti Ukrainskos Knyhos skyrių Hamiltone.

Siunčiame Jūsų pačių sudarytus maisto, drabužių, medžiagų ir vaistų siuntinius. Pas mus galite įsigyti skarelių, medžiagų, švarkų, apatinių ir kitų dalykų žymiai pigesnėmis kainomis.

Siuntiniai iki 19 svarų pilnai garantuoti. Siuntėjo apmokėti nueina per 6-8 savaites. Daug lietuvių jau patys tai patyrė.

Sausio 12 diena, šeštadieni,

VISUS KVIEČIAME Į NUOTAIKINGĄ

šokių vakarą,

HAMILTONE,

kuris įvyks lietuvių mėgstamiausioje ROBERTS' RESTAURANT salėje 747 King St. East (ties King ir Sanford g-vių sankryža). Gros smagus Benni Ferri orkestras! Veiks įvairus bufetas, kurio visas pelnas eina Namų Fondui! Turtinga ir įvairi loterija! Maloniai prašome visus lietuvius skaitlingai atsilankyti ir paremti Lietuvių Namų įsigijimą!

Pradžia 7 val. 30 min. vak.

Hamiltono Lietuvių Namų Fondo Valdyba.

HAMILTON, Ont.

Apylinkės visuotinis susirinkimas, kaip jau buvo skelbta pereitame "TŽ" nr., įvyks sausio 13 d., sekmadienį, AV parapijos salėje, 5 val. p.p.

Redeemer liuterionių bažnyčioje, Hamiltone, Main St. E. ir Wexford gatvių kampas, sekmadienį, sausio 13 d., 3 val. p.p., lietuvių pamaldos.

Kun. L. Kostizenas.

Namų Fondo vakaras rengiamas šį šeštadienį, sausio 12 d., jaukioje Roberts Restaurant salėje, 747 King St. E.

Kviečiame visus tautiečius kuo skaitlingiausiai jame dalyvauti. Įėjimas tik $1. Gros Benni Ferri orkestras. Turtinga NF loterija. Visas bufeto pelnas eis Namų Fondui.

Prašome visus NF v-bos narius surinktus loterijai fantus pristatyti K. Mikšiui, 18 Barton St. W., iki penktadienio vakaro.

Šia proga dėkojame visiems fantų aukotojams. Atskirai dėkojame tautiečiams stambiau paremusiems NF loteriją: S. Rakštienei ir L. Kriaučiūnienei už visą galioną vyno ir dvi pintines gražių savo sodo obuolių; V. Narkevičiui už $4, J. Asmanavičiui už $2, kuriuos jis prašė įdėti į voką ir leisti loterijoje vienu fantu (originalus ir patrauklus laimėjimas), G. Martišiui už naują peilį tortui, karolius, auskarus ir apyrankę, M. Jonikienei už brangų puoduką kavai ir M. Renkienei už 4 vertingus fantus.

Visi ir visoms progoms remkime NF ir būkime tikri, kad Dievui padedant, po kelių metų turėsime jaukius ir gražius Tautos Namus Hamiltone.

1957 m. sausio 1 d. NF stovis buvo šis: 134 nariai (kartu su pasižadėjimais) ir kapitalas $16.300.

Naujų Metų sutikimas, ruoštas B-nės v-bos, turėjo didžiausį pasisekimą. Atsilankė 420 svečių ir tikimasi kartu su loterija duos apie $500 pelno.

Bufetą laikė pats viešbutis. Reikia pasigėrėti lietuvių puikiu nusistatymu: kadangi bufeto pelnas ėjo ne rengėjams, svečiai jį tiesiog boikotavo, labai mažai iš jo pirkdami. Gal tokiu būdu viešbutis vėl grįš prie ankstyvesnės tvarkos ir duos bufetą rengėjams.

Nauji Vasario 16 g. rėmėjai. Malonu pasveikinti ir viešai padėkoti tėvui ir sūnui — Leopoldui ir Romui Banaičiams — neperseniausiai atvykusiems į Hamiltoną ir nuo 1956 m. rugsėjo 1 d. įstojusiems nuolatiniais rėmėjais į J. Trečioko vadovaujamą būrelį. Jie aukoja po $1 mėnesiui kiekvienas. Tokia auka iš vienos šeimos yra labai reta .

Skautų rėmėjų šokių vakaras gruodžio 29 d. turėjo 74 svečius ir davė kartu su loterija apie $70 pelno. Skautai dėkoja jų rėmėjams, o jų vadai džiaugiasi, kad didėjanti kasa leis jiems pagyvinti skautų veikimą.

Rinkliava šešt. liet. mokyklai, kun. dr. J. Tadarausko pravesta gruodžio 23 d. laike pamaldų, davė $160. Klebonas nuo savęs paskyrė $40, tokiu būdu parapija Kalėdų proga paremė šį svarbų lietuvybės išlaikymo židinį gražia $$200 suma.

Kaukių balių kovo 2 d. Royal Connaught viešbutyje šįmet ruošia sporto klubas "Kovas". Mūsų sportuojantis jaunimas prašo visus lietuvius į šį šaunų balių iš anksto ruoštis.

Iš Prancūzijos atvyko ir apsigyveno Hamiltone 80 Locke St. N. Kerys Vytautas. Jis Prancūzijoje studijavo elektrotechniką. Gavo darbo Forde savo specialybėje ir, užsidirbęs kiek pinigo, galvoja studijas tęsti Kanadoje.

Antanas Jonika, 91 Queen St. N., iš Lietuvos kultūrtechnikas, prieš kelis mėnesius gavo gerą tarnybą Plentų žinyboj. Jo tarnybos vieta — visa Ontario provincija. A. Joniko tvirtinimu — Kanadoje didelis trūkumas šios šakos specialistų. Jis taip pat pastebėjęs, kad nepr. Lietuva paruošė žymiai geresnius šios rūšies darbuotojus.

Prieš pat Kalėdas Hamiltone lankėsi jaunieji Žvirbliai iš Brooklyno. Sveciavosi čia apie savaitę. Jie aplankė visus draugus ir pažįstamus. Šia proga pasiuntė per E. Sakavičienę siuntinių į Lietuvą ir sutvarkė savo asmeniškus finansinius reikalus. Ypač malonų įspūdį daro p. Žvirblienė, gimusi Amerikoje lietuvaitė ir puikiai kalbanti tėvų kalba.

Rašantysis ypač buvo maloniai J. Žvirblio nustebintas, kai į klausimą ar išbraukti jį iš NF pasižadėjusių narių sąrašo, gavo atsakymą, kad jis savo pažadą įvykdysiąs šią vasarą ir įnešiąs $100. Mieloji Žvirblių šeima žada vasaros atostogas su žmonos tėvais ir draugais praleisti Kanadoje.

Gerajam J. Žvirbliui nuoširdžiai dėkojame už paramą mūsų kolonijos lietuviškam darbui.

Brolių Žukauskų ruošiamas lietuviškas spalvotas filmas baigiamas apipavidalinti ir tikimasi, kad kovo mėnesį hamiltoniečiai turės progos jį pamatyti. Jame daugelis mūsų pamatysime patys save. Gražiai pritaikyta lietuviška muzika ir dainos, o taip pat lietuvių kalba paaiškinimai priduoda filmui pilną aiškumą ir didelę istorinę bei kultūrinę vertę. Filmas tęsiasi apie 3 valandas ir visą laiką žiūrovo sekamas su lengvu ir maloniu lietuvišku nusiteikimu.

Filmo pastatymas br. Žukauskams kainavo kelis šimtus dolerių. Jame matome visus didesnius lietuviško gyvenimo įvykius: Lietuvių Dienas Kanadoje, Prisikėlimo bažnyčios pašventinimo iškilmes, koncertus, N. Metų sutikimus, kaukių balius, antikomunistines demonstracijas, Dainų Šventę Čikagoje, tabako augintojus ir visą eilę kitų įvykių.

Filmas pavadintas "Lietuviai Hamiltone".

Malonu palinkėti br. Žukauskams pasisekimo ir ištvermės tęsti šį svarbų kultūrinį darbą.

Namų Fondas, baigdamas pirmuosius vekimo metus, tikrai gali pasiekti 200 narių skaičiaus. Šią savaitę su dideliu dėkingumu skelbiame šiuos geruosius tautiečius, paskyrusius NF po $100: Kamaitis Jonas, Žvirblis Stasys, Prunskis Kazys ir Kezys Vladas. Iš šių narių — Prunskis Kazys yra ankstyvesnės imigracijos Vilniaus krašto lietuvis, savo gerumu pralenkęs mus visus. Plačiau jo didelius darbus prisiminsime kitame "TŽ" numeryje.

Sk. St.

Vasario 16 gimnazijai Remti K-jos Hamiltone vykdyto 1956 m. kovo-liepos mėn. piniginio aukų vajaus apyskaita.

Surinko:

1. Grajauskas Bronius	$158.50
2. Mikšys Kazys	68.50
3. Kežinaitytė Marija	67.00
4. Bakšys Stasys	51.76
5. Apanavičius Vytautas	33.06
6. Pilipavičius Stasys	33.00
7. Bilevičius Vytautas	22.00
8. Rodzianskas Rustutis	14.00
9. Milkeraitis Martynas	10.00
10. Jokubynas Jonas	9.00
Viso	$466.82

Pagal aukotojų valią aukos gimnazijoms paskirstytos:

Vasario 16 g. išlaikymui	$250.32
Vasario 16 g. rūmų skoloms	83.00
Saleziečių gimn. išlaikymui	133.50
Viso	$466.82

Lietuviškų gimnazijų vardu tariame nuoširdžiausią padėką geriesiems aukotojams ir linkime visiems Hamiltono ir apylinkių lietuviams ištvermės šių lietuviškų kultūros ir mokslo židinių išlaikyme.

Atskirą ir didžiausią ačiū siunčiame mielajam Broniui Grajauskui, surinkusiam trečdalį visų gautų aukų ir džiaugiamės, kad mūsų bendruomenė turi tokių pareigūnų ir ištikimų lietuviškai idėjai tautiečių.

Vasario 16 g. Remti K-ja Hamiltone.

Tūkstantinė kalėdinė dovana lietuviškoms gimnazijoms. Gruodžio 13 d. Hamiltono lietuviai pasiuntė Vasario 16 gimn. JAV doleriais 710.82, o Saleziečių liet. gimn. gruodžio 19 d. pasiųsta JAV doleriais 272,50, iš viso $983,32, kas sudaro beveik apvalų tūkstantį.

Šią sumą suaukojo:

Būr. Nr.16, ved. St. Pilipavičiaus	$61,50
Būr. Nr.17, ved. Br. Grajausko	54.00
Būr. Nr.82, ved. V. Narkevičiaus	60.00
Būr. Nr.18, ved. Z. Orvido	49.00
Būr. Nr.178, ved. J. Trečioko	60.00
Būr. Nr.184, ved. J. Mikšio	60.00
Viso	$344.50
Aukos Vasario 16 g. išlaikymui gautos vajaus metu	250.32
Aukos Vas. 16 g. rūmų skoloms mokėti, gautos vajaus metu	83.00
V. Solowiovo, A. Kybarto ir V. Tonkevičiaus aukos g. rūmų skoloms mokėti, buvusios kasoj nuo 1953 m. lapkr. 10 d.	6.00
Vl. Kybarto už skelbimą Vas. 16 g. metraštyje	20.00
J. Kažemėko už skelbimą Vas. 16 g. metraštyje	7.00
Iš viso Vas. 16 g.	$710.82
Saleziečių gimnazijai:	
Kat. Mot. Būr., ved. T. Povilauskienės	$50.00
Ateitininkų būr., ved. J. Pleinio	45.00
Z. Orvido vadov. būrelio	44.00
Viso	$139.00
Aukos gautos vajaus metu	133.50
Iš viso Saleziečių gimn.	$272.50

P. Hamiltoniečiui, kuris prisiuntė pastabų dėl korespondencijų iš Hamiltono, redakcija primena, kad nežinodama, kas rašo, ji niekad nespausdina jokio rašinio. Gaila, kad neparašyta, kam skirtas kartu prisiųstas $1.

Moderniškiausia lietuviška
NEKILNOJAMO TURTO ĮSTAIGA
HAMILTONE

Namai - Bizniai - Ūkiai - Žemė

TRI Realty

1147 MAIN STR. EAST
Tel. LL 9-3597 arba LL 9-3238

Savininkai:

ZIGMAS DIDŽBALIS, A. PRANCKEVIČIUS

Pardavimo ir pirkimo reikalais kreipkitės į mūsų atstovus:

M. STUKAS, S. BAIPŠYS, L. GASIŪNAS.

Lietuviai pasaulyje

AUSTRIJA

Dabartiniu metu Austrijoje randasi viso 136 lietuviai, būtent: Tirolyje — 18, Vorarlberge — 6, Kaernten — 14, Steiermarke — 12, Salzburge — 22, Linze ir apyl. — 35 ir Vienoje — 29. 1955 m. Austrijoje buvo dar 188 lietuviai.

1955-56 m. iš Austrijos išvyko į JAV Agn. Kliausienė, Zigm. Masilionis, Gust. Rydelis, Bendorų 3 asm. šeima, Krauzų 4 asmenų šeima ir Januškevičius su žmona — viso 12 asm. Keletas dar turi vilčių išvykti.

Į Vokietiją persikėlė gyventi Putinas, Pliskauskaitė su dukra, Marčiukaičių 5 asm. šeima, Sirutautienė, Kristaičio žmona su 4 vaikais, Pareigių 5 asm. šeima, kun. K. Kuzminskas, M. Krikštanavičius ir E. Geibavičius — viso 21 asm.

Į Angliją išvyko Maziliauskaitė su dukra; į Švediją — Vinčos 3 asm. šeima. Našlė Brokertienė grįžo pas savo dukrą Lietuvon.

VOKIETIJA

Buv. resp. prezid. dr. K. Griniaus 90 m. amžiaus sukakties proga per AB iš Muencheno buvo duota dr. J. Gintauto apybraiža. 1956. XII. 16 atžymėjus tą sukaktį ir dr. K. Griniaus nuopelnus lietuvių tautai, buvo išryškinti svarbiausieji jo veiklos barai. Drauge buvo nurodyta, jog, gindami žmogaus teises, darnacių laikais kartu su M. Krupavičium ir prof. J. Aleksa įteikė garsųjį memorandumą, už kurį paskiau visi nukentėjo. Kaip buv. Lietuvos Respublikos prezidentas, pasitraukęs į laisvę, išsiuntinėjo svetimųjų valstybių galvoms raštą, primindamas Lietuvos okupaciją bei tolimesnį sovietinimą ir prašydamas jai padėti.

Šią sukaktį taip pat atžymėjo kiti radijai ir lietuvių spauda išryškindama dr. K. Griniaus didžią meilę lietuvių tautai.

SVEICARIJA

Dr. A. Geručiui, kuris žadėjo kuriam laikui atvykti Amerikon, padaryta komplikuota širdies operacija. Operacija pavykusi gerai ir ligonis sveiksta.

ARGENTINA

Argentinos lietuviai sulaukė naujo dvasininko — 1956. XII. 2 d. La Platos arkiv. A. Plaza įšventino kunigu Juozą Stasiulevičių, gimusį Buenos Aires.

Vyčių Draugija paminėjo savo veiklos 10 metų. Šiandien ji yra viena iš stipriausių jaunimo draugijų. Sukaktuvinis vakaras buvo suruoštas gruodžio 1 d.

Vėl kimba prie pabėgėlių

Okupantai vis nepalieka ramybėje pabėgusių nuo bolševikinio siaubo piliečių. Vokiečių spaudos pranešimu sovietinės ambasados vardu pagarsėjęs iš bolševikinių šnipų Kanadoje bylos Kudriavcevas įteikė fed. Vokietijos vyriausybei naują notą, kuria prašoma "įsakyti imtis visų reikalingų priemonių ir surasti 3.013 tarybinius perkeltuosius asmenis..." Jų sarašą ambasada jau buvo anksčiau įteikusi vokiečių vyriausybei. Drauge Vokiečių užsienio reikalų ministerija paprašyta imtis žygių išaiškinti pagal sąrašą įteiktus 4.043 buvusius DP ir "padėti juos repatrijuoti".

Šį kartą bolševikai ypač didelį dėmesį atkreipė į mažamečius ir vokiečių vyriausybę užsipuolė, kam ji leidžianti Vokietijos teritorijoje veikti "priešiškoms T. Sąj. organizacijoms, kaip Nacionalinė Darbo Sąjunga—NTS, Ukrainos Nacionalistų Susivienijimas — UNS ir kitos, kurios grasinimais, šantažu ir smurtu mėgina sukliudyti tarybiniams piliečiams grįžti į T. Sąjungą..." Vokiečiai dar apkaltinti, kad tariamai kliudančios norintiems grįžti į Sov. Sąjungą tokios pabėgėliams remti organizacijos, kaip "Pagalbos Pabėgėliams Fondas, Laisvosios Rusijos Bičiulių Amerikiečių Draugija" ir kitos. Ambasada nurodo, jog S. Sąjungoje "nėra jokių emigrantinių organizacijų arba trečiųjų šalių organizacijų, kurių veikla būtų nukreipta prieš Vokietijos Fed. Respublikos ir jos piliečių interesus..." (ELTA).

London, Ont. London, Ont.

ŠOKIŲ VAKARAS

Tautos Fondo naudai įvyks sausio 12 d. ŠEŠTADIENĮ, Odd Fellows Temple salėje, 555 Dundas St. (prie William).

Veiks loterija ir bufetas su visų rūšių gėrimais! Plačiau praeitos savaitės numery. Lauksime! Pradžia 7.30 v.v.

Rengėjai.

VITTORIA, Ont.

Malonūs "plėšikai" ūkyje

"Na, kas ten gali būti?" — susirūpino J. Rimkus. "Juk išvažiuodami nieko namuose nepalikom. Dabar gi, žiūrėk, šviesos visuose languose".

"Tai, kad ten atrodo kaimyno name šviesos", — prašneko M. Rimkienė.

"Na tai gražiausia, ūkininkai neatskiria, kuris namas jų, kuris kaimyno", — šyptelėjo viešnia iš Čikagos.

Privažiavus arčiau namų švies sos staiga užgeso.

"Vaje tu mano", — baiminosi Monika.

"Palaukit", — prabilo visuomet savim pasitikįs Rimkus. Priėjęs iš lengvo, bet su visa jėga įsirėmė į duris. Pamojo ir man šaukdamas į pagalbą. Įsirėmėm abu, bet nė iš vietos.

"Geriau šaukim policiją. Dar gali užmušti. Juk tai greičiausia plėšikai", — atokiai stovėdama patarinėjo Monika Rimkienė.

Staiga durys atsidarė ir įvirtome tiesiai "plėšikams" į rankas. Šviesos sužibo ir vietoje plėšikų pamatėme geriausius p. p. Rimkų senus ir naujus pažįstamus ir draugus. Kaimynai ir prietėliai, kurių buvo netoli šimtinės, apkaišė mus gyvomis gėlėmis, ponus Rimkus pasodino už gėlėmis papuošto ir visokiais valgiais bei gėrimais apkrauto 25 metų vedybinio stalo. Vaišino, linksmino ir dar išvažiuodami visai naują televizijos aparatą atminimui paliko.

Ponai Rimkai atrodo dar gana jauni žmonės, o jau sidabrinukę atšventė. Linkėtina sulaukti ir "auksinio" "plėšikų" atsilankymo.

Ponai Rimkai tvarkosi gana gerai savo šimta tūkstantinės vertės tabako "farmukėje". Rim kus yra baigęs valst. konservatoriją Kaune, bosas-baritonas. Nors tenka paprakaituoti ūkiškuose darbuose, bet vis dar retkarčiais pagieda lietuvių pamaldose, Courtlando bažnyčioje. P. p. Rimkai turi gražiai išaugintą dukrelę Auksutę, kuri baigusi augštesnę mokyklą mokosi buhalterijos-stenografijos mokykloje.

Mieliems Juozui ir Monikai linkėtina ir toliau kurstyti šeimos židinį kaip iki šioliai tikroje lietuviškoje dvasioje. **B. N.**

Garantuoti siuntiniai į Sovietų Rusiją ir užimtus kraštus

Mes siunčiame tiesiai iš mūsų sandėlių Kanadoje arba Anglijoje. Nauji ir vartoti dalykai: medicinos dalykai, batai, maistas, saldainiai ir kt. dalykai.

Atvykite asmeniškai į mūsų sandėlį ar prašykite mūsų kainoraščio paštu.

Būsite patenkinti mūsų tarnyba 100%.

YANA FABRICS

698 QUEEN ST. W., TORONTO
Telefonas EM. 8-9527.

Vienintelė firma, siunčianti siuntinius iš Kanados. Didžiausias prekių pasirinkimas.

Hamiltono ir apylinkės lietuviai taupykite ir skolinkitės pas savus – TALKOJE.

Indėliai, paskolos ir nario gyvybė yra apdraustos.

Talkos kasa atidaryta sekmadieniais nuo 12 iki 2 val. p.p. Parapijos knygyne, 58 Dundurn St. N., arba skambinkite iždininkui E. Lengnikui, tel. JA. 9-2114, 15 Homewood Ave., Hamilton.

Lituanistika L. Enciklopedijoje

Gražu ir miela paimti į rankas naują Liet. Enciklopedijos tomą. O tokių džiaugsmų turėjome jau devynis. Visi ja džiaugiamės kaip savo kultūrinio subrendimo rodykliu, džiaugiamės, kad iš jos dar ilgai galėsime semtis lituanistinių žinių. Juk jei ne šios pastarosios mums LE nebūtų visiškai reikalinga. Visi suprantame, kad pilna ji leidžiama tik dėl to, kad vien lituanistinės nepajėgtume išleisti, nes kiek gi norėtų už tomą sumokėti $50 ar $70? Dėl to tomui pasirodžius pasižiūrime, ką gi jis pateikia naujo iš lituanistikos. Ypač įdomu su ta mintimi perversti pastaruosius tomus, kurie eina jau be senosios, Lietuvoje leistosios LE pagrindo. Taigi peržvelkime tuo būdu tik ką pasirodžiusį IX tomą.

Lituanistinės medžiagos čia apstu. Visa eilė naujų gražių straipsnių. Dėl kaikurių jų išvadų bei dėl dėstyme pareikštų minčių gal galėtų būti ir kitokių nuomonių, bet tai ne taip svarbu. Svarbu pirmiausiai pilnumas. Mes norime savoje enciklopedijoje rasti viską apie Lietuvą ir lietuvius. Žinoma, to pasiekti nelengva. Absoliučio pilnumo gal jokia enciklopedija nėra pasiekusi. Ir joks recenzentas negali visko pastebėti. Bet pageidavimai juk visada naudingi.

Verčiant tomą nuo pradžios iki galo susikaupė ir pastabų.

Apie Muzikos instrumentus rašoma, bet apie lietuviškus muz. instrumentus nieko. Argi jų taip ir nėra buvę? Jei jie ir neoriginalūs, tai vistiek reikėjo ką pasakyti.

Internacionalizacija teprisimenama vos keliom eilutėm, nors po I Pas. Karo tai buvo žymi pasaulinė tendencija ir net mūsų Nemunas buvo sutarptautintas. Apie tai, deja, nei žodžio.. Bet paliesti lietuviai soc. Internacionale ir Internavimas Lietuvoje. Apie Interdikto praktiką Lietuvoje nieko nepasakyta.

Aptariamos Investicijos, bet neprisimintos jos Lietuvoje. Kiek gi turėjome svetimų kapitalų Lietuvoje?

Inžinerija ir inžinieriai paliesti platokai, bet tik nepriklausomoje Lietuvoje. Senieji laikai praleisti, dabartis aplenkta, net atitinkamų mokyklų dabartinėje Lietuvoje nesuminėta nei viena.

Yra straipsniai: Įstatym[illegible] Į. leidyba ir Į. rinkinys. [illegible] masis yra grynai te[illegible] sai atsietas nuo L[illegible] sis koncentru[illegible] kl. Lietuvą, o [illegible] tik rusų imperi[illegible] pavadinimas. K[illegible] laikoma Į. senojoje [illegible]je, kas juos leido, kaip [illegible] buvo skelbiami, kokie buvo I. rinkiniai, iš LE nesužinosi. Tiesa, apie Į. leidybą rašoma ir senojoje Lietuvoje, bet, deja, veik viskas neteisingai. Gerai dar, kad trumpai ir daugiau apie pačius įstatymus, negu apie leidybą, nei iš šio, nei iš to išgarbinant gegužės 3 d. konstituciją, matyt, lenkų spaudoje pasiskaičius. Bet juk ir lenkai ją laiko ne tobulu teisės dokumentu, bet jiems brangiu politiniu užsimojimu.

Istorija, I. filosofija, I. laikai, I. šaltiniai užima 7 psl., bet nėra nei Lietuvos istorijos tyrinėjimų apžvalgos, nei bendrinių veikalų, nei šaltinių, nei I. mokyklų aptarimo. Tą patį maždaug galima rasti kiekvienoje svetimoje enciklopedijoje.

Italijai vietos skirta pakankamai. Yra ir straipsnelis I. menas Lietuvoje, kur apgraibomis tepaliesta įtaka daugiausia architektūrai. Jokie kiti kultūriniai, o taip pat ir valstybiniai ryšiai nepaliesti. Yra strp. I. lietuviai, kuris pradedamas nuo pat Mindaugo laikų, bet tik retoriniu įvadu į mūsų laikus.

Išaiškintas terminas Jus primae noctis, bet nepaliestas šios teisės klausimas feodalinėje Europoje. Šliupas juk rašė, kad ji veikusi ir Lietuvoje, o LE Lietuvos visai nepaliečia. Kur lietuvis turi skaityti norėdamas Šliupą patikrinti ar išviso klausimą išsiaiškinti? Jus vitae necisque visai nepaminėta, o juk lietuviai gali didžiuotis jau nuo 16 amž. turėję įstatymą apdraudžiantį baudžiauninko gyvybę, kai tokioje Lenkijoje jis teatsirado vos 18 amž. gale.

Apie Jadvygą gražus ilgas straipsnis, bet praleista Jadvygos kolegija Prahoje. Bendrame strp. ji, tiesa, prisiminta keliomis eilutėmis, o juk literatūroje, ypač lenkiškoje, ji dažnai minima, kaip Lietuvos kultūrinimo institucija. Tai ar kas ją radęs kur paminėtą, norėdamas plačiau išsiaiškinti turės skaityti visus straipsnius apie Jadvygas?

Jaunimo sąjūdžiai Lietuvoje yra keistas strp., be konkrečių duomenų, be literatūros nurodymo, publicistinio pobūdžio, suprantamas tik tam, kas pats nusimano Lietuvos istorijoje. Red. prikergta "Ideologiniai LJ sąjūdžiai" nieko nebeišgelbsti.

Argi nevertėjo įtraukti į LE Maironio "Jaunąją Lietuvą?

LE didelis nuostolis, kad Jėzuitai Lietuvoje strp. kaip ir nėra.

Ką reiškia pačios redakcijos parašyta viena skiltis apie juos senojoje Lietuvoje ir antra skiltis apie dabartinius lietuvius jėzuitus. Juk mes turime 200 metų savo kultūros istorijos, kada viskas sukosi apie J. ir jų buvo daroma. Čia reikėjo net kelių gerų ir netrumpų straipsnių, pagaliau nors vieno apie jų mokyklas, auklėjimą, teatrą, misijas, pamokslininkavimą, lietuviškąją spaudą, jų spaustuvę ir t.t. ir t.t.

Šitoks nustūmimas į šalį keliom pastabom yra visai nepateisinamas.

Tome yra straipsnių, ir ne mažų, pvz. Jaunimo Sąjūdžiai Lietuvoje, Šv. Jono bažnyčia Vilniuje ir kt., visiškai nenurodant literatūros. O juk tai enciklopedija ,ne žodynas, kur išaiškinamos sąvokos, bei tik pagrindiniai faktai tenurodomi.

Reikėtų taip pat suvienodinti pavardžių rašymą. Vienos pavardės Lietuvoje pasi[illegible] sių asmenų rašomos l[illegible]kai, o/kitos lenkiška[illegible], norima vienus l[illegible] [illegible]tuviais, o kitus sv[illegible] Bet vistiek reikėt[illegible] ir lenkiškas for[illegible] kamose vietose su nu[illegible] kur skaityti apie tą as[illegible]. Rašoma Jaroševičius, o [illegible]nt veikalų jis pasirašinėjo Jaroszewicz ir pan.

Ukrainietišus vardus reikėtų rašyti ukrainietiškai, taigi Lviv, Kiiv, bet ne Lvovas Kijevas ir pan.

Keistai skamba, kai Iziaslavo kunigaikštija vadinama "senovės rusų kunigakštystė". Girdi, dabar Sov. Gudijos teritorijoje. O kada gi ji buvo ne Gudijoje?

Išgena (rašoma išgana) aptarta, kaip kelias, kuriuo išgenama. Bet juk I. reiškia ir tą plotą lauko gale sodžiaus, kur rytą išvaromi galvijai piemenų palaikomi kol visi kaimo ūkininkai savo galvijus suvaro. Tai yra vieta, kur banda susiformuoja. Ūkininkai, kol gyveno kaimuose, visada kalbėjo, kad išgenoje viskas gerai dera ir tręšti ten nereikia.

Kaip jau sakyta, tomą perverčiant buvo daugiau kreipta dėmesio į pilnumą. Kaip matome, deja, esama nemažų ir labai apgailėtinų praleidimų. Suprantama, kad lituanistinių straipsnių iš kitų enciklopedijų negalima persidirbti, dažnai sunku rasti, kas juos parašytų, rašantiems sunku surasti reikalingos literatūros, bet tais sunkumais viskas negali būti pateisinta. Šitie sunkumai yra aiškūs, jie buvo žinomi prieš darbą pradedant ir jau kelis metus jį dirbant. Tam reikėjo pasiruošti ir susidaryti sąlygas. Bet tenkintis laikraštinio pobūdžio straipsneliais visdėlto negalima, lygiai kaip negalima straipsnius praleidinėti.

Lengva buvo kol dar buvo kauniškė LE.

Naujo neatsirado, perspausdinimais iš anos užpildyta. Praleidimų taip pat negalėjo būti daug, nes anoji buvo leidžiama daug geresnėse sąlygose ir joje praleidimų daug nebuvo. Nebe daug ką iš lituanistikos ir beteko pridėti. Dabar jau kas kita. praleidimų pavojus yra labai didelis. Ir, kaip matome, redakcijai tenka dažnokai suklupti. Vienus straipsnius tenka praleisti dėl to, kad jų nespėjama paruošti ar nespėjama surasti, kas paruoštų, o kiti, matyt, ir nepastebėti praslenka. Atrodo, reikėtų skubiai paieškoti būdų, kad šitokie trūkumai sumažėtų.

A. Š.

Nukryžiuotojo sandalėlis

Kun. Jono Švagždžio sukaktuvėse

Rašo kan. Mykolas Vaitkus

(Pabaiga)

Po valandėlės nustebęs atsigręžė: kas tai? prie Nukryžiuotojo žvakės pačios užsidegė!.. zakristininkas savo akimis nenorėtų tikėti; bet taip yra!.. Ir jau nebe du asmenis jis ten mato, o tris, ir tas trečiasis atrodo visai kaip Dievo motina.. Zakristininkas ne vien nustebo, dabar ir nusigando — tad nedrįsta nė pajudėti.. Bet po kiek laiko Dievo Motina kažkaip išnyko; ir žvakės pačios užgeso.. Zakristininkas nūn pradrįso prieiti prie maldininkų ir gana negandingai klausia, ar tikrai čia buvo kažkokia moteris, ir juodu su ja kalbėjo? Senukai kukliai prisipažįsta, jog taip, ir jog ta moteris buvusi Švenč. Mergelė.. Zakristininkas nūn pastebi, jog nuo vienos Nukryžiuotojo kojos, kur buvo apautos mediniais sandalais, vienas sandalas nukritęs.. Kur jis būtų dingęs?.. Ana, guli ant grindų po Kryžium.. Zakristininkas prieina, pakelia, veizdi — lentelė persprogusi, ir persprogimas dar šviežias.. Čia tai jau nejuokai.. Zakristininko nepasitikėjimas tirpsta ir jis bėga pas vyskupą, paprašęs senelius pasilaukti. O vyskupas buvo netoliese, kapitulos posėdy. Išgirdęs apie tokius keistus įvykius, ekscelencija atsiprašo kanauninkus ir skubinas į Nukryžiuotojo bažnyčią pas senelius ir Kryžių. Jis ima atsargiai keleivius klausinėti. Senelis taip kukliai, taip natūraliai, tokiu giliu įsitikinimu jam visa papasakoja, jog vyskupas negali juo netikėti: papasakoja apie aną vienuolį kaip tikrą angelą, apie nuostabius jo žodžius, apie savo pasiryžimą parduoti savo turtelį ir gautus pinigus paaukoti štai šiam čia Nukryžiuotajam; papasakoja, kaip anas ponas bandęs jį atkalbėti nuo tos aukos, taip pat apie plaustininką ir jo abejojimus, begu jie susilauksią atlyginimo; nepraleido nei to, ką jiedviem čionykštis zakristininkas sakė. Bet juodu nepaklausiusiu nei šio, kaip kad ir anų ir, kai zakristininkas pasišalinęs, palikęs juodu pasimelsti prie stebuklingojo Nukryžiotojo, juodu jau taisęsi įteikti Jėzui savo tūkstantį lirų.. Tik čia pasirodžiusi Dievo Motina ir patarusi aukos neduoti, nes jiem nebūsią atlyginta. Kaip tatai? — priešinęsi juodu — Jėzus toks geras, tikrai atlygins! juk anas šventasis vienuolis, kur kaip Dievo angelas, taip įtikinamai išaiškinęs, jog būsią šimteriopai atlyginta, ir juodu tvirtai tikį!

— Ne! — atsako Marija — judu tikėjimo neturite! judu tikite vien liromis, o ne Dievo Apvaizda! Taip pat tinkamo tikėjimo neturi ir zakristininkas: tingi savo rožėmis reikiamai rūpintis, o laukia iš Dievo stebuklo! Kaip reikiant netiki ir anas ponas, kuriam pardavėte savo ūkelį: jis perdaug myli savo dukrą, perdaug ją lepino, tad visai išdyko, taip jog ji, jei būtų sveika, nueitų blogais keliais. Ir anas kalinys plaustininkas netiki Apvaizda, nors meldžias. Jei jis būtų pasilikęs pasauly laisvas, būtų palengva virtęs nedorėliu, kaip ir jo naujieji draugai. Tad kaip tik jo žmonos bei nekaltų vaikelių maldos išprašė iš Dievo jam tą didelę malonę, kad jis išvengė tos nelaimės ir dabar turi puikią progą apsimąstyti ir daryti atgailą. Taigi matote, kad Dievas tikrai išklauso maldas, tik kartais ne taip, kaip kad žmonės norėtų, o kaip jiems bus tikrai naudingiau. Tad pasitikėkit Jo Apvaizda, perdaug nesirūpindami turtais ar laisve, ar kitomis gerybėmis, nes ne tai svarbiausia!"

Su tais žodžiais mieloji Dievo Motinėlė išnyko, o mudu su žmonele ir pasiryžome taip ir pasielgti — viską pavesti Dievo Apvaizdai ir aš savo ir jos vardu tariau gerajam Jėzui, kur čia kabo ant kryžiaus: "Viešpatie! atiduodame štai visus savo pinigus Tau ir nieko už tai nenorime!" Čia aš jau buvau bededąs 1000 lirų po Jėzaus kojomis.. Bet stebuklas — nei iš šio, nei iš to nusimovė nuo Jėzaus mielosios kojelės sandalėlis, nuslydo ant žemės ir taip nuostabiai perskilo, nors toks lengvas".. Ir mudu pasakėme gerajam Išganytojui, kad priimame tą brangiausiąją dovaną — ir nieko kito nenorime"..

Čia senelis nutilo. Ir vyskupas valandėlę tylėjo: graudu jam dvasioj.. Tiek minčių, tiek jausmų pripildė sielą.. Galop susijaudinusiu balsu sako seneliams:

— Mano brangieji vaikučiai, mūsų mylimasis Nukryžiuotasis tikrai užmokės judviem šimteriopai už tai, kad buvote pasiryžę Jam paaukoti savo tuos 1000 lirų: štai aš siūlau judviem šimtą tūkstančių už tą sandalėlį, kurį Kristus nusiavęs davė judviem už judviejų gerą širdį! Ar sutinkate? O gal geriau norėtumėte gauti prieglaudą ligi gyvos galvos senelių namuose?

Mūsų du maldininkai, pasišnibždėję savo tarpe, pareiškė gerbiamajam ganytojui, kad juodu mielai užleidžią jam šventąjį sandalėlį, o pinigų už tai nenori, tik prašą priimti abudu į senelių prieglaudą.. Ir dar — pridūrė vyras, susimerkęs su žmonele, — ar nemalonėtų Ekscelencija dovanoti mudviem kiek pinigų, kad pirma galėtume trumpam grįžti į savo gimtinę pasidalyti su saviškiais, ypač su anuo plaustininku ir mūsų kaimynu ponu, tomis jiems be abejo įdomiomis naujienomis?

— Mielai duosiu judviem, kiek vien reikia — sutiko vyskupas.

— Tad šekit, imkit tuos 1000 lirų, kaip mūsų kraitį senelių prieglaudai, ir iš jų dovanokit mudviem dalelę!

Vyskupas dar labiau nustebo tų sielų skaistumu, priėmė pinigus, kaip senelių įnašą prieglaudai, o iš savo kišenės davė kelis šimtus kelionei.

Taip seneliai ir išvyko atgal, pasiryžę pagarsinti didžius Dievo darbus ir pamokyti žmones, kaip reikia pasitikėti Dievo apvaizda. Zakristininkas tos pamokos nebebuvo reikalingas, nes jau pakankamai girdėjo. Pasmerktasis plaustininkas, išgirdęs iš senelių lūpų neįtikėtiną dalyką, iš pradžių neįstengė patikėti, bet, gerai viską išklausinėjęs ir aiškiai matydamas senelių skaidrią kaip krikštolas sielą, pagaliau nusilenkė tiesai. Kai seneliai jam vėl siūlė dvidešimt lirų už šį perkėlimą ir dvidešimt už aną pirmąjį, jis ir vėl nesutiko nieko priimti, tik prašė už jį pasimelsti prie ano Nukryžiuotojo.. Kai seneliai nuo jo atsitolino, jis juos palydėjo nuostabiai graudžiu žvilgsniu..

Galų gale, anas ponas, kuriam juodu pardavė savo namelį, kai juodu jam papasakojo savo nuostabius išgyvenimus, dalyką minty pasvarstę, irgi patikėjo ir aną Šv. Dievo Motinos pamokymą palankiai išklausė. O kai seneliai nuo jo išėjo, jis giliai susimąstė.. Bet jo veidas buvo šviesus..

Atlikę šventąjį savo uždavinį gimtinėje, seneliai pamažėli vėl atliko ilgąją kelionę, laimingai grįžo į Luką ir patenkinti nutūpė sau Dievo skirtoj prieglaudoj. Žmonės juos dažnai matydavo beklūpančius prie Nukryžiuotojo kojų..

NAUJOS KNYGOS

Jurgis Savickis, ŽEMĖ DEGA I. Išleido Knygų Leidykla Terra. Tiražas 1000 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 1956 m., 456 psl. Įrišta į kolenkoro viršelius ir aplenkta celiuliozės aplanku. Kaina nepažymėta.

Žemė dega, o autorius į viską žvelgia su šypsena, viską aptaria su lengvute doze ironijos. Jos kartais net sau pačiam dvelkteli. Žemė dega dėl to, kad prasidėjo karas, o Jurgis Savickis rašo savo atsiminimus.

Savickis diplomatas, atstovavęs Lietuvą Skandinavijoje, o vėliausiai Tautų Sąjungoje. Bet atsiminimus rašo ne diplomatas — rašo rašytojas Jurgis Savickis. Kaip diplomatui tai būtų menki atsiminimai, be jokios platesnės perspektyvos, be lukštenamų problemų, be gilesnio Lietuvos padėties įvertinimo, veik visiškai nepaliečiant ano meto Lietuvos politikos vairuotojų bei vadovų. Nedaug šiuose atsiminimuose Lietuvos, nedaug — veik nėra — lietuviškų žmonių, nedaug čia ir karo. Bet knyga užtai vertinga literatūriniu požiūriu. Taip dailiai apdirbtų atsiminimų iki šiol savo literatūroje neturėjome. Čia kiekvienam puslapy juntamas Savickis su visu savo pasakojimo grožiu, su puošniu ir dailiu sakiniu.

Savo atsiminimus J. Savickis pradeda tuo, kaip jis nusipirko Prancūzijos pietuose, Italijos pasieny, sklypelį žemės ir ten ėmėsi kurtis. Tada prasidėjo karas. Jis pasisako prabėgomis ir dėl jo, pamini Lenkijos galą, kaip Lietuva atgavo Vilnių, kaip ir jis ten lankėsi, užuominom paironizuoja dėl ano meto Lietuvos vidaus santykių, bet visas jo dėmesys sukoncentruotas į savąjį "ūkį". Gaunasi įspūdis, kad diplomatas išviso juo ir tesidomėjo, kai viskas taip audringai virė pasauly ir tėvynėje. Kai gniužo valstybių sienos, kriko armijos ir krito nesugriauti fortai, rašytojas rūpinosi savo alyvomis ir rožėmis. Kai buvo duotas įsakymas evakuotis, kai keliai užsigrūdo kariuomenės ir evakuotojų vežimais, jis su žmona tesisielojo, kad sausra sunaikins daržą... Gal ir sąmoningai Savickis atsiribojo nuo visų didžiųjų problemų. Jas juk daug kas nagrinėjo ir dar nagrinės. Bet jie užmirš gyvąjį žmogų tuose įvykiuose. Savickis, priešingai, juo tesidomi ir kaip ekrane praleidžia daugelį tipų įvairių gyvai besikeičiančių situacijų pynėje.

Šitas atsiminimų tomas baigiamas autoriaus apsilankymu Ženevoje ir Berne, kur pasimatė ir su prezidentu Smetona. Bet ir čia jis pasakoja ne problemas, bet buitiškus vaizdus piešia. Piešia labai vykusiai, patraukliai. Dažnai vienu žodžiu daug ką pasakydamas.

Miela skaityti tokią knygą.

Liet. Tautinių Šokių Šventė

PIRMOSIOS AMERIKOS IR KANADOS LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS KOMITETO PRANEŠIMAS

1. Pirmoji Amerikos ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventė rengiama Čikagoje 1957 m. birželio mėn. 30 d. Šventės tikslas — skleisti lietuviškosios kultūros apraiškas ir parodyti lietuvių tautinių šokių grožį ir savitumą saviesiems ir svetimiesiems.

2. Šventė rengiama Lietuvių Bendruomenės Čikagos Apygardos valdybos, JAV ir Kanados Liet.Bendruomenių vardu. Šventės reigimui sudarytas komitetas: Bruno Shotas, pirmininkas, Juozas Kreivėnas, teisėjas Alfonse Wells ir Jonas Jasaitis, vicepirmininkai; Antanas Gintneris, iždininkas; Stasys Daunys, generalinis sekretorius; Albina Poškienė ir Agnė Jasaitytė, sekretorės; Justas Kudirka, Zigmas Dailidka ir Eugenijus Bartkus, nariai. LB Čikagos apygardos valdybą atstovauja Jonas Jasaitis.

3. Repertuaro komisiją sudaro: Juzė Vaičiūnienė, Halina Radauskienė ,Irena Šilingienė, Bronė Jameikienė ir Bruno Shotas.

4. Čikagos lietuvių parapijinės mokyklos pasirodys su savo atskira programa, kurią tvarko komiteto vicepirm. J.Kreivėnas.

5. Lietuvių tautinių šokių suvienodinimui ir suderinimui Čikagoje sudaryta speciali tautinių šokių grupė, kurios šokiai bus nufilmuoti ir filmai išsiuntinėti visoms lietuvių tautinių šokių grupėms, įsiregistravusioms dalyvauti Pirmoje Amerikos ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventėje.

6. Repertuaro komisija pirmajai lietuvių tautinių šokių šventei sudarė tokią programą: Vyrų šokiai: Oželis, Žygūnas, Mikutis. Moterų šokiai: Kepurinė, Sadutė, Blezdingėlė. Bendri šokiai: Rugučiai, Šustas, Malūnas, Senių tryptinis (polka), Kalvelis, Letūnas, Tryptinis, Kubilas, Jonkelis. Repertuaras dar gali būti papildytas.

7. Jei kelios tautinių šokių grupės norėtų atskirai pasirodyti, joms leidžiama, bet šokiai negali būti paimti iš bendrojo repertuaro.

8. Visos įsiregistravusios šventėje dalyvauti tautinių šokių grupės tuojau praneša vadovo pavardę ir adresą. Kadangi dauguma šokių paimta iš J. Lingio tautinių šokių vadovo, ši knyga siunčiama visoms įsiregistravusioms tautinių šokių grupėms. Vadovo neturinčios grupės kreipiasi į komitetą šiuo adresu: Jonas Jasaitis, 4430 So. Campbell Ave., Chicago, Ill.

9. Komitetas skelbia, jog nėra vėlu tautinių šokių šventei užsiregistruoti ir naujoms grupėms. Registraciją reikia atlikti galimai greičiau 8-ame punkte minėtu J. Jasaičio adresu.

10. Tenelieka nei vienos lietuvių tautinių šokių grupės nedalyvaujančios šventėje. Tebūna Pirmoji Amerikos ir Kanados tautinių šokių šventė visuotinė!

JAV ir Kanadas lietuvių taut. šokių šventės komitetas.

Skautų Aidui 6 metai

Lygiai prieš 6 metus pasirodė Toronte patrauklus, dail. T. Valiaus papuoštas, skautų mėnesinis laikraštukas "Skautų Aidas". Tai nebuvo koks "naujai išdygęs" žurnalas, bet tęsinys ėjusio Lietuvoje, vėliau Vokietijoje atgaivinto ir sunkiai mynusio tremties kelią jaunimo laikraščio. Tiesa, jau truputį anksčiau, Rodney, Ont., buvo pasirodę keli numeriai, bet dėl nenusistovėjusios imigracijos ne buvę galima reguliariai išleisti.

1951 m. sausio mėn. Toronte išleidžiamas "Skautų Aido" Nr. 1, redaguojamas vyr. sktn. St. Kairio. Žurnalas kuklus, su keliomis iliustracijomis ir dar nevisai ryškia spauda. Spausdinamas J. Danaičio spaustuvėje "Banga", "Sk. Aidas" reguliariai kas mėnesį lankė visame pasaulyje išsiblaškiusius lietuvius skautus. Laikraštukas tobulinamas savo išvaizda ir turiniu; po poros metų jau duodama surinkti tekstas linotipo aiškiu šriftu "Žiburių" spaustuvėje, nors visą spausdinimo darbą atlieka Foto-Lith spaustuvė.

Numeris po numerio su įdomiais aprašymais, vaizdais, stovyklų išgyvenimais lankė skautus. Jų susidarė jau 6 tomai — tik kuomet juos paimi į rankas, pamatai koks didelis darbas atliktas. Ir tai keliolikos pasišventėlių rankomis.

Didžiausią naštos dalį nešė vyr. sktn. St. Kairys per tuos šešius metus lipdydamas kaip ta bitelė kruopelę prie kruopelės, kad kiti galėtų pasidžiaugti. Jis nebuvo apmokamas tarnautojas — kaip ir kitų šeimų galvos, turėjo savo tiesioginių pareigų, o be to, buvo ir LSB Vyriausiuoju Skautininku. Taip, vėlyvomis naktimis ar važiuojant iš darbo buvo taisomi rankraščiai, kuriami planai... vis ne sau — kitiems.

Po šešių intensyvaus darbo metų vyr. sktn. St. Kairys perleidžia "Skautų Aido" redagavimą vyr. sktn. Česl. Senkevičiui, buvusiam savo artimam bendradarbiui. Ir tai su ramia sąžine, nes žino, kad "Sk. A." ateitis įduota į gerai suprantančio pareigas rankas.

Sėkmės naujajam redaktoriui lietuviško darbo bare!

V. Abromaitis.

Kultūrinė kronika

Ateitininkų Federacija šiuo metu ruošiasi savo centrinių organų rinkimams. Kandidatų siūlymo terminas baigiasi sausio 15 dieną.

Draugo premija už geriausį pereitų metų romaną paskirta dar prieš Kalėdas. Autorius bus paskelbtas tik sausio 12 d. per premijos įteikimo iškilmes Sakalų salėje.

Rytų problemoms tyrinėti skiriamas žurnalas "Zeitschrift für Ostforschung" (H. 3, 1956) paskelbė prof. A. Maceinos studiją "Adomas Mickevičius kaip prometejizmo dainius". Studija išleista ir atskiru atspaudu. Vokiečių visuomenė taip pat gyvai domisi Mickevičiaus kūriniais ir jo keliamomis problemomis.

Vokietis karo belaisvis, ilgą laiką išlaikytas Lietuvoje, mokyt. Willy Gutting turi paruošęs knygą "Iš žmogaus į žmogų", kurioje daug kur primena lietuvių nuoširdumą ir vokiečiams teiktąją pagalbą. Lietuviai tada buvę vokiečiams tikras Raudonasis Kryžius.

Išėjo leidinys "Vilniaus universitetas", kurį paruošė un-to rektorius J. Bulavas, prof. K. Jablonskis, un-to bibliotekos direktorius L. Vladimirovas ir Istorijos instituto direktoriaus pavaduotojas J. Jurginis. Leidinys gausiai iliustruotas. Išspausdintos taip pat dirbusių un-te žinomųjų profesorių nuotraukos. (E.).

Ontario gimnazijų mokytojų suvažiavimas priėmė naują atlyginimų lentelę, pagal kurią žemiausias metinis atlyginimas būtų $4.000, augščiausias — $15.000. Didesnėse Ontario prov. gimnazijose direktoriai gautų $12.500 - 15.000, mokytojai — $4.800-9.300. Tokių sumų mokytojai reikalaus iš mokyklų komisijų.

Prisiųsta paminėti

Aidai, 1956 m. gruodžio mėn. Nr. 10 (95), 429-476 psl.

Turiny: L. Šimutis, ALRK Fed. kelias; A. Baltinis, Mūsų tremties jaunimas vertybių kryžkelėje; dr. Pr. Skardžius, Prof. Max Vasmer; Z. Ivinskis, Protestantizmo krizė Lietuvoje; A. Baronas, Sukaktuvės; B. Brazdžionio, J. Augustaitytės - Vaičiūnienės ir Juan Roman Jimenez eilėr.; platūs apžvalgų skyriai.

Jaunimo žygiai, 1956 m. Nr. 3-4 (8-9), 48 psl.

Šiame nr. rašo: L. Tomkus, Dalia Karaliūtė, A. J. Kasulaitis, Alfa Sušinskas, kun. dr. J. Maknys, Vl. Krivickas.

Saleziečių balsas, 1956 m. Nr. 4 (26), 32 psl.

Į laisvę, 1956 m. lapkritis, Nr. 11 (48), 64 psl.

Numery paminimas a.a. Gailius, spausdinama suvažiavimo Windsore pranešimai ir kt. aktualijos.

Pelėda, 1956 m. žiema, Nr. 4, Welland, Ont., 20 psl.

Lietuvio elektros ir apšildymo kompanija

DEDA NAUJAS APŠILDYMO KROSNIS:

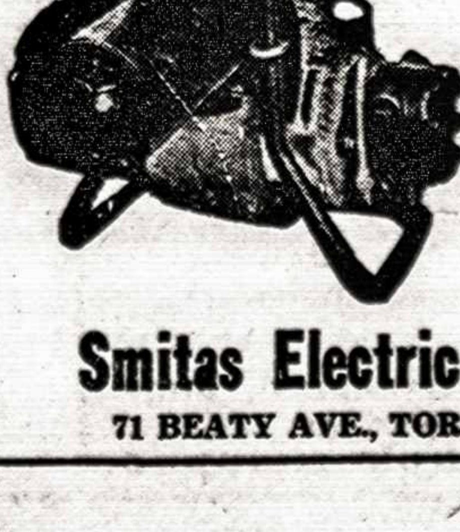

- ★ Vandens ir oru apšildymo,
- ★ Paprastas ar "Air Conditionning",
- ★ Perstato apšildymą iš anglių į alyvą.
- ★ Taip pat atlieka įvairiausius elektros instaliacijos darbus.

Pigiausios kainos.

Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai.

Išsimokėjimo sąlygos — 24 mėn. Techniški patarimai veltui.

Smitas Electric and Heating Co

71 BEATY AVE., TORONTO - Tel. LE. 4-8719.

VAISTAI LIETUVON!

IŠGELBĖKITE GYVYBES, PASIŲSKITE SAVO GIMINĖMS IR DRAUGAMS VAISTŲ.

Rašykite, telefonuokite ar atvykite pas mus

Visos informacijos veltui.

WALTMAN'S DEPENDABLE DRUG STORE

1147 Dundas St. W., Ossington kampas (prieš Lietuvių Namus)

Telefonas LE. 6-2139

Lietuvių moterų KIRPYKLA

Doma Hairstyling

1618 BLOOR ST. W. (netoli Dundas)

Telefonas LE. 3-2904

Sav. D. KAUNAITĖ

ŽUKLAVIMO ir įvairius kitus SPORTO REIKMENIS su atitinkamomis nuolaidomis gausite tik

J. BERŽINSKAS

1212 DUNDAS.ST. W. - TORONTO - TELEF. LE. 2-9547

Čia pat galima užsisakyti laivams motorus bei įvairius medžioklinius šautuvus.

DUDA GENERAL INSURANCE

42 EVELYN AVE.

RO. 9-4612

Veikia 24 valandas.

VIENYBĖJE — GALYBĖ!

Taupyk ir skolinkis Kredito Kooperatyve "PARAMA"

INDĖLIAI APDRAUSTI. AUGŠTOS PALŪKANOS.

Darbo valandos:

Pirmadieniais, antradieniais, tsečiadieniais ir penktadieniais nuo 10-12 val. prieš piet ir nuo 7-9 val. vakare. Ketvirtadieniais tiktai nuo 10-12 val. prieš piet.

Būstinė: Lietuvių Namai, 1129 Dundas St. W. Toronto, Ont. Telefonas LE. 2-8723.

JOINT REALTY LTD.
899 BLOOR ST. W. - TEL. LE. 4-6381
Turime daug įvairiose vietose namų pasirinkimui tik kreipkitės ir gausite pilnas informacijas.
Tvarkome visus morgičių reikalus.

SUDBURY Ont.

Šeimyniškas vakaras, kurį suruošė bažn. komitetas pirmąjį sekmadienį po Kalėdų nepaprastai gražiai išpuoštoje Kristaus Karaliaus salėj, praėjo gražioj nuotaikoj. Ta proga Kalėdų senelis išdalino dovanas visiems lietuviukams. Dvidešimt lankančiųjų šeštadieninę mokyklą, be saldumynų, gavo ir po lietuvišką knygą, o nelankantieji mokyklos gavo šokolado ir saldainių. Lietuviškos spaudos buvo išdalinta už $27.50. Bendruomenė iš savo iždo lankantiems šešt. mokyklą paskyrė $20. likusią dalį pridėjo bažn. komitetas. Šokoladas ir saldainiai — tai kun. A. Sabo asmeninė dovana visiems parapijos vaikučiams. Kalėdų senelį vykusiai suvaidino bendruomenės vicepirm. J. Dženkaitis. Šeštadieninės mokyklos mokiniai atliko meninę dalį. A. Kusinskas, R. Jakubonytė ir K. Jakubonis pagrojo akordeonu keletą dalykų. Danguolė Remeikytė ir Liudas Jokubpreikšas pasakė eilėraščių. Danguolė Kriaučeliūnaitė išpildė vieną baleto numerį. Violeta Jasiūnaitė ir Regina Jakubonytė pašoko olandų polką ir V. Jasiūnaitė — italų tautinį šokį Tarantella, o L. Jasiūnaitė paskambino pianinu. Po meninės dalies jaunimas perėjo į kitą salę, kur mokyt. M. Venskevičienė ir I. Kusinskienė vadovavo jų žaidimams, o vyresnieji vaišinosi prie staliukų ir linksminosi. Šokiams grojo akordeonu K. Jakubonis ir lietuviškų plokštelių muzika. Laimėjimų dovanas loterijai padovanojo I. Balčiūnienė, J. Bazar, J. Poquette, J. Kulnienė, o pasižymėjusi lietuviškų parengimų mecenatė S. Rakštienė iš Fruitlando atsiuntė savo dovaną paštu. Prie parengimo, be bažnytinio komiteto, daugiausia prisidėjo M. Kriaučeliūnienė, A. Mazaitienė, E. Šimkienė, J. Kulnienė ir D. Kriaučeliūnaitė. Parengimas davė $100.50 gryno pelno.

INCO tuoj pradės statyti didelį koncentratorių prie Levacko, kuris kainuos apie 13 milijonų dolerių.

V. Žižys visam rajone pirmauja šachmatų lošime. Jau ne kartą ir Montrealy yra pasižymėjęs įvairiose rungtynėse garsinęs Lietuvos vardą. Apie tai labai palankiai buvo rašyta Kanados spaudoje.

1956 m. mūsų lietuviškoj kapelionijoj pakrikštyta 5, susituokė 4 poros, dvi mišrios tautinių atžvilgiu. Mirė 6 lietuviai — 5 suaugę ir vienas kūdikis. Iš suaugusių keturi mirė staigia ir netikėta mirtimi: vienas paskendo ežere, tris ištiko širdies smūgis ir viena mirė po trumpos ligos ligoninėje. **K.A.S.**

Varšuva. — Lenkija privalomos karinės tarnybos laiką nuo 2 metų žada sumažinti iki 18 mėn.

Varšuva. — Pagal naująsias programas, kurios bus pradėtos vykdyti nuo naujų mokslo metų pradžios, rusų kalba bus neprivaloma. Dabar ji yra privaloma, o kitą kurią svetimą kalbą mokinys gali pasirinkti.

WINNIPEG Man.

Kertinio akmens šventinimas J.E. arkivyskupas F. Pockok, gruodžio 23 d., sekmadienį, 4 val. pp. pašventino lietuvių šv. Kazimiero bažnyčios kertinį akmenį, kuriame yra iškalti žodžiai: "Lietuvių šv. Kazimiero bažnyčia. Lithuanian St. Casimir's Church. A.D. 1956".

J.E. arkivyskupas apsirengęs liturginiais rūbais buvo sutiktas jau naujoje, nors dar neįrentoje, bažnyčioje. Čia prasidėjo akmens šventinimo apeigos ir pasirašė atitinkamą aktą. Po arkivyskupo pasirašė parapijos klebonas ir statybos komitetas. Aktas buvo įdėtas į stiklinį indą kartu su Lietuvos žeme iš Lietuvos atsivežta V. Šmaižienės, lietuviškų Jėzaus Širdies ir Marijos šaplierio medalikėlių, kurį klebonas atsivežė iš Lietuvos ant savo kaklo. Be to, buvo dar įdėta iš Lietuvos atsivežta trispalvė juostelė su Vėkšnių parapijos antspaudu, lietuviškų sidabrinių pinigų, kuriuos dovanojo O. Simanavičienė.

Pasirašius aktą, akmuo ant specialiai padarytų neštuvų, bažnyčios statybos komiteto narių buvo nuneštas į jo įstatymo vietą. Čia arkivyskupas atliko pašventinimo apeigas, įstatė indą su dokumentu ir įcementavo kertinį akmenį, kuris liudys amžiais vaikų vaikams, kokią didelę meilę turėjo Winnipego lietuviai savo religijai ir tėvynei.

Po pašventinimo iškilmių salėje įvyko kavutė, kurion atsilankė ir svečiai. J.E. arkivyskupas čia pasakė nuoširdžią kalbą, kurioje dėkojo visiems dirbusiems ir prašė perduoti padėką architektui, kuris gyvena Toronte (arch. inž. dr. Kulpavičiui).

Pobūvy šeimininkavo: E. Ginkuvienė, Saulė Daubarienė, Ona Jančiukienė ir J. Kuncaitienė.

Gražiausias fasadas. Naujų M. dieną liet. parapijos klebonui kun. J. Bertašiui nuėjus į oficialų N. Metų arkivyskupo pasveikinimo priėmimą, J.E. arkivyskupas F. Pockok visų susirinkusiųjų tarpe šitaip apibūdino lietuvių bažnyčią: "... Aš manau, bus pats gražiausias fasadas visame Winnipege ir todėl aš rekomenduoju nuvykti pažiūrėti ..."

Naujų Metų sutikimas įvyko parapijos salėje, grojant geram orkestrui ir vaišinantis skaniais valgiais. Šeimininkavo: E. Višniauskienė, O. Jančiukienė ir E. Federavičienė. Gėrimus pardavinėjo Br. Višniauskas. Rūbinę tvarkė A. Jančiukas. Maistą paruošė St. Bujokas.

Pp. Januškų jubiliejus. N. Metų vakarą įvyko Marijos ir Jurgio Januškų 25 vedybinio gyvenimo metų sukakties paminėjimas Zawadskų namuose, kurį suruošė broliai su šeimomis ir artimieji. Pasakyta daug gražių kalbų ir įteikta vertingų dovanų bei smagiai pasilinksminta.

Marija ir Jurgis Januškai yra mieli mūsų kolonijos gyventojai, turį didelį 24 valandas veikiantį transporto "Jet" biznį. Nors vos keli metai kaip Kanadoje, bet jau pasiekė augštą lygį biznyje, kuriam naudoja penkius sunkvežimius, pats jau važinėja Cadillaku, turi penkerius namus. Nors ir biznierius, bet neužmiršta ir visuomeninių reikalų. Jis visam ir visur turi laiko. Jo sunkvežimius matome ir prie lietuvių bažnyčios, ką nors atvežant ar nuvežant ir visveltui. Užtenka tik užsiminti, o "Jet" mašina jau ir yra, vistiek ar tai būna diena ar naktis. Jų namai išliko šilti ir jaukūs, kuriems ypač daug šilumos priduoda p. Marija. Todėl nenuostabu, kad čia visada pilna svečių. Sūnus Jaunius yra įsijungęs į tėvo biznį ir tikimės iš jo geros ateities.

Vaikų Kalėdų eglutė įvyko Kalėdų antrą dieną parapijos salėje, kurion atsilankė Kalėdų senelis (E. Kalasauskas). Šiais metais buvo daug mažų vaikučių. Pasigesta vyresnio amžiaus vaikų.

SPORTAS

Aušros žinios

— Ačiū visiems atsilankiusiems į mūsų parengimą!

— Praėjusio sekmadienio B-C rungtynėse Tridens nugalėjo Trotters 76:47; ir Aušra - Andys 64:57. Sekančios B-C rungtynės šį sekmadienį 1.30 val. p.p. UNF salėje. Žais: Mustangs - Latviai ir Aušra - Trotters.

— Praėjusią savaitę "T and D" stalo teniso lygos rungtynėse Aušra I nugalėjo latvius 18:3 ir Aušra II nugalėjo ukrainiečius 13:8.

— Jaunučių krepšinio komanda, praėjusį šeštadienį, sužaidė draugiškas rungtynes su West YMCA. Laimėjo YMCA rezultatu 55:41. **T. P.**

Mann & Martel
REALTORS
1199 Bloor St. W., Toronto. Tel. LE. 4-8481

1. Siūlome pačiausią namų pasirinkimą visame Toronte.
2. Sudarome labai geromis sąlygomis paskolas iš banku.

$5.500 įmokėti, atskiras, raupuotų plytų, 6 kambarių namas, kvadratinis planas, vandeniu alyva šildomas, dvi modernios virtuvės, privatus įvažiavimas, garažas. Jane ir Bloor rajone.

$3.500 įmokėti, 6 kambarių, mūrinis atskiras namas, dvi modernios virtuvės, modernus alyvos šildymas, platus šoninis įvažiavimas, viena atvir askola balansui dešimčiai metų. Randasi Swansea.

$3.000 įmokėti, atskiras mūrinis namas, 8 nepereinamų kambarių, 2 modernios virtuvės, alyva vandeniu šildomas, du garažai. Skubus pardavimas. Randasi Dundas ir Brock rajone.

$13.800. 6 kambarių mūrinis, nepereinami kambariai, alyva apšildom as, 2virtuvės, dvigubas garažas. Bloor ir St. Clarens rajone.

$16.900. Atskiras, mūrinis, 8 kambarių namas, kvadratinis planas, vandeniu alyva šildomas, dvi modernios virtuvės, šoninis įvažiavimas, du garažai.

Skambinti
Ant. MIČIŪNAS
Telef. LE. 4-8481

$2.900 įmokėti, Bloor - Pacific. Atskiras, mūrinis, 9 kambarių, dvi virtuvės, 2 vonios, vandeniu alyva šildomas, privatus įvažiavimas, garažas.

$10.000 pilna kaina. College - Marguaretta. 6 kambarių, pusiau atskiras, ddelis kiemas, įvažiavimas, viena atvira skola 10 metų.

$9.000 įmokėti. Bloor - Runnymede. Atskiras, rauplėtų plytų, 8 kambarių per du augštus plius apartmentas rūsy su atskira vonia ir virtuve. Vandeniu alyva šildomas, privatus įvažiavimas, garažas, 10 metų atvira skola.

$4.500 įmokėti, Bloor - Quebec. 9 k. mūrinis atskiras, vandeniu alyva šildomas, garažas, vertas dėmesio.

$3.000 įmokėti. Bloor - Wallace. Mūrinis, 10 kambarių, dvi virtuvės, 2 vonios, 2 garažai, $15.500 pilna kaina.

Skambinti
KUZMAS.
Telef. LE. 4-8481

DĖMESIO NAMŲ SAVININKAMS!

Skubiai reikalingi Roncesvalles - High Park ir Bloor rajonuose 6 - 8 kambarių namai. Dauguma mūsų pirkėjų sutinka duoti gerą kainą su augštu įmokėjimu. Prašome skambinti dar šiandien!

MIELA IR LIŪDNA VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

(Atkelta iš 2 psl.)

prastą garbę Dievui. Kapeliono pamokslas be patoso ir puošmenų; kalba kaip draugas į draugą. Primena bažnytinių metų paskutinio sekmadienio evangeliją, kuri sako, kad Dievo Sūnus ateis garbėje ir didybėje. O mes turime būti verti Jį tinkamai sutikti.

Minėjimas. Prelegentas iš Amerikos dalyvių sutinkamas tyliai, be šypsenų ir entuziazmo šaltoje skaitykloje, kur dalyvauja keletas mokytojų ir apie 50 mokinių. Profesorius išreiškia džiaugsmą, kad jis gali asmeniškai matytis su tais, kurie lietuviškos kultūros dvasioje siekia mokslo tremtyje. Jis kalba apie žmogaus ir tautų laisvės svarbą mūsų dienose. Jis ieško kelių, kaip sutrumpinti žiaurių kentėjimų valandas tiems ,kurie neša tragiškai skaudžią vergystę. Jis pabrėžia, kad geroje dvasioje išmokslinti žmonės kovoj už laisvę yra nemažiau svarbūs kaip atominiai ginklai. Primena taip pat, kad pavergta tėvynė troškta pasaulinio garso lietuvių su išbaigtu mokslu ir gilia krikščioniška kultūra. Kalbėtojas nušviečia kaip kaliniai retėžiais surakintas rankas kelia į šviesą ir gieda pasirodančiai saulei gar bės giesmę — scena iš Beethoveno "Fidelio" operos. Šviesa yra laisvės simbolis, kaip tamsa yra vergystės išraiška. Kur nėra laisvės, ten yra pragaras.

Po minėjimo pietūs. Vėl tam pačiam šaltam barake. Mokytojai su paltais, mokiniai ir mokinės su storais švarkais. Pradeda ir užbaigia su malda. Maistas kuklus ir nelabai gausus, bet labai švariai ir gana skoningai pagamintas. Svečiui iš Amerikos krito į akis labai kukli berniukų ir mergaičių laikysena pietų metu nejaukiame barake. Nebuvo girdėti, kad kas iš jų verkšlentų: neskanu, per mažai, šalta... Priešingai, jų veiduose matėsi didelis dėkingumo jausmas; kuklius pietus nemaloniose sąlygose jie priėmė kaip didelę bei retą dovaną ir išsiskirstė patenkinti, laimingi. Kai svečias, kalbėdamas su mokytojais, garsiai nusijuokė, viena mokinė pastebėjo savo kaimynei:

— Žiūrėk, tas ponas iš Amerikos juokiasi, atrodo, kad jam patinka pas mus".

Po pietų visi greitai išsiskirstė. Atsitiko, kad profesorius vienas liko stovėti vidury nykaus kiemo, tarp bendrabučio ir valgyklos. Svečias pasijuto apleistas ir vienišas. Jo mintyse gal formavosi tokie klausimai: Kodėl nei venas iš mokytojų manęs nepakvietė pas save? Kodėl nei vienas iš mokinių neateina ir nepašnekina? Gal todėl, kad aš iš Amerikos, o gal, kad aš jų neišgyriau paskaitos metu. Gal ką pasakiau ar padariau, kaip nereikia? Gal ir nedrįsta? Nejaugi aš būčiau jiems toks svetimas, tuo tarpu kai jie man tokie artimi ir mieli. Profesoriaus vienišumą išblaškė ir jo mintis nutraukė didelis juodas šuo, kuris atbėgęs ėmė uostinėti jo batus. Svečias lyg ir išsigando. Tai pastebėjo viena mokinė bendrabutyje per langą. Ji išbėgo laukan ir vijo šunį kalbėdama:

— Jis didelis, bet nepavojingas. Aš jį pažįstu".

Mergaitė buvo plonai apsirengusi.

— Jūs peršalsit; skubėkit vidun; labai miela, kad jūs tokia rūpestinga, — jai kalbėjo svečias.

— Mes čia prie šalčio pripratę. Be to, mano draugė, kuri jau Amerikoje, žadėjo atsiųsti ilgas šiltas kelnes, tada bus visai gerai".

Tuo metu pasirodė kapelionas ir pakvietė pas save.

Kapeliono kambaryje buvo dar vienas mokytojas ir vienas svečias lietuvis iš Heidelbergo. Tik vienas kambarys viršum restorano, taipgi neapšildytas. Idant svečiams būtų maloniau, kapelionas iš kampo ištraukė elektrinį pečiuką ir įjungė. Nuėjęs pas šeimininkę, užsakė geros pupelių kavos. Pasiūlė po cigaretę. Maždaug po penkiolikos minučių pasigirdo beldimas į duris. Kapelionas tuoj išjungė plytelę ir paslėpė kampe. Tada atidarė duris ir priėmė kavą iš šeimininkės. Po to vėl ištraukė plytelę ir vėl įjungė. Buvo geriama kava, rūkomos cigaretės ir sielojamasi dėl vengrų laisvės kovotojų baisaus likimo. Kapeliono veikimas su plytele profesoriui priminė jo studentiškų laikų egzistenciją karo metu Vokietijoje ir Austrijoje. Tame veiksme jis atrado vėl save, kaip vargšą, šalantį ir šeimininkų įbaugintą studentą mažamė šaltame kambarėlyje dideliame mieste. Taip pat jis prisiminė vieną savo vizitą žiemos metu pas kleboną Amerikoje, kuris atidarė langą, kadangi buvo per karšta dideliame salione. Ir jis neuždarė jo iš baimės, kai šeimininkė beldėsi į duris. Kai kapelionas pasiūlė dar po vieną cigaretę, vienas iš svečių tarė:

— Perdaug: kava cigaretės — tai kaštuos virš trijų markių, iš kur užmokėsit? Girdėjau, kad sekantį mėnesį algos ateis pavėluotai...

Einant prie mašinos išvažiuoti į namus, patinkame bendrabučio vedėją su žmona. Ponia pažįstama svečiui iš Erlangeno, kai jis ten buvo docentu, o ji studentė. Ji draugiškai pakviečia į savo butą pasikalbėti, susipažinti su šeima. Užeiname. Besivaišinant prie mažo stalo miegamojo kambario gale, prie sūnaus lovutės, buvo gyvai ir nuoširdžiai kalbamasi apie bendrus pažįstamus ir jų įvairius gyvenimo kelius tremtyje. Galiausiai profesorius susimąstė ir buvo aiškiai matyti, kaip jo veidas apsidengė melancholija. Gal jis minty svarstė vaišingos šeimininkės gyvenimo kelią nuo tos dienos, kai jis ją pažino, kaip savo jauną studentę, ligi šito momento, kada ji jam, po 10 metų, savo šeimos židiny siūlo kavos ir uždega cigaretę. O gal jis galvojo, kaip jai atsilyginti už puikias vaišes, kurios gal buvo suruoštos iš paskutinių sutaupų. Pagaliau ir ji pastebėjo svečio susimąstymą.

— Kristina, pamyluok tą mielą poną, gražiai palipusi jam ant kelių, — puikioj vokiečių kalboj tarė elegantiška estė, gar saus lietuvio sportininko žmona, kreipdamosi į savo trijų metų dukrytę, kuri žaidė prie svečio kojų.

Tas nelauktas ir labai draugiškas šeimininkės gestas svečią sujaudino giliai, jis nerado žodžių atsakyti. Tada jo palydovas žvelgdamas pro langą ramiai prabilo:

— Jau pradeda snigti; bus sunku važiuoti; gal paskubėkim, vėliau bus dar blogiau".

— Aplankykit mus per Kalėdas.—išeinant prašė nuoširdžiai draugiški šeimininkai.

Grįžtant į laikinus namus Europoje, profesorius aplankė savo jaunystės draugą lietuvį kapuciną. Jam papasakojo įspūdžius iš lietuviškos kultūros mokslo židinio, kurio įsteigimu, ugdymu ir išlaikymu tremtyje jis yra paaukojęs daug laiko, daug sveikatos ir daug meilės. Išklausęs svečio žodžių, Vyriausias Sielovados Tvarkytojas tarė:

— Taip, yra miela ir liūdna lietuvių tremties gimnazijoje. Miela, kai žinai, jog toji mokslo įstaiga yra ženklas, išreiškiąs lietuvių tremtinių meilę ir rūpestį Lietuvos tautinės kultūros išlaikymui; miela kai matai, jog čia besimokinantis jaunimas stengiasi save išugdyti lietuviškų vertybių dvasioje; liūdna tačiau, kai patiri, jog esama žmonių ir partijų, kurios dėl asmeninių išskaičiavimų, skirtingų idėjų ir siekimų stengiasi ir taip sunkų darbą dar labiau apsunkinti, nors dažniausiai ne iš blogos valios; liūdna taipgi kai jauti, jog pasaulio lietuviai tremtyje nesiteikia stropiai savo aukomis pagerinti mokinių ir mokytojų būklę, sudaryti jiems galimybes kaip galima geriau atlikti savo pareigas lietuviškos kultūros labui ir garbei pasaulyje".

Jūsų naujojo krašto balsas
aiškiau skamba...
DIENRAŠTYJE
THE GLOBE AND MAIL

Kaip didžiuosiuose Europos laikraščiuose, jo puslapiuose spausdinamos tik svarbesnės krašte ar pasaulyje įvykusios žinios, bet ne paprastos sensacijos.

Jau daugiau kaip šimtmetis naujieji ateiviai iš šio dienraščio puslapių mokosi pažinti savo pasirinktą kraštą žmonių mintis ir geriau supranta jų charakterį.

Jų palikuonys ir dabar džiaugiasi tebeskaitydami šį laikraštį, kuris išaugo kartu su Kanada.

The Globe and Mail
KANADOS TAUTINIS LAIKRAŠTIS

J. J. ELLIS
REAL ESTATE LTD.
1072 Bloor St. W. - Telefonas LE. 1-2471

Perkant ar parduodant betkokią nekilnojamą nuosavybę, paskambinkite į šią lietuviams gerai žinomą firmą. Sukeliami morgičiai bei sudaromos paskolos labai mažu procentu. Turime didelį pasirinkimą namų, biznių, farmų, sklypų ir kt. visuose Toronto rajonuose.

ADELAIDE ST. - CRAWFORD,
$600 įmokėti, 6 kambarių namas, išilginis planas, 2 modernios virtuvės, naujas šildymas, dvigubas garažas, turi būti parduotas. Pilna kaina $8.700.

COLLEGE - DUFFERIN,
$1.500 įmokėti, 6 kambarių mūrinis namas, 2 virtuvės, kietmedžio grindys, vieta garažui.

GLADSTONE - BLOOR,
$1.200 įmokėti, 6 kambarių mūrinis namas, 2 virtuvės, alyva šildomas, garažas.

EVELYN - ANNETTE,
$3.700 įmokėti, 8 kambarių mūrinis namas, išilginis planas, kietmedžio grindys, 3 mod. virtuvės, dvigubas garažas, didelis kiemas.

EVELYN AVE.,
$4.000 įmokėti, 10 kambarių, atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, 3 virtuvės, 2 vonios, alyva šildomas, vieta garažu.

ST. CLARENS - BLOOR,
$3.600 įmokėti, 10 kambarių mūrinis namas, išilginis planas, 2 mod. virtuvės, alyva šildomas, vieta garažui, pilna kaina $14.600, turi būti parduotas.

QUEBEC - BLOOR,
$5.000 įmokėti, 10 kambarių atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, 3 virtuvės, 3 vonios, kietmedžio grindys, alyva šildomas, didžiulis kiemas. Namas be skolų.

CLENDENAN - BLOOR,
$6.000 įmokėti, 7 kambarių atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, moderni virtuvė, puikios kietmedžio grindys, naujoviškas alyvos šildymas, garažas su šoniniu įvažiavimu, gražus didžiulis kiemas su vaismedžiais, turi būti parduotas, šeimininkas išvyksta.

MAVETY - ANNETTE,
$6.000 įmokėti, 9 kambarių, atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, 2 vonios, mod. virtuvė, vandeniu alyva šildomas, garažas, geros išsimokėjimo sąlygos.

SUNNYSIDE - RONCESVALLES,
$7.000 įmokėti, 9 kambarių atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, 2 vonios, mod. virtuvė, avndenu alyva šildomas, garažas.

WINDERMERE AVE. - BLOOR,
$7.000 įmokėti, 7 kambarių atskirgs mūrinis namas, kvadratinis planas, 2 mod. virtuvės, naujas šildymas, labai švarus viduje, garažas.

BLOOR - HIGH PARK,
$10.000 įmokėti, 17 kambarių atskiras mūrinis namas, 3 atskiri butai, 3 vonios, 3 vituvės, vandeniu alyva šildomas, dvigubas garažas, puikus nuomavimui, pajamingas pirkinys.

P. KERBERIS
Biznio telef.: LE. 1-2471,
Buto tel.: LE. 3-1584.

Taisau Radio - Televizijos aparatus,
patefonus, tikrinu radio lempas. Darbas ir dalys garantuotos.
J. STANIONIS,
narys Radio Electronic Technicians Association.
115 MONTROSE AVE. TELEF. LE. 1-5142

Restoranas "RŪTA"
ryto nuo 6.30 val. ryto iki 9.00 val. vak. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.
394 DUNDAS ST. W., TORONTO, TEL. LE. 6-4393
Naujai atidarytas ir naujai įrengtas. Valgiai gaminami prityrusių virėjų. Atidarė
Savininkai: V., H., J. IVANAUSKAI

A. MORKIS
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
priklauso Toronto Real Estate Board & National Assoc. of Real Estate Boards.
1077 BLOOR ST. W. — TELEF. LE. 4-8450
VISADA:
PARŪPINA PASKOLAS TIK 6%. Geriausiai sutvarko morgičius perkant ar parduodant nuosavybes. Didelis pasirinkimas namų ir biznių su įvairiais įmokėjimais visame mieste. Prieš perkant ar parduodant nuosavybes malonėkite pasitarti su mūsų firma arba skambinkite agentams:
V. MORKIS, tel. LE. 4-8459. P. BUDREIKA, tel. LE. 4-8459
F. JONYNAS, tel. EM. 4-9641, arba LE. 4-8459.

Dabar geriausias laikas investuoti į žemę
Br. SERGAUTIS, Realtor
Tel. LE. 4-2426 817 Bloor St. W.
Didžiausias žemės pasirinkimas — sklypai, subdivizijos.
Namų iškeitimas.

Western Textiles
766 DUNDAS ST. W., TEL. EM. 3-0984
Norėdami padėti savo artimiesiems LIETUVOJE, aplankykite mūsų krautuvę. Didelis Anglijoje pagamintų medžiagų pasirinkimas: paltams, suknelėms, sijonams, įvairios medžiagos vyriškiems rūbams. Taip pat įvairūs priedai: pamušalai, siūlai ir tt. Impilai, pagalvės ir kt. Lovos baltiniai.
ATSKIRŲ MEDŽIAGOS GABALŲ UŽ PIGIĄ KAINĄ PASIRINKIMAS.
ŽEMIAUSIOS KAINOS TORONTE.

V. VASIS

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

872 BLOOR ST. W. (prie Ossington) - - TELEF. LE. 1-4605

Didelis pasirinkimas gyvenamų namų, biznių, žemės statyboms.

ANGLYS saugiausias kuras.

Visų rūšių anglis ir malkas užsakykite per mūsų atstovus Vytautą ir Sigitą Aušrotus

Telefonu: LE. 5-0527

Savo anglių kokybę garantuojame.

DOMINION COAL & WOOD CO.

DĖMESIO LIETUVIAI MAŠINŲ SAVININKAI!

Naujai atidarytas lietuvio prityrusio mechaniko

WALLY'S GARAGE

5 Robert St., Toronto

PRIE COLLEGE - SPADINA

Čia atliekami visi mašinų remonto darbai, o taip pat tepamos mašinos ir keičiama alyva. Lietuviams atliekami darbai pigiau nei kitur. Jei jūsų mašina pradeda neveikti gerai ar reikalingas pagrindinis patikrinimas - išvalymas — mielai kviečiame atsilankyti — čia jums bus greitai ir sąžiningai patarnauta.

Tel. namuose LE. 3-9556, darbe WA. 1-9541.

Į Montrealio lietuvius

Seimelio Prezidiumas turi didelį rūpestį, kad pastoviai galėtų veikti mūsų Šeštadieninės mokyklos ir Lituanistiniai Kursai, jau neminint kitų kultūriniai - propagandinių pasirodymų, kur reikalas verčia ir mus dalyvauti. Tam reikia pinigų.

Vien 1956 m. mokslo užbaigimui reikėjo sukrapštyti $936.17. Su parama Šešt. Mokyklų Globos Komiteto ši kliūtis buvo nugalėta, o kur dar kiti reikalai!

Bendruomenės choras ir Taut. Šokių Grupė savo repeticijoms nuomoja patalpas ir pianiną, jiems paremti esame numatę sąmatoje $200. Tai stambiausi mūsų meniniai sambūriai, be kurių neįmanomas joks kultūrinis pasirodymas, neįmanomas joks tautinis minėjimas.

Mūsų jaunimas yra susispietęs į Skautų - Skaučių organizaciją ir sporto klubą "Tauras". Mes turime ir juos paremti, nes priešingu atveju įvairūs skersvėjai juos išblaškys po svetimas pastoges, o juk tai bus mūsų tautai neįkainojamas nuostolis, už kurį mes visi būsime atsakingi.

Tai yra tik maža dalis visų rūpesčių ir bėdų, kurios mus spaudžia, o jų yra gana daug. Šių metų mūsų sąmata siekia $1.697,20. Kad sąmata būtų ištesėta, mes stengsimės pajamas gauti iš parengimų. Jų buvo nemaža. Iš parengimų šiemet gauta sekančios pajamos:

Birželio pirmųjų trėmimų minėjimas $12, Rugsėjo 8 d. T. šventė $122, Spektaklis "Raudonasis vynas" $132,65, Kariuomenės šventės minėjimas $110. Viso pajamų $376,65. Iki pr. m. spalio 1 d. solidarumo mokesčio surinkta $106.

Kaip matome mūsų pastangos padidinti pajamas, darant daugiau parengimų, nedavė lauktų vaisių. Pasidarėme nebejautrūs lietuviškam reikalui, pasidarėme perdaug šykštūs.

Su solidarumo mokesčiu tai jau visai blogai, norint išgauti solidarumo mokesčio įnašą prisieina išvystyti visą argumentų bagažą iki suminkštini savo tautiečio širdį ir išprašai, kad jis atliktų savo lietuvišką pareigą ir jį sumokėtų. Dėlei tos priežasties darosi nebeįmanoma gauti inkasentų, visi kratosi tos nemalonios pareigos ir nesutinka mums talkininkauti.

Šiais savo žodžiais mes norime atkreipti Jūsų dėmesį į esamą padėtį ir prašome jautriau reaguoti į mūsų prašymą. Žinokite, kad be Jūsų paramos mes negalėsime ištesėti savo įsipareigojimo ir visos numatytos metinės sąmatos liks tik popieriuje.

Kviečiame visus pasiskubinti užsimokėti solidarumo mokestį už 1956 m. ir pradėti už 1957 m. Solidarumo mokestį galite sumokėti pas mūsų inkasentus, kurių sąrašą ir adresus dedame žemiau:

1. O. Stankūnaitė, Ville Lasalle raj., 207 4th Ave., HE. 7398,
2. I. Gorys, Ville Lasalle raj., 355 8th Ave.,
3. J. Adomonis, Ville St. Laurent raj., 1319 St.Germain blvd., tel. RE. 4-6940,
4. K. Andruškevičius, N.D.G. raj., 5333 King Edward St., tel. DE. 2384,
5. Pr. Paukštaitis, St. Michel raj., 7510 1st Ave., RA. 7-5795,
6. J. Strelienė, Rosemount r., 4379 Bourboniere St., CL. 9-1755,
7. P. Paleckas, Rosemount r., 7603 Louis Hebert St., RA.76592,
8. J. Adomaitis, Ville Lasalle raj., 207 4th Ave., HE. 7398,
9. J. Baltuonienė, miseto raj., 4040 Ontario E. ap. 3, LA. 6-2084,
10. Pr. Rudinskas, N.D.G., 2415 Park Row East, tel. WA. 2957,
11. L. Balzaras, Ville Emard r., 6935 Mazarin St., tel. PO.6-6232,
12. Br. Staškevičius, Verdun r., 658 2nd Ave., tel. YO. 0406.

Seimelio Prezidiumas.

.. ŠYPSENOS ..

Lakūnai ir paukščiai

Jaunas aviatorius: Dabar tokia aviacijos pažanga, kad mes esame toli pralenkę ir paukščius.

Senas aviatorius: Iš tikrųjų. Kai aš pamatysiu tamstą bemiegantį ant šakos su pariestom kojom, būtinai nufotografuosiu.

Išsiauklėjimas

— Vytuk, — klausia motina, ar svečiuos gražiai elgeisi prie stalo?

— Gražiai, mamyte. Net ir kai numečiau mėsos gabalą po stalu, norint kitiems jį paimti, pasakiau: "Palikit šunims! Kieta buvo kaip puspadis"...

Bent dalį žino

— Ar žinai, kada prasidėjo 100 metų karas?

— Ne! Bet galiu pasakyti, kiek metų jis truko.

Esminis skirtumas

Du draugai atostogaudami kelkia po palapine pasitaikiusį blogą orą.

— Atsimeni, pernai taip pat buvo: šalta, lijo...

— Ne, — protestavo draugas. — Šiemet visai kitaip. Pernai man varvėjo ant galvos, šiemet tau.

Nepramatyta

— Išskleisk lietsargį! Ar nematai, kad lyja?

— Negaliu. Jo du ražai sulūžę, visas skylėtas ir nesiskleidžia.

— Tai kam tokį nešiesi?

— Maniau, kad šiandien nelis.

Blaivininkas Anglijoj

— Dabar tik man aišku, kodėl anglai taip daug geria arbatos.

— Kodėl?

— Teko paragauti jų degtinės, ef...

Aišku iš...

Šeštadieninės mokyklos vaikutis savo rašomajame darbe šitaip nugalvoja: "Grybai dauglausia auga drėgnose vietose. Tai aišku iš to, kad jų forma panaši į lietsargį".

"Meilės kankinė"

St. Louis, Mo., P. Caesar Venegoni, kuri jau kartą turėjo išsikelti iš miestelio su savo 40 kačių, atrodo, turės vėl kraustytis. Prieš dvejus metus Venegoni turėjo išsikelti iš Maplewood miestelio ribų, nes miestelio taryba priėmė potvarkį apribojantį skaičių laikomų kačių ir šunų vienoje rezidencijoje. Ji išsikėlė į Des Peres, St. Louis priemiestį. Bet nelaimei ir šio miestelio taryba yra numačiusi įvesti panašų nuostatą. P. Venegoni turės vėl keltis arba išnaikinti kelias dešimtis kačių.

Vegenoni sakosi turinti 50 akr. ūkį, netoli Robertsville, kur ji ir numatanti apsigyventi kartu su savo 40 kačių. Ten joms, esą, nieko netrūks.

KUR EINAME?

Nesusipratimų, neišlygintų praeities nesklandumų kiekviename žmonių sambūryje, taip ir mūsų tautoje buvo, yra ir liks. Bet sunki tautos nelaimė, rodos, turėtų viską nustelbti, nelygumus išlyginti, skriaudas ir žaizdas pridengti. Bent laikinai, kol visos jėgos reikalingos padėti vargstančiai, vergijos pančiais sukaustytai Tėvynei.

Vaikai, išaugę laisvės metais, naudojęsi laisvos Tėvynės darbo vaisiais, atsidūrę svečioje, bet svetimoje padangėje, turėtų suprasti, įsigyventi į tą skaudų likimą, kuris ištiko jo brolį, sesę, žmoną, tėvus ar artimuosius ir visus tautos narius. Turėtų daug ką pamiršti, daug ką atidėti, kada vėl būsime laisvose Nemuno pakrantėse, kada mūsų išlikę miškai gaus mums laisvės laimingą dainą. Turėtume daug ko neprisiminti, daug ką palikti rytojui. Dar galima suprasti tuos, kurie kovoję už laisvę tėviškės laukuose prie Dauguvos, prie Radviliškio, Giedraičių ir Širvintų, vėliau savųjų skriausti, ujami, buvo priversti valgyti sunkią emigranto duoną. Sunku jiems prisiminti, dar sunkiau užmiršti laikus, kada sunkiai iškovota spaudos laisvė, už kurią tėvai dėjo savo galvas, išbarstė savo kaulus šaltose Sibiro tundrose, savųjų brolių, smurtu pagrobusių iš Tautos valios reiškėjų, demokratiniai rinktųjų Jos atstovų valdžią, buvo užslopinta, išniekinta, išdarkyta cenzoriaus rankos. Taip sunkiai iškovota spauda, žmonių valios reiškėja. Taip, sunku jiems užmiršti. Bet jie moka daug ką nutylėti nuo savųjų brolių, nuo savo vaikų, ir nuo svetimųjų. Nutyli tik todėl, kad baisi tikrovė, sunkus likimas pastatė mus prieš klausimą be pasirinkimo kelią, prieš gyventi ar mirti. Ši dilema stovi prieš mus visus. Prieš buvusius patricijus, o taip pat ir prieš Tautos vaikus, pastatytus į plebejų padėtį. Ji mums sakyte sako: "...Tavo buvusi skriauda yra mažesnė, nei šiandieninės daromos Tavo broliui-sesei. Tavo buvusios aimanos yra nuslopinamos retežių, skambančių iš Kolynos irkitų vergų stovyklų". Tas balsas sako: "Tavo broliai ir sesės neša baisų vergijos jungą, kokio dar nematė ne tik senovės, bet ir viduramžių tautos".

Tik ši baisi tikrovė šiandien turėtų mus artinti, jungti sunkion, kad ir nelygion kovon už savųjų brolių, savojo krašto laisvę. Visi gyviai, daug žemesni už gamtos karalių žmogų, pavojaus metu pamiršta savus reikalus ir pagal išgales kovoja už savųjų likimą.

Deja, skaudu, bet mūsų tautos narių dalis, labai maža, bet veržli dalis, šios biologinės taisyklės nežino ir nenori žinoti. Kovoti už tautos laisvę jie sakosi kovoją, bet kovai vesti reikalingą vienybę, sutarimą, jie aukoja savosios partijos likučiams išlaikyti.

laikyti. Ir taip mažą mūsų skaičių skaldo, mažas jėgas ardo, mažus išteklius naikina.

Dar laisvės metu sukrautos visos tautos lėšų trupinius, saviems reikalams naudoja, dinastijos likučiams išlaikyti. O sunkiai sudėtus laisvųjų tautos narių centus, išleidžiamus tai sprendžiamai kovai, laiko betiksliu lėšų naudojimu. Jie šaukia: "...užmirškime, kas buvo praeityje. Juk tai atsitiko prieš 30 su viršum metų. Kam jaunimą erzinti, kam jam aiškinti kitaip, nei mes per 13 metų jam aiškinome... Mes demokratai, mes pripažįstame ir norime vakarų demokratijos, bet nutarimai Jūsų, padaryti daugumos balsais, mums neprivalomi, nes tik mes darome viską gerai, tik mes viską suprantame, tik mes esame pašaukti Tautai vadovauti... privalote paklusti mūsų valiai"... Taip ir panašiai buvę mūsų patricijai šiandien kalba, taip ugdo vienybę, taip palaiko jaunime tautines tradicijas. Neišnyks iš mano akių jaunosios kartos atstovo, literatūros daktaro H. Nagio ašaros, kuomet jis sekęs montrealiečių seimelio diskusijas, pats jose aktyviai dalyvavęs ir apeliavęs į "išrinktuosius" Tautos Fondo lėšų klausimu, apleido posėdžio patalpas. Negali išblėsti žodžiai, pasakyti lietuvio, Kanadoje gimusio ir mokslus baigusio, Lietuvos nemačiusio Alberto Norkeliūno: "...Jūs savosios tėvynės duona išmaitinti, išmokslinti, sakotės Tėvynę mylį, duodate tokį mu mspavyzdį... Jūs nerandate reikalo jungtis apie tuos veiksnius, kurie apjungia demokratinius Tautos sluogsnius, kovoja su pavergėju..."

Deja, patricijai nepaveikiami. Jie sutiks su bet kokiu sprendimu, tik ne tuo, kurį dauguma padarys... **"Vasario 16 d. minėjimo pajamų dalis turi tekti Tautos Fondui".**

Taip, jie su tuo nesutiks. Daugiau komentarų negali būti. Priešo stovykloje džiaugsmas, nes ta veržlioji emigrantų dalis, turinti baisųjį Teisybės ginklą savo rankose, suskilo.

Pagalvokime, kur einame...

P. Šimelaitis.

Paieškojimai

Kaziui Uliui, kil. iš Panevėžio, paskutiniu laiku gyv. Anglijoj ir dirbusiam anglių kasyklose, bet dabartiniu laiku gyvenančiam Kanadoje, yra laiškas iš Lietuvos. Prašau atsiliepti jį pati arba žinantieji apie jį prašomi rašyti šiuo adresu: Antanas Orakauskas, 149 Herkimer St., Hamilton, Ont., Canada.

Prano Astrausko, gim. Ašmučių km., Šakių valsč., ieško tėvai Kazimieras ir Petronėlė, gyv. Lietuvoje. Atsiliepti: Simonas Stankevičius, 47 Shannon St., Toronto, Ont.

Kliaugos Antano, sūn. Kosto, ieško sesuo Bislienė esanti Sibire. Atsiliepti šiuo adresu: Pakarna, 145 Harrison St., Toronto, Ont. Tel. LE. 6-5298.

Liudui Bielskiui, prieš metus gyvenusiam Sault Ste. Marie, Ont., yra svarbių žinių iš Lietuvos ir Sibiro. Jis pats ar žinantieji prašomi atsiliepti adresu: K. Lukas, Barrington, P. Q., Canada.

Vyčiaus Stasio, s. Leono, gim. 1904 m., ieško sūnus iš Lietuvos. Prašome atsiliepti. St. Bakšys, 38 Stanley Ave., Hamilton, Ont., Canada.

BATSIUVIS

1050 DUNDAS ST. /prie Crawford/

Vyr. pusp. ir kulnys nuo $2.50
Mot. pusp. ir kulnys nuo $1.75

Tel. LE. 3-4370

A. STANČIKAS, baigęs National Radio Institute radio ir televizijos skyrių, TAISO

TELEVIZIJOS IR RADIO APARATUS

Aparatai paimami ir grąžinami į namus veltui. Darbas ir dalys garantuotos.

Skambinti telef. LE. 1-1602.

VICTOR ELECTRIC CONTRACTING CO.

Visi elektros darbai atliekami greitai ir prieinamomis kainomis.

V. JUSKEVICIUS, Licenced master electrician.
251 LAUDER AVENUE
Telef. LE. 5-7714
Toronto

Į LIETUVĄ

- Siunčiame siuntinius tiesiai iš Kanados į Lietuvą.
- Krautuvėje turime įvairių medžiagų siuntiniams. Mūsų išduoti kvitai galioja pajamų mok. sumažinimui.
- Vaistų ir maisto siuntinius siunčiame tiesiai iš vienos valstybės Skandinavijoje tiesiai į Lietuvą.
  20 svarų cukraus (brutto) $14.00
  20 svarų taukų (brutto) $25.00
  (visi mokesčiai įskaityti).
- Siunčiame vaistus su ar be recepto. Pusė kainos pigiau, negu siunčiant iš Kanados ir JAV.
- Geras ir skubus patarnavimas.
- Visi siuntiniai apdrausti ir garantuoti.
- BE MUITO SIUNTINIAI GIMINĖMS LENKIJOJE.

MAZAR TRADING CO

852 DUNDAS ST. W. - TORONTO - TEL. EM. 3-5520

Krosnys — Gazai — Alyva — Anglys

CONVERSION BURNERS — gazo ir alyvos. VANDENS TANKAI — gazo ar elektros. Šaldytojai (air conditioners) vasarai ir žiemai. Krosnys "Gurney" — gazo ar elektros. Šaldytuvai — gazo ar elektros. **Visų rūšių remonto darbai.**

ROSE HEATING — TINSMITH CO.

844 Broadview Ave. Krautuvė — 723 Gerrard St. E.

Savininkai ZALECKIAI

Telefonas HA. 1623.

Pas mus pigesnės kainos ir didelis pasirinkimas.

Dr. M. MATTIS
SAURAZIENĖ
Gydytoja ir chirurgė
Vidaus ligos, moterų ligos, ir gimdymo pagalba.
306 Runnymede Rd. (prie Bloor St. W.)
Tel. RO. 6-6911
Priėmimo valandos: nuo 2-5 ir nuo 6-8 kasdien. Kitu laiku pagal susitarimą.

Dr. J. URBAITIS
Gydytojas ir Chirurgas
1398 DUNDAS ST. W.
Telef. LE. 6-9622
Priima taip pat ausų, nosies ir gerklės ligonius.
Darbo valandos: kasdien 12-3 val. pp. ir 6-9 val. vak.

Lietuvio advokato įstaiga
Victor D. ALKSNIS
ADVOKATAS - NOTARAS
62 RICHMOND ST. WEST
ROOM 503
/kampas Bay & Richmond/
TELEFONAI:
Įstaigos: EM. 2-2585. Namų: ST. 8-5088.

W. A. LENCKI, B.A., L.L.B.
Teisininkas — Advokatas — Notaras
100 Adelaide St. W.
Room 107
Telefonas EM. 6-4182
Toronto

Kanados Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijos
Apylinkės Valdybos Raštinė
ir Valdybos Pirmininkas Advokatas ir Notaras
Jonas J. Justis, LL.B.
Suite 22, Tunstall Building, 709 Dunsmuir Street, Vancouver 1, B.C., Canada
Telefonas: Pacific 4511.

Valau fotelius ir įvairius kilimus,
taip pat išimu rašalo dėmes. Sutaisau iširusius galus ir pradegintus kilimus.
SKAMBINTI LE. 1-4973
P. KARALIŪNAS

DAŽAI IR SIENOMS POPIERIS!
Vaškas, šepečiai, terpentinas
Sky's Paint & Wallpaper
891 DUNDAS ST. W.
Toronto, Ont.
Tel. EM. 4-2715

Savi pas savus!
Auto mašinų mechaniniai darbai, sulankstymai ir dažymas atliekami kvalifikuotų mechanikų greitai ir sąžiningai.
Dufferin Garage
1423 DUFFERIN ST., LE. 3-6149
(įvažiavimas iš Geary Ave.)
Sav. V. DUNDYS

VEDYBOS
Jei norite vesti, rašykite /vokiečių ar lenkų k./, telefonuokite ar atvykite asmeniškai į
VEDYBŲ BIURĄ "WALDI"
191 Augusta Ave, Toronto, Ont.
Tel. EM. 8-9281
Informacijos kasdien nuo 6-9 val. v. Atsakymams raštu pridėti $1. Moterims iki 35 m. amž., tarpininkavimas veltui.

Dr. S. GOLAB
Moterų ligos, vidaus ligos, chirurgija
Rentgenas, Elektrokardiografija.
1852 BLOOR ST. W., TORONTO
/Pacific sustojimas/
Tel. RO. 6-5773
Darbo valandos: 2-4 ir 6.30-8 v. v.

Dr. A. M. GERULAITIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
51 Linsmore Cresc., Toronto
/prie pat Danforth Ave./
Tel. GE. 9927
Priima: 2-7 val., šeštadieniais 9-2.

Dr. V. Sadauskienė
Dantų gydytoja
129 GRENADIER RD.
(2-ras namas nuo Roncesvalles), Toronto.
Telefonas LE. 1-4250
Priėmimo valandos: nuo 9-12 ir 3-8 val. vak. (pagal susitarimą).

Dr. Aleksas Valadka
1081 BLOOR ST. W.
(prie Dufferin)
Telefonas LE. 1-2933
RENTGENAS
priima ligonius ir gimdyves nuo 2-4 ir nuo 6.30-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 12 val. iki 2 val. pp. Ketvirtadieniais kabinetas uždarytas.

Dr. A. Pacevičius
Gydytojas ir Chirurgas
NAUJAS KABINETAS
260 Roncesvalles Ave.
TELEFONAS LE. 4-4778
Priemimo valandos: 11-1 val. p.p.; vakarais nuo 6-8 val. vak.; trečiadieniais ir šeštadieniais 11-3 val. p.p. Kitu laiku pagal susitarimą.

Dr. Jonas Yčas
Gydytojas ir chirurgas
1390 DUNDAS ST. W.
(tarp Gladstone ir Rusholme Rd.)
Priima ligonius ir gimdyves nuo 2-4 ir 6.30-8, šeštadieniais 10-12. Kabinetas uždarytas trečiadieniais. Kitu laiku pagal susitarimą.
Telefonas LE. 6-1794
Toronto

Dr. N. Novošickis
DANTŲ GYDYTOJAS
345 BLOOR ST. WEST
(kampas Bloor ir Huron gatvių)
TORONTO
WA. 3-2003
Priėmimo valandos: nuo 9-12 ir nuo 2-9 val. vak. (pagal susitarimą).

Raštinė: LE. 4-4451
Dr. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą
1082 BLOOR W., TORONTO 4.
(į rytus nuo Dufferin St.)

DANTISTAS
Dr. ELIAS WACHNA
Priėmimo val. 10-12; 2-6. Pirmadieniais, ketvirtadieniais priima tarp 7-9.
386 Bathurst St., Toronto
Tel. EM. 4-6515

GEORGE BEN, B.A.
teisininkas — advokatas ir notaras.
Kalba slavų kalbomis.
1147 Dundas St. W., Toronto
Telefonai: LE. 4-8431 ir LE. 4-8432

DĖMESIO!
Lietuvis Elektros — Radio Technikas
ANTANAS ČEPONIS
Taisau, patikrinu, prijungiu ar perstatau:
europietiškus ir vietinius radijo aparatus, patefonus, visų paskirčių automatus. Kintamos ar tiesioginės srovės motorus.
Be to, apimu namus pilnam instaliavimui ar pakeitimui, srovės, duodu techniškus patarimus.
Skambinti telef. LE. 3-1080
44 GWYNNE AVE., TORONTO

STANLEY SHOE STORE
Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai. Įvairaus dydžio ir platūs EE—EEE
1438 Dundas St. W. Toronto
prie Gladstone

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN
B.A., M.D., L.M.C.C.
Gydytojas ir chirurgas
Priėmimo valandos: 10 - 12 val., 2 - 4.30 val. ir 7-9 val. vak.
606 BATHURST STREET
Toronto
Telefonas LE. 3-4323

Dr. L. SIMON
Odos ir veneros ligų specialistas.
Naujas adresas nuo balandžio 1 d.
288 ST. CLAIR AVE. W.,
/prie Spadina Rd./
Darbo valandos: 10-12 ir 3-7 pp. arba pagal susitarimą.
Tel. WA. 1-6614 arba WA. 2-8015

Dr. K. Žymantienė
GYDYTOJA ir CHIRURGĖ
1393 DUNDAS ST. WEST
Toronto
(tarp Gladstone ir Rusholme)
Priima ligonius iš anksto susitarus.
Telefonas LE. 4-6851

Dr. John REKAI
Chirurgas ir akušeris
Dr. Paul REKAI
Vidaus ligų specialistas, X RAY (Rentgenas)
219 St. Clair Ave. W., Toronto
Susitarti telefonu WA. 3-2395

Dr. F. Tickett
Gydytojas ir chirurgas
Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef. EM. 8-3754

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS - CHIRURGAS
838 Dundas St. W. Toronto
kampas Euclid Ave.
Priima vakarais pagal susitarimą.
Telef. EM. 8-9822

Akių specialistas
M. STEFANUK
(optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga
BATHURST MEDICAL BUILDING
312 Bathurst St. Telef. EM. 3-6373
(at Dundas)

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY. R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis.
470 College St. W. Toronto
Telef. WA. 1-3924

OKULISTĖS
Br. BUKOWSKA - BEJNAR, R.O.
WIKTORIA BUKOWSKA, R.O.
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
Telef. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 va. ryto iki 6 v. v.

LIETUVIO ADVOKATO ĮSTAIGA
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Advokatai — Notarai
35 HAYDEN ST., Toronto,
(arti Bloor ir Yong gatvių)
Telef. įstaigos: WA. 4-9501. Telef. namų: BE. 3-0978

Nauja lietuviška įstaiga
International Service Bureau
91 Roncesvalles Ave., Toronto.
Įstaigos direktorius
A. LIUDŽIUS,
Advokatas iš Lietuvos - Tremtinių Reikalams Teisių Patarėjas.
Bendradarbis —
WALTER C. DEAKON, B.A.Sc., R.P.E.
vietos Advokatas, Notaras. Statybos Inžinierius.
Kreipdamiesi į šią Įstaigą Jūs galite sutvarkyti visus savo teisinius ir kitus reikalus.
— Telef. LE. 6-5613 —

TORONTO, Ont.

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Šį sekmadienį 11 val. pamaldų metu prisimenama a. a. Veronika Karvelienė, kat. moterų veikėja. Pamaldas užsakė LK Mot. D-jos šv. Jono Kr. parapijos skyriaus valdyba. Pamaldų metu narės priima šv. Komuniją. Pamokslai šį sekmadienį — kun. dr. J. Gutausko.

— Padaryti žygiai pajamų mokesčių įstaigose, kad asmenims, siunčiantiems siuntinius giminėms už geležinės uždangos, būtų atitinkamai atskaityta nuo pajamų mokesčio arba šelpiami asmenys būtų skaitomi kaip išlaikomi šeimos nariai.

— Jau paruošta praėjusių metų parapijos pajamų - išlaidų apyskaita, kuri artimoje ateityje bus paskelbta specialiu biuleteniu. Parapijos knygas kruopščiai tvarkė buhalteris L. Šalna, už ką jam parapijos vardu gili padėka.

— Dėkojama ponioms: Balnienei, Barškėtienei, Norkuvienei, Čirūnienei ir Rugienei, šeiminin kavusioms Naujųjų Metų parengime.

— Šią savaitę parapijos kunigai lanko šias gatves: McDonall, Fuller, Wilson, Beaty, Dunn, Spencer, Tindall, Seaforth ir King W.

— Pakrikštyta: Dalia Marija Barzdžiūtė, Tomas Moon ir Liudvika Rita Irena Rusinaitė.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šį sekmadienį, tuoj po paskutinių Mišių, parapijos salėje šaukiamas parapijos susirinkimas. Parapijos ekonomas duos metinę piniginę apyskaitą, kurią atspausdintą gaus visi salėje. Susirinkimo metu bus prašoma daugiau darbininkų parapijos veiklai išvystyti. Šį penktadienį 7.30 v.v. šaukiamas Centrinio Parap. Komiteto posėdis.

— Sausio 20 d., sekmadienį, parapijos klebonas laike visų Mišių duos pranešimą apie parapijos dvasinę ir materialinę padėtį, įžengiant į trečią parapijos kūrimosi fazę.

— Kiekvieną sekmadienį, 10 val. Mišios skirtos vaikams ir jaunimui. Vaikučiai prašomi eiti komunijos. Po komunijos bendri pusryčiai kavinėje, o po jų, artistų patalpose katechetinės pamokos, kurias praves Nek. Pras. seselės. Bažnyčia griežtai įpareigoja tėvus leisti savo vaikus į šias pamokas.

— Šį sekmadienį dėl skautų kalėdinės eglutės kino salėje nebus.

— Šį šeštadienį pobūvio salėje nebus, nes ji užleista vestuvėms.

— Metinės parapijos rekolekcijos vyks nuo kovo 31 iki balandžio 14 d. Jas praves T. Jonas Borevičius, jėzuitas.

— Jau siuntinėjami pakvitavimai aukų dėl atleidimo nuo mokesčių.

kesčių. Bus pranešta, kada paskutinieji išsiųsti. Siunčiama pagal alfabetą, ne gatvėmis. Pakeitę gyvenamą vietą ir nepranešę savo naujo adreso, prašomi greit pranešti. Kas norėtų gauti pakvitavimą tuo pačiu tikslu nuo siuntinių į Lietuvą, prašomi pristatyti siuntinio kvitą ir mūsų bažnyčiai duotų aukų pakvitavimą.

— Per 1956 m. sutuoktos 24 poros, pakrikštyti 89, pirmą komuniją priėmė 29, Sutvirtinimo sakramentą 87 ir palaidoti 7.

— Ateinančią savaitę lankysime parapijiečius sekančiose gatvėse: Gilmour, Fairview, Glendonwynne, Birchview, Oakview, Clendenan, Pine Cr., Gothic, Quebec ir High Park Ave.

— Moterystės sakramentą priėmė Antanas Pukas ir Eva Rita Saukantė.

— Pakrikštyti: Marija Dzermeikaitė, Birutė Marija Jurėnaitė, Anita Jasmina Birutė Šeputytė.

— Šį sekmadienį po 11 val. Mišių pradedamas katechetinis kursas jaunuoliams lankantiems ne katalikiškas gimnazijas. Jaunimas renkasi į muzikos studiją.

Išganytojo liut. bažnyčioje, 1691 Bloor St. W ir Indian Rd. kampe, sausio 13 d., 1.30 val. p.p. lietuvių pamaldos. Pamokslo tema "Žodžiai ir darbai". Pamaldų metu sekmadienio mokykla vaikams. Prieš pamaldoms prasidedant, 1.10-1.25 val. liturginis pamokymas suaugusiems. **Kun. dr. M. Kavolis.**

Pamaldos evangelikams

Malonės lietuvių liuterionių bažnyčioje, 1424 Davenport Rd., sekmadienį, sausio 13 d., 9.30 val. lietuvių pamaldos su šv. Komunija. Pamaldų metu — iškilmingas įvedimas naujosios parapijos tarybos.

Kun. L. Kostizenas.

Vengrų pagalbos fondas jau yra surinkęs $365.306. Išviso yra užplanuota surinkti $500.000.

Naujoji apylinkės valdyba pasiskirstė pareigomis:

Pirm. — J. R. Simanavičius,
Vicepirm. J. Strazdas,
Protokolo sekr. J. Račys,
Iždin. P. Budreika,
Inform. sekr. Eug. Bubelis,
Nariai — kun. P. Ažubalis ir A. Liūdžius.

Mokykla pradeda darbą

Po Kalėdų atostogų šeštadieninė lietuvių mokykla pamokas pradeda šį šeštadienį, sausio 12 d., 9 val. ryto šv. Pranciškaus parap. mokyklos patalpose.

Šv. Jono Kr. Pašalpinės D-jos metinis visuotinis susirinkimas įvyks šį sekmadienį, sausio 15 d., 3 val. p.p. šv. Jono Kr. parap. salėje. Susirinkime bus aptarti draugijos reikalai ir praėjusių metų apyskaita.

Vyr. ateitininkų susirinkimas šaukiamas šį sekmadienį, sausio 13 d. 3 val. p.p. virš "TŽ" patalpų esančioj salėj. **V-ba.**

"TŽ" spaudos balius rengiamas vasario 2 d. Prisikėlimo parapijos salėje.

V. Verikaičio vadovaujamas kvartetas šiam baliui yra paruošęs visiškai naują programą. Bus ir loterija, pilnas bufetas ir daug kitų įdomybių.

Balys Sakalauskas

jau eilę metų dirbąs kaip nekilnojamo turto pirkimo - pardavimo agentas, perėjo dirbti į J. J. Ellis Real Estate Ltd. įstaigą— 1072 Bloor St. W., tel. LE.1-2471.

Jonė Kvietytė - Urbonienė

ši trečiadienį, sausio 9 d., 10-11 val. vakaro šoks TV programoje "Folio". Ši "Folio" programa bus satyrinė ("1956 in Revue") ir bus tuo pat metu siunčiama į Montrealį ir Vancouverį. J. Kvietytė atliks 3 mažas modernaus šokio satyras.

Paremkime laisvės švyturio nešėjus!

Sausio 15 d. 8.30 val. vak. HART HOUSE salėje (Universiteto rajone) KLB apyl. valdyba ruošia lietuviškos dainos, operinių dalykų ir tautinių šokių

KONCERTĄ

Programą atliks 3 Toronto didieji: "VARPAS", sol. V. VERIKAITIS, LIET .TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ. Akompanuoja EMIL DEBUSMAN.

Bilietai gaunami Margio vaistinėje, J. Beržinsko krautuvėje ir Hart House prie įėjimo. Kaina $1.50. Visas pelnas skiriamas Vengrų Šalpos Fondui. Menininkai savo įdėtą darbą taip pat skiria V. Šalpos Fondui — atlyginimo neima.

Pasikeitimai KLB vadovybėje

KLB Krašto Valdybos vicepirmininkas J. Yokubynas dėl ligos atsistatydino. Antrasis vicepirmininkas yra V. Vaidotas. J. Yokubynas dabar yra grįžęs iš ligoninės ir gydosi namuose.

M. F. ir J. Yokubynai taip pat pasitraukė iš Krašto Tarybos. Tuo būdu į Kr. Tarybos sesiją jau yra pakviesti du pirmieji kandidatai, abu montrealiečiai — A. Lapinas ir K. Andriuškevičius.

Klaipėdos krašto atvadavimo 34 m. sukakties minėjimas šiemet rengiamas sausio 20 d. L. Namuose. Po nepriklausomybės paskelbimo atvadavimas tos mūsų tautos dalies, taip svarbios mūsų valstybei, buvo bene pats svarbiausias įvykis mūsų valstybės gyvenime. Už tai tas įvykis visuomet minėtinas.

Visuomenės susiartinimo balius

Krašto Tarybos suvažiavimo proga, kitą šeštadienį sausio 19 dieną naujoji apylinkės valdyba ruošia didelį visuomenės susiartinimo balių, kuris įvyks Prisikėlimo parapijos salėje, 8 val. v. Gera muzika, pilnas, turtingas bufetas ir pasisvečiavimas su iš viso Kanados atvykusiais atstovais. **Apyl. v-ba.**

ŠĮ PENKTADIENĮ, sausio 11 d. 7 val. vak. šv. Jono Kr. parap. salėje Toronto Šaulių Klubas rengia pirmąjį 1957 m. linksmą

POBŪVĮ - ŠOKIUS

Veiks turtingas bufetas. Bus turtinga laimės dėžutė (visi pilni bilietai). Įėjimas šauliams 50¢, visiems kitiems 75¢. Maloniai visų prašome atsilankyti ir paremti šaulius.

Šaulių Klubo Valdyba.

Vengrų atbėgėlių tarpe buvo prieš kurį laiką kilęs susijaudinimas, kai jų laikino sustojimo vietoje, buvusioje Gerojo Ganytojo vardo prieglaudoje, du pabėgėliai pakėlė triukšmą tariamai atpažinę savo tarpe buvusį saugumietį. Jei būtų kiek pavėlavusi atvykti policija, tas žmogutis būtų buvęs nulinčiuotas. Gerokai apkultas, jis buvo paimtas policijos apsaugon. Per apklausinėjimą paaiškėjo, kad tai buvęs vieno mažo Vengrijos miestelio fotografas. Kad jis būtų turėjęs kokį ryšį su bolševikų saugumo organais, nepavyko nustatyti.

Toronto arkivyskupas kardinolas McGuigan vengrų parapijos klebonui Simorui įteikė $250, iš kurių nupirkta 50 jungtuvinių žiedų, kurie buvo įteikti jau navedžiams vengrams pabėgėliams.

100 metų lietuvis

Jau penkti metai kaip Toronto Lombert Lodge senelių prieglaudoje, 350 Christie St., kambarys 156, gyvena simpatingas lietuvis Vincentas Strimatisi, kilęs iš Suvalkijos. Senukas sakosi turįs 100 metų, bet tiek fiziškai, tiek dvasia atrodo gana pajėgus. Jo teigimu visi jo artimieji, žmona ir vaikai yra mirę. Gražu būtų jį dažniau aplankyti.

Lietuvių spaustuvė Foto-Lith Offset Printing Co., 1002 College St., Toronto, nuo šio mėn. 1 d. pasivadino nauju vardu Time Press (spaustuvė Laikas).

Atkritusi po gripo pereitą šeštadienį sunkiai susirgo Elena Žekaitė, kad turėjo būti pagulдyta šv. Mykolo ligoninėje.

Tautinius senelių namus Ontario provincinė valdžia sutinka įrengti, jei atsirastų vienos tautybės bent 200 senelių, kurie norėtų tokiuose namuose gyventi. Lenkų Kongreso Šalpos skyrius užsimojo surinkti 200 lenkų senelių ir pradėjo jų registraciją. Jei suregistruos 200 senelių, provincinė valdžia sutiko tam paskirti vieną ūkį netoli Brantfordo ir pažadėjo tuojau pradėti ūkio pastatų remontą.

Senelių namuose turi teisės gyventi asmuo sulaukęs 70 metų amžiaus ir neturįs pragyvenimo šaltinio.

George (Jurgis) Nikols vardu 36 St. Annes Rd. yra atėjęs laiškas su piniginiu čekiu. Teirautis tel. LE. 1-0750. Kviesti Mr. Joe.

Padėka

Mieliems draugams Juozui Laugaliui ir Stasiui Kiršinui už puikias dovanas ir prieteliškas paslaugas mūsų vestuvių metu nuoširdžiai dėkojame.

Uršulė ir Viktoras Račiukaičiai.

Padėka

Kun. dr. Gutauskui, vaikams D. E. Mičiūnams, ponams J. A. Mičiūnams, L. H. Krakauskams, E. J. Gudams, P. T. Trečiokams, G. J. Grikiniams, E. J. Girėnams, ponioi Kanapkienei, ponams Jakimavičiams, ponams Ramanauskams, ponioms: Lackuvienei, Bražukienei ir Gruodienei už lankymą ligos metu širdingas ačiū. **Eidukaitienė.**

Toronto Apylinkės Tarybos metinis posėdis

Didžiulė Toronto lietuvių kolonija jau daugiau kaip prieš metus sudarė savąją Apylinkės Tarybą, kurią sudaro 25 rinktieji atstovai ir po 1 atstovą nuo kiekvienos apylinkėje veikiančios organizacijos, kuri tik nori dalyvauti ir įrodo tai užsiregistruodama sumokėdama $10.

Pereitais metais tokių užsiregistravusių organizacijų buvo 16, o šiemet prisidėjo dar trys — LKMot. D-ja (pernai buvo tik vienas skyrius, šiemet du) ir abu sporto klubai. "Aušros" klubas prisiųsdamas atstovą sumokėjo ir $10 registracijos mokestį, o "Vyčio" klubas paprašė jį nuo to moekščio atleisti. Taryba su tuo sutiko. Tuo būdu šioje sesijoje Apyl. Taryboje buvo jau 19 organizacijų atstovų: Karių, Kūrėjų savanorių, L. Tautinės Sąjungos, Valstiečių liaudininkų klubo, Krikšč. demokratų klubo, "Varpo "choro, Vilniaus Kr. Liet. Sąj. skyr., K. L. Katalikų Kultūros D-jos, T. L. Namų, Susivienijimo Liet. Am. kuopos, Liet. Kat. Moterų D-jos abiejų parapijų skyrių, Šaulių klubo, Mažosios Liet. Bič. D-jos skyr., Lietuvių Fronto Bičiulių skyr., Studentų Sąj., Teisininkų D-jos, Socialdemokratų, Sporto klubo "Vytis" ir Sporto klubo "Aušra".

Posėdį atidarė apyl. pirmininkas J. R. Simanavičius, kuris posėdžio pirmininkais pasiūlė J. Strazdą ir Pr. Kvedarą, o sekretoriais Al. Kuolą ir Petkauską. Į mandatų kom. pasiūlė pp. Vaidotą, Liūdžių ir Gulbinską; į nominacijų komisiją K. Grigaitį, Iz. Matusevičiūtę ir Aug. Kuolą. Susirinkimas siūlymą patvirtino. Taip posėdžiui iš pradžių pirmininkavo p. Kvedaras, o vėliau p. Strazdas. Posėdis, reikia konstatuoti, vyko gana sklandžiai. Tik dėl gausybės reikalų jis užtruko visdėlto net 6 valandas, iki pat 10 v. v. Bet tai nenuostabu. Tokioje didelėje kolonijoje per metus susikaupia nemažai visokiausių reikalų, pagaliau ir išsikalbėti reikia. juk negi visi vienodai gal voja. Kartą per metus susirinkus tenka viską išsiaiškinti.

Prezidijumą ir komisijas sudarius J. Račys perskaitė sklandžiai surašytą pereitų metų Tarybos posėdžio protokolą. Jis priimtas be jokių pastabų. Po to sekė apylinkės valdybos ir jos organų pranešimai apie pereitų metu veiklą. Po Bendr. apyl. pirm. J. R. Simanavičiaus pranešimo sekė pranešimas ap. iždininko J. Dvilaičio, Šalpos fondo pirm. p. Bačėno, Tautos Fondo Atstovybės įgaliotinio inž. J. Jasinevičiaus ir Rev. Komisijos — inž Lelio ir St. Banelio. Visų skaitlinių jūsų korespondentas nesiryžta čia minėti bijodamas klaidos. Bendrais bruožais tik suminėsime, jog p. Simanavičius priminė, kiek buvo suorganizuota, kokių minėjimų bei šKilmių, kad kultūros reikalams išleido apie $1.000 ir beveik $1.000 perdavė Vengrų šalpos fondui. Valdyba turėjusi 18 posėdžių. Iždininkas p. Dvilaitis pranešė, kad apyl. valdyba pajamų turėjo $2.824,94, išlaidų $2.713,09 ir šiuo metu kasoje turinti $111.85.

Šalpos fondo pirmininko paskaitytųjų skaitlinių jūsų korespondentas visų tiksliai nenugirdo. Bendrais bruožais tariant, atrodo, kad išviso surinkta buvo per $3.000, tame tarpe $778 Vasario 16 gimnazijai, $255.74 sunaudota vietinei šalpai, o $2.000 su kiek tai pasiųsta į Vokietiją.

Tautos Fondo Atst. skyr. išviso buvo surinkęs $1.043,47. Iš tos sumos $1.000 pasiuntė centrui, pats turėjo išlaidų $12,11, padengė vieną VLIKo sąskaitą $21 ir kasoje turi $9.47.

Revizijos kom. konstatavo, kad knygos vestos tvarkingai ir tik padarė keletą pastabų veiklos tikslingumo reikalu.

Mandatų komisija konstatavo, kad pranešimų metu posėdyje dalyvavo 20 rinktųjų ir 16 organizacijų atstovų.

Diskusijose dėl pranešimų p. inž. Lelys kalbėjo dėl solidarumo mok. rinkimo, p. Tamašauskas pageidavo, kad būtų apyl. v-bos organizuojama radijo valandėlė vaikams, kas kelta jau ir pereitame seimelio posėdyje. K. Grigaitis teiravosi, ar buvo sušelpti karo invalidai iš Kariuomenės šventės minėjimo pelno.

Dėl solidarumo mokesčio buvo pageidauta, kad jo rinkimo vajuje dalyvautų ir jaunimo organizacijos, kurios labiausiai prašo paramos. Inž. Lelis siūlė siūlė praplėsti apylinkės valdybos iždininko pareigas ir skirti tam reikalui tris asmenis.

Iždininkas Dvilaitis pranešė, kad karo invalidai buvo sušelpti $50, iš apylinkės Kultūros Fondui priklauso $114, apyl. v-bos kasoje yra $216, po revizijos turėta pajamų dar $400.

Dėl Šalpos Fondo pirm. pranešime paminėto skautų stovyklos ir vaikų eglučių parėmimo Saulis ir L. Tamašauskas pastebėjo, jog šiuo atveju einama į Kultūros Fondo sritį.

Dėl tolimesnio veikimo 1957 m. kalbėjo J. R. Simanavičius. Eiti daugiau į anglišką visuomenę, išnaudojant tam visas progas. Šiuo metu yra ruošiamas koncertas Hart House vengrų laisvės kovotojų naudai, kurį globoja Kanados Raudonasis Kryžius.

Dėl naujos sąmatos $2.160 pasisakė Strazdas, Lelis, Tamašauskas. Palikta valdybos iniciatyvai.

Nominacijų komisijai nepasisekus surasti pakankamo kandidatų skaičiaus, buvo nuspręsta, kad kiekvienas rinktas ar organizacijos deleguotas atstovas yra įpareigotas neatsisakyti būti renkamu į apylinkės valdybą ir visi laikytini kandidatais.

Buvo renkama slaptu balsavimu. Balsavo 31 atstovas, 1 susilaikė. Taip į apylinkės valdybą išrinkti:

Jonas Robertas Simanavičius 22 balsai, inž. E. Bubelis 21, inž. J. Strazdas 20, kun. Petras Ažubalis 17, P. Budreika 17, J. Račys 15, A. Liūdžius 14 balsų. Kandidatais liko: inž. Lelis 13, K. Lukošius 8 ir Bačėnas 8 balsais. Revizijos kom.išrinkta vien balsiai: Aperavičius, Banelis, Grigaitis.

Klausimuos bei sumanymuos J. Simanavičius pranešė, kad Vasario 16 minėjimui su paskaita yra pakviestas Stp. Kairys. Salė numatoma College kino teatre. Buvo pageidavimų, kad samdyti geresnę salę, bet taupumo sumetimais atsisakyta.

Dėl aukų Vasario 16 šventės proga buvo trys pasiūlymai: laisva auka, auka nemažiau $1, vienos dienos uždarbio auka. Pusiau slaptu balsavimu nuspręsta palikti laisvą auką prie įėjimo, o stambesnes aukas žymėti aukų lape.

Daugiausia diskusijų sukėlė kam turi būti skiriamos šios aukos. NTalkos vardu p. Kalendra yra įteikęs apyl. v-bai prašymą leisti rinkti aukas Neprikl. Fondui. Prašymą p. Kalendra parėmė žodžiu. Šiuo klausimu diskusijose dallyvavo Budreika, Tamašauskas, Iz. Matusevičiūtė, K. Grigaitis, Pabedinskienė, J. Račys ir daug kitų. Kadangi nuomonės griežtai skyrėsi, tai prieita prie balsavimo. Pirmiausia buvo balsuojama ar aukas skirti Lietuvos laisvinimo ar vietos reikalams sunaudoti. Už pirmąjį siūlymą pasisakė 19, už antrąjį 4. Toliau buvo balsuojama ar rinkliava vykdoma, kaip visada, tik Tautos Fondui ar leidžiama rinkti ir L. Nepr. Fondui. Dabar 19 balsavo už aukų rinkimą tik Tautos Fondui ir 4 už leidimą rinkti ir NF. Susilaikė 5.

Buvo pageidauta, kad seimelio posėdžiai būtų šaukiami kas 3 mėnesiai išdiskutuoti aktualius tautinius ir organizacinius klausimus su paskaitomis, kaip studijų dienose.

Posėdis baigtas T. himnu.

MONTREAL, Que.

Rinkiminė komisija. Sausio 6 d. Seimelio prezidiumo sušauktame Montrealio lietuviškų organizacijų posėdyje išrinkta Rinkiminė komisija, rinkimams į naująjį Montrealio liet. seimelį pravesti:

Pirmininkas Pr. Laurušonis, tel. AV. 8-3515,

Sekretorius D. Mališkienė, telef. TR. 4547,

Komisijos nariai: A. Mylė, Pr Keturka, St. Baltauskas ir Br Lukoševičienė.

Seimelio prezidiumas.

Pranešimas. Mažosios Lietuvos patriarcho M. Jankaus šeima — aklas sūnus Kristupas ir jo globėja sesuo Elzė, kuri šiuo metu serga — yra pakliuvę į vargą.

Kviečiame lietuvišką visuomenę šia mūtų tautai užsitarnavusią šeimą jos nelaimės valandoje paremti medžiaginiai. Aukos jų šeimai paremti bus priimamos sausio 6 ir 13 dienomis Aušros Vartų parapijos salėje po 10 ir 11 val. pamaldų. Aukas priims L. Balzaras.

Seimelio Prezidiumas.

Sausio 15-tos d. minėjimą ML BD-jos skyr. rengia sausio 13 d., sekmadieni, 4 val. p.p. D'Arcy McGee salėje, Pine Ave. 220.

Paskaitą apie "Klaipėdos kr. lietuviškumą ir jūros reikšmę Lietuvai" skaitys žymus Lietuvos mokslininkas, politikas ir visuomenininkas prof. dr. Pakštas. Meninėje dalyje V. Judzentavičiūtė skambins Eduard Mac Dowell "Moderniškąją suitą". deklamuos M. Tauteraitė ir M Seniūtė, dainuos Montrealio L Bendruomenės Choras, vedamas A. Ambrozaičio.

Visi Montrealio ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami skaitlingai atsilankyti į minėjimą. **MLBD-jos M. sk. v-ba.**

M. Šaulių klubo steigiamasis susirinkimas įvyks sausio 27 d. AV parapijos salėje, tuoj po pamaldų. Visi buvusieji šauliai-ės ir šaulių organizacijos rėmėjai bei prijaučiantieji maloniai kviečiami dalyvauti.

M. liet. sporto klubas "Tauras" sausio 26 d., šeštadienį, 8 v. v. International Firefighters Assn. (buv. policijos) salėje. 1474 St. Catharines E., ruošia savo pirmą šio sezono šokių vakarą. Programa atliks dar montrealiečiams nežinomi augšto lygio menininkai. Veiks bufetas su šildančiais gėrimais, loterija, šokiams gros brolių Lapinų dūdų orkestras. Svečių laukiama net iš Toronto. Vakarui bilietai jau platinami klubo narių. Kaina $1.25.

Grandiozinis Kalėdų eglutės parengimas. Sausio 6 d. AV parapijos salėje įvyko jau seniai ruošto AV mokyklos vaidinimo "Batuotas katinas" įspūdingas pastatymas. Šiame trijų veiksmų iš italų kalbos sulietuvintame vaizdelyje - pasakoje dalyvavo apie 60 mažamečių veikėjų, kurių daugumas turėjo savo atskiras roles, taip pat grupėse šoko ir dainavo. Daugumas aktorių buvo rūpestingai parengti ir nugrimuoti. Savo dekoracijomis ir kostiumais vaidintojai visus žiūrovus tikrai sužavėjo, nes rūbai, apšvietimas, dekoratyvinės priemonės buvo veik operinio masto.

Svarbiausias roles vaidino: Bat. katinas — K. Kuncevičius, karalaitė Laimutė — M. Snapkauskaitė, karalius — K. Ambrozaitis, pasiuntinys — A. Sibitis, burtininkas — R. Kličius, malūnininko sūnus — A. Keturka. Dekoracijas piešė R. Bukauskas, šokius sustatė B. Vaitkūnaitė - Nagienė. Režisavo mokytojos Vaišvilienė, Siniutė ir Jokubaitytė.

Publikos buvo susirinkę apie 500. Po vaidinimo režisorės gavo gėlių, o vaikams Kalėdų senis - Akstinas padalino dovanas. Vakaras visiems patiko.

Praeitą savaitę AV parapijoje lankėsi iš Vokietijos atvykęs kun. Bunga. Jis papasakojo labai liūdnų dalykų apie mūsų lietuvius, pasilikusius ir vargstančius Vokietijoje. Ligonys, seneliai ir vaikučiai gyvena labai sunkų gyvenimą ir dažnai turi kęsti baisiausią skurdą. Ir vėl Montrealio Šalpos komitetas turės pasispausti, o montrealiečiai lietuviai praverti savo širdis ir ... pinigines!

"The Gazette" savo vedamųjų skyriuje gruodžio mėnesį trijų savaičių bėgyje įdėjo net keturis Pr. Alšėno laiškus, užvardintus: "Anksčiau Pabaltijo valstybės, dabar Vengrija", "Genocidas Pabaltijo kraštuose", "Karinės bazės okupuotose Pabaltijo valstybėse" ir "Reakcija Lietuvoje". Visi straipsniai gražiai parašyti, įtikinamai argumentuoti ir duoda svetimšaliui nemaža informacinės medžiagos apie jiems taip mažai težinomus kraštus. Montrealio lietuviams mūsų brolis torontiškis tikrai rodo gražų pavyzdį.

I. Žalys kovos dėl Montrealio čempionato, praneša "The Gazette" sausio 5 d. laidoje. Jis ir D. Le Dain "Knockout" čempionato varžybose iš 32 žaidėjų pradėjusių pirmą ratą, vieninteliai įeina į finalą varžytis dėl pirmos vietos. Finalinės rungtynės bus pravestos dviejų laimėjimų sistema, neįskaitant lygiųjų.

Dr. Pavilanis surado bakteriją. Kaip pranešė "Montr. Star" gruodžio 22 d. laidoje, dr. Vitalis Pavilanis, Montrealio universiteto Mikriobiologijos ir Higienos instituto virusų skyriaus vedėjas, Quebeco provincijos užkrėstų ir sergančių gyvulių seilėse surado karštinę bakteriją, kuri pirmą kartą buvo atidengta Australijoje 1937 m. ir pavadinta Q. Ta proga Star savo trečio puslapio centre įsidėjo mūsų tautiečio fotografiją ir ilgesnį aprašymą. **J. P.**

Siuntinių persiuntimo lietuviškai įstaigai Baltic Exporting Co. reikalinga moteris mokanti anglų kalbą ir mašinraštį. Geras atlyginimas. 849 College St., tel. LE. 1-3098.

Priimu vaikus saugoti namuose, 5 dienas savaitėje. Tel. RO. 7-7984.

REIKALINGAS butas iš 2 kambarių ir virtuvės suaugusių šeimai. LE. 3-8668.

High Park rajone išnuomojamas butas — 2 kambariai ir virtuvė, be baldų. Yra elektrinis pečius ir šaldytuvas. Telef. RO. 9-4291.

Išnuomojamas frontinis kambarys ir virtuvė II-me augšte, su ar be baldų. Tel. LE. 3-4644.

Pirmame augšte išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė su gazo plytele. Viskas už $16 savaitei. 72 Beaconsfield Ave., tel. LE. 3-6062.

Išnuomojamas butas — du kambariai ir virtuvė High Park rajone, suaugusiems. Tel. LE. 3-8774.

Išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė II me augšte, su ar be baldų, galima viengungiams, yra garažas. Tel. LE. 4-5039.

Išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė, 745 Dufferin St., tel. LE. 2-2765.

Išnuomojami 3 kambariai, III-me augšte, Bloor - Dovercourt rajone, yra garažas. Tel. EL. 5-8310.

Išnuomojamas frontinis kambarys su ar be baldų. Tel. RO. 2-8989. 334 Runnymede Rd.

Išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė, be baldų. 78 Edna Ave. Tel. LE. 4-9629.

ODA SIUNTINIAMS URMO KAINA!

Siųskite odos siuntinį savo namiškiams dabar.
Geriausia vandenį nepraleidžianti oda žiemos sezonui. Pigiausios kainos, didžiausias pasirinkimas Kanadoje.

ENCHIN LEATHER SUPPLY

466 BATHURST ST., TORONTO.
(į pietus nuo College)

ATIDARYTA KASDIEN IR VISĄ ŠEŠTADIENĮ

TAUPYK, SKOLINKIS savo kredito kooperatyve "LITAS"

Santaupos pilnai apdraustos. Paskolos lengvai ir greitai duodamos bet kokiam geram tikslui.

"LITAS" veikia sekmadieniais 11-1 val. p. p. Aušros Vartų parapijos salėje. Banko kambaryje.

Pirm. A. Norkeliūnas, RA. 7-3120. Ved. D. Jurkus, HE. 4280

REAL ESTATE KLAUSIMU,

pirkimo ar pardavimo reikalais, nejudomo turto, biznio, morgičių ar paskolų gavimo, miesto valdybos zoninių įstatymų ir kitais Real Estate reikalais mielai ir sąžiningai patarnausiu savo tautiečiams be įsipareigojimų. Esu Toronto miesto gyventojas jau 28 metus

PRAŠAU KREIPTIS Į

AL GARBENS

REAL ESTATE

1611 BLOOR ST. WEST, TORONTO, ONT.

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

Telefonas LE. 6-2738, LE. 2-8772, vakarais HU. 9-1543

Reikalingi namai pardavimui